

ICDO jaarverslag 2014

Samen naar een duurzame toekomst

Inhoudstafel

1. Voorwoord	5
2. Inleiding	6
2.1. Opdrachten van ICDO	7
2.2. Belangrijke evolutie 2014	7
2.2.1. De RIA werd ingevoerd	7
2.2.2. Een Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling voor de regeerperiode	7
2.2.3. De POD DO verandert van statuut en wordt het FIDO	8
2.2.4. De federale overheidsopdrachten moeten voldoen aan een nieuwe omzendbrief	8
2.2.5. De actoren van de DO-wet organiseren de conferentie “Samen naar 2050”	9
3. Activiteiten van ICDO	10
3.1. Secretariaat	11
3.2. Samenstelling	11
3.3. Plenaire vergaderingen	11
4. Activiteiten van de werkgroepen	13
4.1. EMAS	14
4.2. Duurzame Mobiliteit	15
4.3. Duurzame Overheidsopdrachten	18
4.4. Duurzame Evenementen	24
4.5. Duurzame Voeding	24
4.6. Maatschappelijke Verantwoordelijkheid	25
4.7. Gezondheidsongelijkheden	26
4.8. Internationaal Beleid	28
4.9. Federale Strategie	29

5. Activiteiten van Cellen Duurzame Ontwikkeling van Federale Overheidsdiensten	31
5.1. FOD Kanselarij van de Eerste Minister	32
5.2. FOD Budget en Beheerscontrole	35
5.3. FOD Informatie en Communicatietechnologie (FEDICT)	36
5.4. FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	37
5.5. FOD Binnenlandse Zaken	38
5.6. FOD Financiën	39
5.7. FOD Werkgelegenheid, Arbeiden en Sociaal Overleg	43
5.8. FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu	45
5.9. FOD Justitie	52
5.10. FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie	55
5.11. POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid	57
5.12. POD Wetenschapsbeleid	59
5.13. Ministerie van Defensie	65
5.14. FOD Mobiliteit en Vervoer	66
5.15. FOD Personeel en Organisatie	68
5.16. FOD Sociale Zekerheid	68
6. Afkortingen	69
7. Bijlagen	72

The background is a solid blue color. Overlaid on this are several thin, white, curved lines that sweep across the page from the top left towards the bottom right, creating a sense of motion and depth.

1

Voorwoord

Het is de eerste keer dat ik als voorzitter van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) de gelegenheid krijg om de balans van het voorbije jaar voor te stellen. Ik heb in november 2014 de fakkel overgenomen Sophie Sokolowski. Zij voegde zich bij het kabinet van de nieuwe minister van Duurzame Ontwikkeling en ikzelf werd ad interim directeur van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO). Ik maak van deze gelegenheid gebruik om Sophie te bedanken voor haar jarenlange inzet binnen onze administratie en als voorzitter van de ICDO.

Een terugblik op 2014 leert ons eerst en vooral dat het landschap van de actoren van het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling is veranderd. In februari is de POD Duurzame ontwikkeling een dienst bij de FOD Kanselarij van de Eerste Minister geworden. Hij veranderde hierbij ook van naam en heet voortaan "Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling" (FIDO). De doelstelling, opdrachten en projecten bleven evenwel ongewijzigd.

Ook het opstellingsproces van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (PFDD) werd herzien. Voortaan overkoepelen de doelstellingen van de "langetermijnvisie" inzake duurzame ontwikkeling de interventies die in het PFDD worden vastgelegd. De cyclus van het PFDD wordt dan weer gekoppeld aan die van de legislatuur. De federale regering moet het Federaal Plan aldus goedkeuren binnen de 12 maanden volgend op haar installatie.

Binnen de ICDO hebben negen werkgroepen hard gewerkt om ervoor te zorgen er een grote vooruitgang werd geboekt in 2014:

- De werkgroep "Duurzame overheidsopdrachten" heeft bijgedragen aan de opstelling van een bijzonder innoverende omzendbrief die de integratie van duurzaamheidscriteria oplegt in de overheidsopdrachten die worden geplaatst door alle federale instanties;
- De werkgroep "Federale strategie" heeft het voorontwerp van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDD) uitgewerkt;
- De werkgroep "Maatschappelijke verantwoordelijkheid" heeft het ontwerp van nationale actieplan "Bedrijven en Mensenrechten" boven de doopvont gehouden;
- De werkgroep "Ongelijkheden inzake gezondheid" heeft verder werk gemaakt van de analyse van de acties die vanaf 2015 zullen worden geïntegreerd in een nationaal plan dat een halvering van de bestaande ongelijkheden op het vlak van gezondheid beoogt tegen 2050;
- De werkgroep "EMAS" is de stappen blijven ondersteunen die de federale overheidsdiensten nemen als onderdeel van hun milieubeheersysteem;
- De werkgroep "Duurzaam evenement" heeft een methode en instrumenten ontwikkeld die een verantwoorde organisatie van evenementen bevordert;
- De werkgroep "Duurzame mobiliteit" heeft een "Vademecum van duurzame mobiliteit te gebruiken door de federale administraties" opgesteld;
- De werkgroep "Duurzame voeding" heeft alle beheerders van restaurants van de federale overheidsdiensten en leden van het keukenpersoneel gerichte opleidingen laten volgen;
- De werkgroep "Internationale politiek" spitste zich toe op het toezicht op processen die op Europees en mondiaal niveau werden ingeleid met de bedoeling om post-2015 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling te bepalen voor de internationale gemeenschap.

Ik laat u de rijkdom van het afgelegde parcours binnen de ICDO ontdekken en wens u een aangename lectuur van dit jaarverslag.

Dieter Vander Beke,
Voorzitter van de ICDO

The background is a solid blue color. Overlaid on this are several thin, white, curved lines that sweep across the page from the top left towards the bottom right, creating a sense of motion and depth.

2

Inleiding

Met dit jaarverslag willen we duiding geven bij de werkzaamheden van de ICDO in 2014. Deze inleiding bevat daarom een overzicht van de opdrachten van de ICDO en van de voornaamste ontwikkelingen van het afgelopen jaar.

2.1. Opdrachten van de ICDO

De ICDO is belast met de voorbereiding en de coördinatie van de opvolging van de acties van de federale overheidsdiensten op het gebied van duurzame ontwikkeling.

De Commissie heeft conform de wet eveneens de opdracht:

- Om sporen en mogelijkheden aan het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) en thema's aan het Federaal Planbureau voor te stellen in het kader van hun takenpakket, vastgelegd in de wet van 5 mei 1997, en toe te zien op hun goede afwikkeling;-
- Om het verslag van de leden te coördineren, dat ze moeten opstellen 18 maanden voor het einde van het lopende Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO);-
- Om het voorontwerp van FPDO en het ontwerp van FPDO voor te bereiden;-
- Om een voorstel te formuleren aangaande de modaliteiten van de volksraadpleging over het voorontwerp van FPDO.

(Wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, gewijzigd bij wet van 30 juli 2010 en bij wet van 15 januari 2014).

Sinds 2010 heeft de ICDO mee de Federale strategische 'Langetermijnvisie inzake Duurzame Ontwikkeling' voorbereid, die de doelstellingen bepaalt die de federale overheid in het door haar gevoerde beleid op lange termijn nastreeft. Deze Langetermijnvisie (LTV) werd in 2013 door de regering goedgekeurd en overkoepelt de plannen- en rapportagecyclus inzake duurzame ontwikkeling. Die visie is het referentiekader voor de activiteiten van de ICDO, van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) en van het Federaal Planbureau en definieert een reeks indicatoren aan de hand waarvan wordt nagegaan in welke mate deze doelstellingen worden verwezenlijkt. De LTV wil meer bepaald tegemoetkomen aan de internationale en Europese verbintenissen die België is aangegaan.

2.2. Belangrijke evolutie 2014

2.2.1. De RIA werd ingevoerd

De wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging en het Koninklijk Besluit van 21 december 2013 voeren de nieuwe Regelgevingsimpactanalyse in (RIA). Dit werd op 1 januari 2014 ingevoerd. De RIA is een voorafgaande evaluatie van de mogelijke gevolgen van ontwerpen van reglementering; deze evaluatie gebeurt op een geïntegreerde manier op economisch, maatschappelijk en milieuvlak en over de overheid. Deze nieuwe analyse moet kunnen aanzetten tot een transversaal denken om de kwaliteit en de coherentie van de beleidslijnen te verbeteren.

(Bijlage 1: Wet van 15 december 2013, titel 2 van hoofdstuk 2, houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging – Bijlage 2: Koninklijk besluit houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk 2 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging).

2.2.2. Een Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling voor de hele regeerperiode

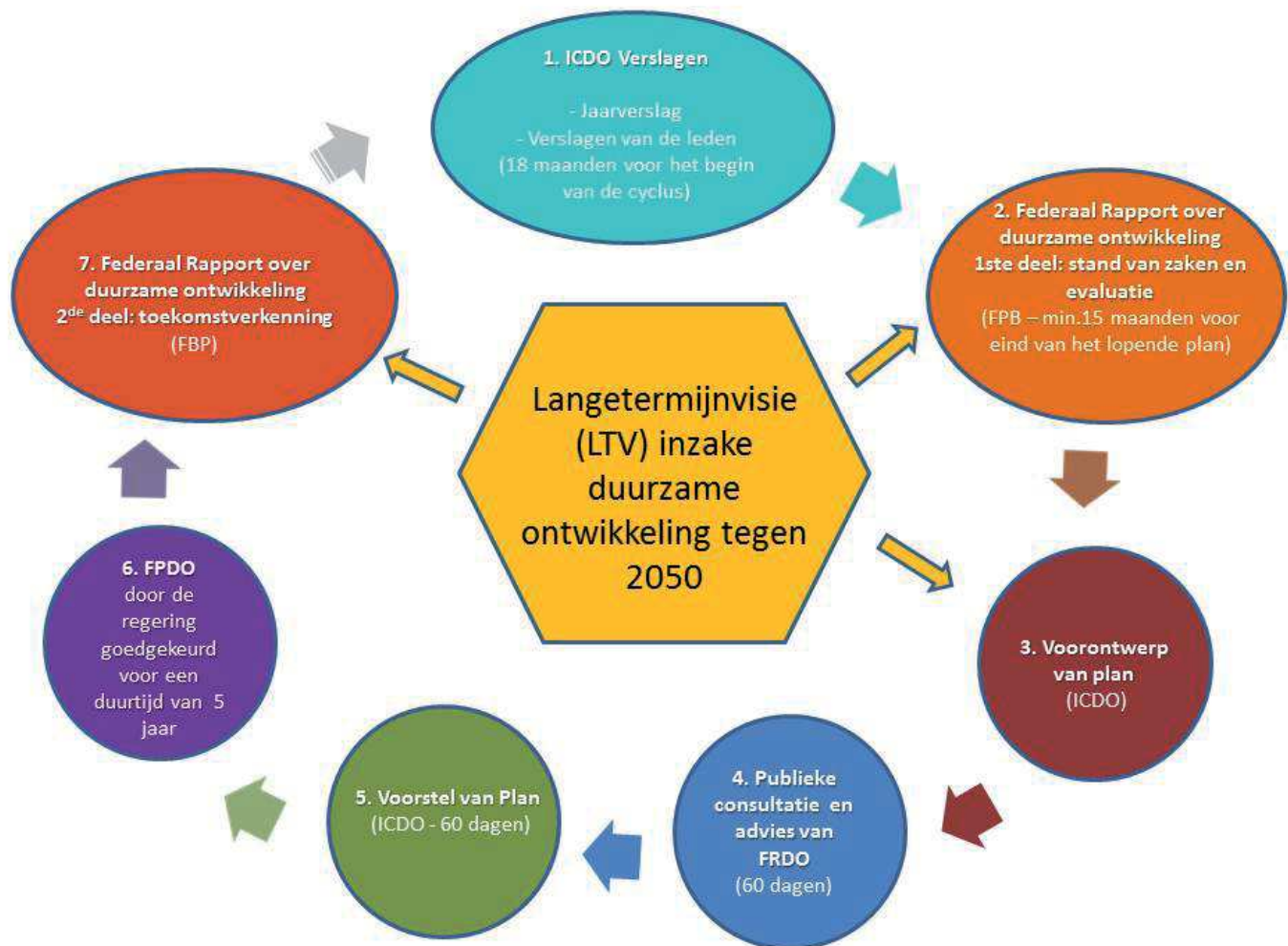
De federale strategie voor duurzame ontwikkeling werd in 2014 opnieuw bijgestuurd om de strategische cyclus van de federale plannen inzake duurzame ontwikkeling beter af te stemmen op het verloop van de legislatuur. De aangepaste strategie omvat drie nieuwigheden:

- *Elk nieuw FPDO dient binnen de twaalf maanden na het aantreden van de regering te worden vastgesteld;*
- *Elk nieuw FPDO bestrijkt een periode van 5 jaar, gelijk aan de regeerperiode;*
- *Elke minister en staatssecretaris van de regering stelt in zijn of haar jaarlijkse beleidsnota een hoofdstuk op over de economische, sociale en ecologische impact van de verschillende geplande maatregelen en realisaties die gelinkt zijn aan het federaal plan.*

(Bijlage 3: Wet van 15 januari 2014 tot wijziging van de hoofdstukken I en II van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling).

De opstelling van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling verloopt gefaseerd : (zie grafiek op pagina.8)

De ICDO is voorts verantwoordelijk voor het coördineren van de rapportage van haar leden over de uitvoering van de acties en maatregelen die in dit plan worden vastgelegd. Dit rapport wordt opgesteld 18 maanden voor het einde van de beleidscyclus en wordt door de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau gebruikt om het Federaal Rapport over Duurzame Ontwikkeling op te stellen, dat meer bepaald

een evaluatie van het gevoerde beleid bevat.

2.2.3 De POD DO verandert van statuut en wordt het FIDO

De Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling (POD DO) werd in 2002 opgericht om de uitvoering van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling voor te bereiden en te coördineren.

De federale programmeringsdiensten hebben evenwel een tijdelijk karakter. Hun bestaan moet bij het begin van iedere legislatuur opnieuw bevestigd worden. De regering achtte het nodig om een definitieve keuze te maken om het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling en de Langetermijnvisie (LTV) institutioneel te verankeren. Daarom werd beslist om de POD DO te vervangen door het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO). Het FIDO werd ondergebracht bij de Federale Overheidsdienst Kanselarij van de Eerste Minister, naar het voorbeeld van het Agentschap voor Administratieve Vereenvoudiging om meer stabiliteit en een betere continuïteit te garanderen.

(Bijlage 4: Koninklijk Besluit van 21 februari 2014 houdende oprichting van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling bij de Federale Overheidsdienst Kanselarij van de Eerste Minister).

2.2.4. De federale overheidsopdrachten moeten voldoen aan een nieuwe omzendbrief

De omzendbrief van 16 mei 2014 is op de dag van uitvaardiging in werking getreden en beoogt:

- De implementering van een duurzaam aankoopbeleid binnen de federale overheid;
- Een betere integratie van sociale clausules;
- Een betere toegankelijkheid van federale overheidsopdrachten voor kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's).

De scope van de omzendbrief is heel ruim vermits die betrekking heeft op:

- Alle federale overheidsdiensten (FOD's, POD's, ministerie van Defensie);
- De administraties met beheersautonomie (bijvoorbeeld Fedorest, Selor, Muntfonds, KMI, KBB enz.);
- De administratieve openbare instellingen (bijvoorbeeld FAVV, NGI, FANC, parastatalen van de sociale zekerheid enz.);

- De overheidsbedrijven (NMBS Holding, NMBS, Infrabel, bPost);
- De toepassing ervan is aangeraden voor sectoren water, energie, vervoer en postdiensten.

De omzendbrief bevat onder meer de volgende voorschriften:

- Uitvoering van een behoefteanalyse en marktverkenning;
- Opname van maatschappelijke, economische en milieuoverwegingen in de bestekken;
- In sommige gevallen motiveren waarom criteria inzake duurzame ontwikkeling wel of niet in aanmerking worden genomen;
- Uitvoering van een kwalitatieve en kwantitatieve rapportage over de opdrachten die door de federale aanbestedende overheden werden geplaatst.

(Bijlage 5: Omzendbrief van 16 mei 2014 betreffende de integratie van duurzame ontwikkeling, met inbegrip van sociale clausules en maatregelen ten voordele van kleine en middelgrote ondernemingen, in het kader van overheidsopdrachten geplaatst door federale aanbestedende instanties).

2.2.5. De actoren van de DO-wet organiseren de conferentie 'Samen naar 2050'

Op 10 juni 2014 organiseerden vier federale instellingen - de 'actoren' van de wet inzake duurzame ontwikkeling - samen een conferentie over partnerschappen voor duurzame ontwikkeling. Het gaat om de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO), de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO), het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) en de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau (TFDO van het FPB). Leidraad voor de conferentie was de Langetermijnvisie (LTV) inzake duurzame ontwikkeling, die in mei 2013 door de federale regering werd goedgekeurd. De bedoeling was om te peilen naar de aard van dergelijke partnerschappen en om na te gaan op welke manier ze bijdragen tot de overschakeling naar een meer duurzame ontwikkeling.

Wat is een partnerschap? Welke rol is hierin voor de overheid en het middenveld weggelegd? Hoe vertalen ze duurzame ontwikkeling concreet tegen 2050? Deze sleutelvragen kwamen allemaal aan bod tijdens de conferentie 'Samen naar 2050'. Concrete partnerschappen die bijdragen aan een kentering in onze productie- en consumptiepatronen werden die dag toegelicht. In de voormiddag werd ingezoomd op hoe deze partnerschappen werken en concreet vorm krijgen. Na de middag werd gepeild naar het belang van partnerschappen met het middenveld binnen de governance van duurzame ontwikkeling.

(Bijlage 6: Programma van de conferentie 'Samen naar 2050').

The background is a solid blue color. Overlaid on this are several thin, white, curved lines that sweep across the page from the bottom left towards the top right, creating a sense of motion and depth.

3

Activiteit van de ICDO

In dit hoofdstuk belichten we de activiteiten van het secretariaat, de samenstelling van het Bureau en de thema's die in 2014 tijdens de plenaire vergaderingen werden behandeld.

3.1. Secretariaat

Het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) verzorgt het secretariaat van de ICDO en de werkgroepen.

Cédric Van de Walle heeft als secretaris van de ICDO gedurende heel 2014 het secretariaat van de vergaderingen van het Bureau en van de plenaire vergaderingen van de ICDO waargenomen. Het secretariaat van de werkgroepen van de ICDO werd waargenomen door verschillende leden van het FIDO.

Ieder jaar brengt het secretariaat van de ICDO verslag uit van de activiteiten van de ICDO.

3.2. Samenstelling

De ICDO is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle federale overheidsdiensten en van het ministerie van Defensie. De Gewesten en Gemeenschappen worden eveneens uitgenodigd om een lid aan te duiden. Het Federaal Planbureau wordt vertegenwoordigd door een waarnemer. Het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) neemt het voorzitterschap van de ICDO waar.

Bij het begin van ieder kalenderjaar moet de ICDO een Bureau samenstellen. Tijdens de plenaire vergadering van 31 maart benoemde de ICDO mevrouw Marielle Smeets en de heer Peter Vanderstuyf als ondervoorzitters.

In november 2014 werd Dieter Vander Beke directeur a.i. van het FIDO, na het vertrek van Sophie Sokolowski, die het kabinet van de minister van Duurzame Ontwikkeling vervoegde. Hij neemt dus eveneens het voorzitterschap van de ICDO waar.

3.3. Plenaire vergaderingen

In 2014 kwamen de leden van de ICDO vijf keer voltallig samen: op 18 februari, 31 maart, 24 juni, 16 september en 17 november.

Tijdens die plenaire vergaderingen werden de werkzaamheden van de werkgroepen en de ontwikkeling van de instrumenten van de wet betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling stipt opgevolgd.

De leden werden regelmatig op de hoogte gehouden van het overleg m.b.t. de integratie van de POD DO in de FOD Kanselarij van de Eerste Minister en de

voorbereiding van het voorontwerp van het 3de Federale Plan voor Duurzame Ontwikkeling.

In maart werd de nieuwe, gebruiksvriendelijke website voorgesteld, zowel de inhoud ervan als de huidige en geplande functies en mogelijke ontwikkelingen. Tijdens het jaar werd verschillende keren opgeroepen om content voor de website aan te leveren en te optimaliseren.

Nog in maart bracht de voorzitter van de WG Maatschappelijke Verantwoordelijkheid verslag uit van de lopende werkzaamheden i.v.m. de updating van het Actieplan 'Maatschappelijke Verantwoordelijkheid' en het ontwerp van het Actieplan 'Bedrijven en Mensenrechten'. Hij lichtte daarnaast nogmaals de opdracht toe die door Coormulti aan de ICDO werd toevertrouwd, alsook de belangrijkste milestones: overleg vanaf april, analyse tot in september, synthese in oktober en opnieuw overleg over de ontwerpplannen vanaf december.

In juni kwam het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting zijn jaarverslag aan de leden van de ICDO voorstellen. Tijdens de besprekingen die daarop volgden, werden mogelijkheden aangekaart om meer te gaan samenwerken, meer bepaald in het kader van de activiteiten van de WG Gezondheidsongelijkheden. Ook andere opties voor meer (nodige) samenwerking tussen de federale overheidsdiensten (bijv. bij de opstelling van het Federaal Plan) werden besproken, onder meer met het oog op een betere afstemming van 'criteria' en werkwijzen tussen het RIZIV en de hulp aan personen met een handicap, bijvoorbeeld. Daarnaast kwamen ook de rol van de gemeenten en OCMW's en de link tussen beleid en maatschappelijke ontwikkelingen aan bod.

De voorzitter van de WG Duurzame Overheidsopdrachten lichtte de nieuwe omzendbrief van 16 mei 2014 toe betreffende de integratie van duurzame ontwikkeling in het kader van overheidsopdrachten geplaatst door federale aanbestedende instanties. Tijdens de bespreking die daarop volgde, kwamen de volgende aspecten aan bod:

- Het rapportagesysteem dat rechtstreeks betrekking heeft op de cellen duurzame ontwikkeling wordt toegepast voor opdrachten van meer dan 85.000€;
- Er worden infosessies en opleidingen georganiseerd voor de coördinatoren van de cellen, van het EMAS-netwerk, maar ook voor de inspecteurs van financiën.

In september stelde de secretaris van de Commissie Pensioenhervorming Koen Vleminckx het hervormingsproject inhoudelijk voor. Dit project is het resultaat van overleg tussen twaalf onafhankelijke experts. De directeur van de FRDO legde twee adviezen van de FRDO voor: het advies voor een beleid van de federale regering gericht op duurzame ontwikkeling

en het advies over de transitie naar een kolstofarme samenleving.

In november lichtte de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau de in juni 2014 gepubliceerde balans 2014 van de indicatoren van duurzame ontwikkeling toe. Tegelijk werden ook de elementen van het volgende Federaal Rapport inzake Duurzame Ontwikkeling belicht dat begin 2015 wordt gepubliceerd.

4

Activiteiten van de werkgroepen

4.1. EMAS

4.1.1. Mandaat

De ICDO EMAS-werkgroep biedt ondersteuning aan de milieucoördinatoren van de federale instellingen belast met de invoering en het beheer van een milieuzorgsysteem (EMAS) Het EMAS-systeem (EMAS staat voor Eco-Management and Audit Scheme) werd in 2005 in de federale overheid ingevoerd. Het programma MVOverheid! voorziet dat tegen eind 2014 de helft van alle federale overheidsgebouwen waarin meer dan 100 personen werken over een EMAS-registratie beschikt.

4.1.2. Opdrachten

- De milieucoördinatoren binnen de federale instellingen ondersteunen bij de invoering en het beheer van het milieuzorgsysteem;

- Een ontmoetingspunt voor informatie, opleiding, ontmoetingen, uitwisselingen en samenwerking tussen deelnemers;
- Behoeften identificeren en instrumenten creëren die door de EMAS-coördinatoren worden gedeeld;
- Hinderpalen identificeren die verband houden met de invoering van een milieuzorgsysteem in de federale overheidsdiensten;
- Statistieken opstellen van resultaten, meer bepaald op het vlak van de EMAS-indicatoren;
- De rapportering aan de Ministerraad coördineren.

4.1.3. Activiteiten 2014

ICDO Activiteitenverslag 2014		Sprekers / Betrokkenen
Januari	Opmaak planning gekruiste audits voor het jaar 2014	FIDO
	Overzicht activiteiten EMAS ICDO 2013 en oproep voor suggesties 2014	FIDO
	FIDO informeert EMAS ICDO-netwerk inzake Nieuwe verplichting beheer van niet-huishoudelijk afval In Brussels Gewest (per mail)	FIDO
Maart	Opsturen enquête benchmarking participatie aan EMAS-netwerk	FIDO
	Update wettelijk register	FIDO
	EMAS vergadering: Thema's: 1.Toelichting over het deel "Parkeren" van BWLKE 2.Discussie over de uitvoering van de wettelijke conformiteit bij EMAS	BIM: P. Genon , A. Pelckmans en F. D'Angelo FIDO
April	Aanvraag aan EMAS-netwerk lijst met vragen betreffende interne audits (voorbereiding volgende EMAS vergadering)	FIDO
	EMAS vergadering : Thema : Een uitwisseling van goede praktijken en opgedane ervaring betreffende interne audits	FIDO

Mei	4-daagse Nederlandstalige EMAS-opleiding voor OFO	FIDO
Juni	EMAS vergadering : Thema : Resultaten enquête participatie	FIDO
Juli	Update wettelijk register	FIDO
September	EMAS vergadering : Thema: Toelichting een omzendbrief betreffende de integratie van duurzame ontwikkeling, sociale clausules en maatregelen ten voordele van kleine en middelgrote ondernemingen in het kader van overheidsopdrachten	FIDO: J. Versteven
	Update wettelijk register	FIDO
	Publicatie wettelijk register op website http://www.icdo.belgium.be	FIDO
December	Update wettelijk register	FIDO
2014	49 mails met specifieke EMAS-thema's werden in de loop van jaar behandeld	FIDO

4.1.4. Vooruitzichten 2015

- Een toelichting ter ondersteuning van de procedure 'Vorbereid zijn en reageren op noodsituaties';
- Enquête belang en minpunten van milieuzorgsysteem binnen federale instellingen;
- Andere thema's nog te bepalen met werkgroep.

« 1) De federale overheid moedigt duurzame mobiliteit aan bij haar werknemers. Hiertoe

stelt elke federale overheidsdienst een duurzaam mobiliteitsplan, dat

geïntegreerd wordt in de managementplannen of toekomstige bestuursovereenkomsten. Het gaat om een mobiliteitsplan ter aanvulling van de bestaande wettelijke verplichtingen, zoals:

- *Verplaatsingsplan van de ondernemingen + het luik Pollutiekplan ervan (verplichtingen opgelegd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest);*
- *Driejaarlijkse federale diagnostiek over het woon-werkverkeer (Programmawet van 8 april 2003) ».*

4.2. Duurzame Mobiliteit

4.2.1. Mandaat

Het programma MVOverheid! werd op 20 juli 2012 goedgekeurd door de Ministerraad. De tweede hoofdlijn wil aanzetten tot een duurzame mobiliteit binnen de federale overheidsdiensten. Om te beantwoorden aan de doelstellingen van deze hoofdlijn, heeft de ICDO op 6 november 2012 een werkgroep "Duurzame Mobiliteit" opgericht.

4.2.2. Opdrachten

Het programma MVOverheid! voorziet dat:

"2) De federale overheid brengt de vloot van haar wagenpark in kaart en stelt zich een

ambitieuze CO2-reductiepercentage voor de eigen vloot voorop tegen 2020". Dit ondersteunt de wijziging van de omzendbrief 307quinquies betreffende het beheer en de aankoop van dienstwagens met strengere normen waaraan nieuwe voertuigen moeten voldoen en met een verplicht rapport betreffende de nieuwe voertuigen, de andere voertuigen (in verkeer gebracht

en ingeschreven), het aantal kilometer en het aantal liter brandstof.

“3) De federale overheid stelt regels op voor de transportmodus bij reizen naar het

buitenland rekening houdend met het tijdsaspect en houdt de delegaties bij buitenlandse reizen zo beperkt mogelijk. De CO2-uitstoot van dienstreizen van de federale overheid

wordt gecompenseerd ». Dit ondersteunt de identificatie van maatschappelijk verantwoorde projecten om de CO2-uitstoot te compenseren ter gelegenheid van zendingen van federale ambtenaren.

“4) De omzendbrief 307quinquies voor de aankoop van nieuwe wagens zal worden

geactualiseerd. In dit kader zal de aankoop van elektrische wagens worden onderzocht”.

« 5) *Carpooling biedt mogelijkheden die een meerwaarde kunnen bieden in het kader van het woon-werkverkeer. Door op federaal niveau een tool van het type Interface 2.0 te ontwikkelen en ter beschikking te stellen wordt het gemakkelijker maken om online in te schrijven en kan men de kandidaat-carpoolers van de verschillende federale diensten met elkaar in contact brengen. Daar de werkplaatsen (dienstgebouwen) van sommige administraties geografisch gezien bij elkaar in de buurt liggen, zal deze tool de mogelijkheid bieden om een groot aantal gebruikers te bereiken*». Dit ondersteunt de ontwikkeling van een tool die de eigen databanken voor carpooling van de federale administraties met elkaar verbindt met als doel de groep van gebruikers uit te breiden en de waarschijnlijkheid om het woon-werkverkeer door middel van carpooling te realiseren te vergroten. Parallel wordt er gewerkt aan het vaststellen van een wettelijke basis van het systeem om het ook buiten de federale administraties uit te breiden. Die federale administraties kunnen dan als voorbeelden dienen voor het ontwikkelen van carpooling.

« 6) *Eigen initiatieven van de FOD's en POD's, naargelang van de mogelijkheden en behoeften, op basis van de "voorbeeldfunctie" van de overheden.*»

- *Activiteiten centraliseren in een beperkt aantal sites om onnodige pendeldiensten te vermijden; telewerk; satelietskantoren; de nieuwe manieren om te werken, teleconferentie;*
- *De gebruiksvoorwaarden van een dienstvoertuig beperken;*
- *Het verkrijgen van gratis tickets voor het openbaar vervoer vereenvoudigen (bulk tickets) voor de dienstverplaatsingen;*
- *Gebruiksvoorwaarden voor de autoparkeerplaatsen voor de ambtenaren en voor de bezoekers;*

- *De verplaatsingsbehoefte verminderen voor de stakeholders en de burgers via e-government;*
- *Bestellingen groeperen om het aantal leveringen te beperken en bijgevolg het vervoer door de leveranciers;*
- *Cursussen ecodriving voor de ambtenaren (beroepschauffeurs of voor wie door zijn functie de weg op moet);*
- *Lpg-voertuigen toelaten in de parkings van de gebouwen van de federale administraties;*
- *Sensibiliseren om de fiets te gebruiken voor het woon-werkverkeer: inschrijven voor een werkgeverscontract bij Biketowork;*
- *Fietsparking voor zowel de ambtenaren als de bezoekers (behalve als er bv. een "Fietspunt" vlakbij een NMBS-station in de buurt is);*
- *Het gebruik van dienstfietsen aanmoedigen: cursus "Hoe met de fiets rijden in het stadsverkeer" bij een gespecialiseerde vereniging zoals bv. ProVélo + fietspadenplan uitdelen;*
- *Informatie geven over het huren van een fiets bij de Fietspunten en bij ProVélo; over de abonnementen Villo en Bluebike (zowel nuttig voor dienstverplaatsingen als voor evenementen rond teambuilding);*
- *Veiligheidssetjes uitdelen aan de ambtenaren (helm, afneembare lichten, fluo hesjes, fluo slap wrap)*
- *Beter info verstrekken over de bereikbaarheid door op de website links te plaatsen naar websites van openbare vervoersmaatschappijen;*
- *Betere info geven over de toegankelijkheid door de voorzieningen voor gehandicapten en voor personen met beperkte mobiliteit (PBM) te verduidelijken;*
- *Maximale glijdende uurroosters invoeren in de overheidssector op grond van zijn voorbeeldfunctie: door op macro-economisch niveau het principe "Green Match" toe te passen met de openbare vervoersmaatschappijen wordt de behoefte aan rollend materieel kleiner; doordat de spitsuren van het gemotoriseerd verkeer gespreid zullen zijn, zullen er bovendien minder files zijn op de weg;*

4.2.3. Activiteiten 2014

De WG Duurzame Mobiliteit kwam bijeen op 11 februari, op 15 september en op 18 december 2014.

De voorzitter van de WG, mevrouw Lieve Vermoere,

coördinator van de Cel DO van de FOD Mobiliteit en Vervoer, ging op 1 maart 2014 met pensioen. De functie van coördinator van de Cel DO en de rol van voorzitter van de WG worden sindsdien vervuld door mevrouw Cindy Dequesne. Wegens moederschapsverlof kon mevrouw Cindy Dequesne evenwel de in 2014 geplande vergaderingen niet bijwonen. Haar plaatsvervanger, de heer Mundon Izay Noti, nam derhalve het voorzitterschap ad interim waar.

De WG Duurzame Mobiliteit zette de verwezenlijking van de in het kader van haar mandaat bepaalde doelstellingen voort. Deze activiteiten berustten op twee pijlers:

A. De duurzame mobiliteit van de federale ambtenaren in het woon-werkverkeer aanmoedigen

Op het gebied van carpooling heeft de WG Duurzame Mobiliteit tot oktober 2014 de overeenkomst van één jaar tussen het FIDO en de vzw Taxistop opgevolgd. Dankzij deze overeenkomst kregen de federale ambtenaren via hun bestuur toegang tot het platform Carpoolplaza.be. Uit de evaluatie van het project, die bestond uit een bevraging van de deelnemende instellingen (zes federale overheidsinstellingen en twee openbare instellingen van de sociale zekerheid), is gebleken dat de federale ambtenaren nauwelijks of geen interesse voor dit soort mobiliteit tonen. Dit gebrek aan interesse is te wijten aan verscheidene factoren, onder meer de geografische ligging van de FOD's in Brussel, waarbij de ambtenaren kunnen rekenen op een uitstekend openbaar vervoersnet. Het FIDO heeft derhalve beslist om het project niet te verlengen. Het abonnement op het platform www.carpoolplaza.be liep begin november 2014 af.

Tegelijkertijd werd in maart 2014 het platform Bike2Work gelanceerd om de federale ambtenaren te sensibiliseren omtrent het gebruik van de fiets als vervoermiddel voor woon-werkverplaatsingen. Drie instellingen nemen aan dit proefproject deel (één POD en twee FOD's) in het kader van een overeenkomst van één jaar tussen het FIDO en de vzw Fietsersbond.

B. Inventarisatie van het federale wagenpark

Opdat de FOD's en POD's aan de verplichtingen van omzendbrief 307quinquies betreffende de rapportage over het federale wagenpark zouden kunnen voldoen, werkte de WG Duurzame Mobiliteit een model uit voor gegevensverzameling, dat in 2013 werd goedgekeurd. Die gegevens werden het daaropvolgende jaar door het FIDO verzameld en geanalyseerd. Eind 2014 nam de WG Duurzame Mobiliteit kennis van het verslag betreffende de inventarisatie van het wagenpark van de federale overheid. De kwantitatieve gegevens hebben betrekking op zes voertuigcategorieën (personenwagens, bestelwagens, vrachtwagens, minibussen, motovoertuigen en andere voertuigen). Er werd rekening gehouden met verschillende factoren: merk, technologie/brandstoftype, euronorm en ecoscore, brandstofverbruik en ouderdom van het wagenpark.

C. De federale besturen bijstand verlenen bij de implementering van een duurzaam mobiliteitsbeleid

Tijdens het laatste kwartaal van 2014 spitste de WG Duurzame Mobiliteit haar werkzaamheden toe op de redactie van een 'Vademecum Duurzame Mobiliteit voor de federale besturen'. Dit document, dat eind februari 2015 wordt gepubliceerd, belicht de volgende aspecten:

- Beleidsincentives om duurzame mobiliteit in België te bevorderen;
- De mobiliteitsdoelstellingen op de verschillende bevoegdheidsniveaus;
- De verplichtingen van de besturen m.b.t. de implementering van een federaal duurzaam mobiliteitsbeleid
- Best practices binnen de besturen en hun voorbeeldrol.

In het hoofdstuk 'Statistieken' schetsen de resultaten van de deelname van de federale overheidsdiensten aan het driejaarlijkse onderzoek van het woon-werkverkeer een beeld van de mobiliteit van onze ambtenaren.

4.2.4. Vooruitzichten 2015

In 2015 moeten de leden van de voltallige ICDO zich uitspreken over de verlenging van het mandaat van de WG Duurzame Mobiliteit om de opgestarte werkzaamheden voor te zetten of een nieuw actieplan uit te stippelen. In afwachting van die beslissing zal de WG haar aandacht toespitsen op:

- De evaluatie van het BiketoWork-proefproject: de participatie van de federale ambtenaren van de drie federale besturen die aan dit proefproject deelnemen via het platform www.biketowork.be wordt in februari 2015 geëvalueerd. De WG zal kennis nemen van de evaluatieresultaten en zal op basis daarvan eventueel voorstellen formuleren;
- De inventarisatie van het federale wagenpark: de analyse van de verzamelde gegevens biedt een globaal overzicht van het federale wagenpark, zij het onvolledig. De WG wenst een aantal verbeteringen voor te stellen op het gebied van de kwaliteit en kwantiteit van de voertuigen ter beschikking van de federale overheidsdiensten;
- De publicatie van het Vademecum Duurzame Mobiliteit voor de federale besturen: de WG wil de informatie in deze brochure jaarlijks updaten zodat die een referentietool kan worden m.b.t. het federale duurzame mobiliteitsbeleid dat de besturen sensibiliseert omtrent hun voorbeeldrol;

- De communicatie i.v.m. het parkeerprobleem in het Brusselse Gewest (BWLKE) om de overschakeling voor te bereiden van de diensten die aan de nieuwe regelgeving moeten voldoen;
- De samenwerking met Fedcom om meer inzicht te krijgen in de kosten van de verplaatsingen van de federale ambtenaren en meer algemeen in de globale mobiliteitskost van de besturen.

4.3. Duurzame Overheidsopdrachten

4.3.1. Mandaat

De mandaat van de ICDO-CCIM werkgroep duurzame overheidsopdrachten staat omschreven in de omzendbrief van 16 mei 2014, *Integratie van duurzame ontwikkeling, met inbegrip van sociale clausules en maatregelen ten voordele van kleine en middelgrote ondernemingen, in het kader van overheidsopdrachten geplaatst door federale aanbestedende instanties*, verschenen in het Belgische Staatsblad op 21 mei 2014.

4.3.2. Opdrachten

In de hoger vermelde omzendbrief, hoofdstuk 5, afdeling 3 wordt de ICDO *“belast met het uitwerken van strategieën inzake duurzame overheidsopdrachten”*. Daarnaast vermeldt de omzendbrief de noodzaak tot interdepartementaal overleg in het kader van het overlegorgaan van federale aankopers. *“Binnen dit orgaan worden goede praktijken gedeeld, ook over de problematiek van duurzame ontwikkeling.”*

Hoofdstuk 5, afdeling 5 verwijst naar evaluatie en opvolging van de toepassing van de omzendbrief: *“Elke federale of programmatorische overheidsdienst, of het Ministerie van Landsverdediging maakt, via zijn cel duurzame ontwikkeling, jaarlijks op 31 januari een verslag over aan de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling. Hierin wordt gewezen op de gedane inspanningen op het vlak van duurzame ontwikkeling en integratie van sociale clausules voor de overheidsopdrachten die in voorbereiding zijn of het afgelopen jaar zijn geplaatst. [...] De Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling brengt ook advies uit over de naleving van deze omzendbrief, op basis van de informatie ingezameld door de verschillende cellen duurzame ontwikkeling en de door hen geformuleerde praktische aanbevelingen over het gebruik van sociale clausules. Om meer informatie in te winnen over dit laatste punt, zal de Commissie de arbeidsbemiddelingsdiensten of aanverwante diensten en de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap raadplegen.”*

4.3.3. Activiteiten 2014

De vergaderingen van de ICDO-CCIM werkgroep vonden plaats op 23 januari (15 aanwezigen), 3 april (11

aanwezigen), 26 juni (15 aanwezigen) en op 2 december (17 aanwezigen). De hier onder vermelde punten werden besproken met de leden van de werkgroep.

A. Internationale samenwerking

A.1. Ontwikkeling van de ISO 20400 norm rond duurzaam aankopen

In 2013 is de Internationale Organisatie voor Standaardisatie (ISO) gestart met de werkzaamheden rond de ISO-norm 20400 rond duurzame aankopen. De normalisatie instellingen AFNOR (Frankrijk) en ANBT (Brazilië) hadden daartoe een voorstel ingediend.

Vanuit het Belgische Bureau voor Normalisatie (NBN) werd er een schaduwcommissie opgericht met de bedoeling de ontwikkeling van deze norm op te volgen. Het eerste plenaire overleg over de ontwikkeling van deze norm vond plaats op 22 en 23 september 2013 in Parijs. In 2014 werden vooral commentaren behandeld. Vanaf juni 2015 zou er een eerste ontwerptekst van de norm beschikbaar zijn. De norm zelf is voorzien voor 2016.

A.2. ICLEI's Ecoprocure conferentie

Tussen 24 en 26 september 2014 organiseerde de stad Gent in samenwerking met ICLEI - een netwerk van 1200 lokale besturen met het oog op de implementatie van lokale duurzame ontwikkeling - de driejaarlijkse Ecoprocure conferentie. Dit evenement is een internationaal forum voor publieke aankopers, leveranciers, strategische en politieke verantwoordelijken ter promotie van innovatieve, sociaal en milieuverantwoorde overheidsopdrachten op mondiaal niveau.

De ICDO-CCIM werkgroep duurzame overheidsopdrachten heeft dit initiatief ondersteund door:

- Sponsoring te voorzien vanuit de Vlaamse Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (DAR) en het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO);
- Het initiatief bekend te maken bij de Belgische aankopers;
- Het meewerken aan de voorbereidingen;
- Het leveren van inhoudelijke expertise, in het bijzonder rond het pilootproject sociale criteria.

Aansluitend op deze gelegenheid organiseerde de stad Gent op vrijdag 26 september 2014 het “Meet the Buyer”-event. Het bood aan publieke aankopers en leveranciers van duurzame en innovatieve producten en diensten de mogelijkheid om met elkaar in contact te komen.

B. Europese samenwerking

B.1. Europees overleg

Het Europese overleg in het kader van duurzame overheidsopdrachten concentreert zich vooral rond de expertengroep G11 en de Advisory Group van de Europese Commissie, DG Leefmilieu.

De G11 groep bestaat uit beleidsexperten uit de 11 best presterende landen in Europa op gebied van duurzame overheidsopdrachten, waaronder België. De vertegenwoordigers wisselen informatie uit over de beschikbare instrumenten en beleid in de verschillende lidstaten. Samenkomsten vonden plaats op 24-25 maart 2014 in Bern en op 22-23 september 2014 in Gent.

Het Directoraat Generaal Leefmilieu van de Europese Commissie brengt om de 6 maanden vertegenwoordigers van alle lidstaten samen in de Advisory Group om mee te werken aan haar beleid rond groene aankopen. Het overleg focust zich op uitwisselingen over het beleid tussen de verschillende lidstaten, toelichtingen bij het studiewerk rond de inventarisatie van internationale en Europese monitoring initiatieven, het vastleggen van een beoordelingsmethode voor het ontwikkelen van milieuvriendelijke criteria voor prioritaire productgroepen en diensten, de ontwikkelingen van het beleid en regelgeving rond verschillende richtlijnen en de omzetting van de nieuwe richtlijn overheidsopdrachten. Deze overlegmomenten vonden plaats op 25 en 26 maart 2014 in Bern en op 24 en 25 september 2014 in Gent. Steeds waren Belgische vertegenwoordigers van het federale niveau (FIDO), het Vlaamse Gewest (DAR en LNE) en het Waalse niveau (SPW) aanwezig.

B.2. Werkzaamheden rond de richtlijnen overheidsopdrachten 2014/24/EC

Sinds 28 maart 2014 is het nieuwe Europese kader voor overheidsopdrachten, de richtlijn 2014/24/EC, gepubliceerd. Met haar conferentie van 19 maart 2014 had de Europese Commissie de afronding van de werkzaamheden rond dit wetgevend initiatief aangekondigd. De bijeenkomst voorzag in het bijzonder een toelichting over milieu, sociale en innovatieve overheidsopdrachten.

ICLEI werkt aan een toegankelijk document rond de nieuwe mogelijkheden voor milieuvriendelijk en sociaal verantwoord aankopen in de nieuwe richtlijnen overheidsopdrachten. Eind 2014 was de tekst nog niet gepubliceerd. Het FIDO werd om advies gevraagd rond bepaalde passages in de tekst.

De dienst overheidsopdrachten van de FOD Kanselarij is in 2014 gestart met de omzetting van de richtlijn, in samenwerking met de Commissie Overheidsopdrachten. De ICDO-CCIM werkgroep duurzame overheidsopdrachten wordt op de hoogte gehouden van de werkzaamheden.

B.3. Criteriaontwikkeling voor milieuvriendelijke producten en diensten

De Europese Commissie heeft de lidstaten om advies gevraagd bij haar planning voor onderzoek rond criteria voor groene producten en diensten, uit te voeren door consultant JRC voor de periode 2015 tot 2018. Daartoe bekijkt het Directoraat Generaal Leefmilieu welke 5-6 productgroepen in aanmerkingen kunnen komen voor de herziening van bestaande of de ontwikkeling van nieuwe criteriafiches voor groene overheidsopdrachten.

De ICDO-CCIM werkgroep 'Duurzame Overheidsopdrachten' heeft een Belgisch advies opgemaakt dat begin januari 2015 overgemaakt zal worden aan de Europese Commissie.

B.4. Green Deals circulair aankopen

Vertegenwoordigers van het Nederlandse Ministerie van Infrastructuur en Milieu hebben bij verschillende Vlaamse /Belgische overheidsdiensten gepeild naar interesse in een samenwerking rond Green Deals circulair inkopen. MVO Nederland zet zich namelijk sinds mei 2013 in om circulair inkopen op de agenda's van ondernemers en overheden te krijgen. Vaak wordt daarbij een informele dialoog opgezet in de behoefteanalyse en marktverkenning die kan uitlopen op concrete overheidsopdrachten. Door het wegwerken van belemmeringen en het delen van ervaringen binnen de groepen kan van elkaar geleerd worden. De opgedane lessen kunnen vervolgens worden verspreid onder een breed publiek en aankopers. Inmiddels zijn ruim 30 private en publieke Nederlandse organisaties aangesloten.

Voor het federale niveau werd de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven herhaaldelijk door het FIDO gecontacteerd met de vraag naar interesse. Een aantal Nederlandse en Belgische experts werden met elkaar in contact gebracht rond de recyclage van harde plastics. Verder werd de vraag gesteld aan het netwerkoverleg van federale aankopers van 20 november 2014, maar er werd geen geschikt project geïnventariseerd. De FOD Economie heeft in december 2014 haar interesse betoond in het project maar bekijkt de zaak intern verder.

In Vlaanderen werd de vraag gesteld naar ondersteuning en capaciteit binnen de diensten Facilitair Management en de OVAM. Ook deze diensten bekijken intern of zijn een samenwerking in concreto gaan opzetten. De OVAM denkt er ook aan om het initiatief te koppelen met Plan C.

Meer info is terug te vinden op <http://www.mvonederland.nl/green-deal-circulair-inkopen/green-deal>

C. Samenwerking tussen de federale departementen

C.1. Omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16 mei 2014

De omzendbrief P&O/DO/1 van 27 januari 2005, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 4 februari 2005, had de ambitie om het aantal duurzame aankopen binnen de federale overheid drastisch te verhogen. De federale overheid wilde daardoor op het vlak van de duurzame aankopen een voorbeeldfunctie vervullen.

De omzendbrief dateerde van 2005 en was, gezien de nieuwe wettelijke mogelijkheden en nieuwe instrumenten, dringend aan vernieuwing toe. Het Federaal actieplan duurzame overheidsopdrachten 2009 – 2011, actie 1.2., voorzag reeds de actualisatie van deze omzendbrief.

Sinds de goedkeuring van het federaal actieplan duurzame overheidsopdrachten hebben de PODDO / FIDO in samenwerking met de overheidsdiensten FOD Personeel en Organisatie, de FOD Kanselarij, de POD Maatschappelijke Integratie en de FOD Sociale Zekerheid de ontwerp-tekst voor een omzendbrief duurzame overheidsopdrachten opgemaakt. Dit ontwerp werd besproken op de Commissie Overheidsopdrachten van 24 februari 2014 en werd voorgelegd aan enkele Inspecteurs van Financiën en de Korpschef.

In maart en april 2014 werden vier interkabinetten werkgroepen (IKW) georganiseerd. Op 16 mei 2014 keurde de federale regering uiteindelijk de tekst goed onder de volgende titel: *“Integratie van duurzame ontwikkeling, met inbegrip van sociale clausules en maatregelen ten voordele van kleine en middelgrote ondernemingen, in het kader van overheidsopdrachten geplaatst door federale aanbestedende instanties”*.

Sinds mei zijn verschillende federale diensten gestart met de implementatie van deze omzendbrief, in het bijzonder de opstart van een interne procedure en de organisatie van de interne monitoring.

C.2. Omzetting richtlijn 2012/27/EU rond energie efficiëntie

Op 11 september 2012 keurde het Europees Parlement de Energie Efficiëntie Richtlijn goed. Deze richtlijn zal ook implicaties hebben voor het overheidsopdrachten-beleid. Artikel 5 betreft de voorbeeldrol van publieke sector en handelt over de renovatieverplichting van 3% publieke gebouwen die kleiner zijn dan 500m²/jaar. Artikel 6 focust op de aankoop van producten, diensten en gebouwen met een hoge energie-efficiëntie prestatie. Artikels 16 en 17, ten slotte, gaan over kwalificatie en vorming. De implementatie van de Energie Efficiëntie Richtlijn 2012/27/EC diende te gebeuren vóór 5 juni 2014.

Op grond van die bepaling moeten de lidstaten er voor zorgen dat de centrale overheden uitsluitend producten, diensten en gebouwen verwerven met

hoge energie-efficiëntieprestaties, voor zover dit in overeenstemming is met de kosteneffectiviteit, de economische haalbaarheid, de duurzaamheid in breder verband, de technisch geschiktheid, alsmede met de aanwezigheid van voldoende concurrentie.

Op basis van voorbereidende discussies in de ICDO-CCIM werkgroep duurzame overheidsopdrachten van 2013, van 23 januari 2014 en 3 april 2014 heeft de FOD Kanselarij een wetsvoorstel uitgewerkt met het oog op het creëren van de vereiste rechtsgrond in de wetten overheidsopdrachten van 15 juni 2006 en 13 augustus 2011, dit om de omzetting van artikel 6 van de richtlijn mogelijk te maken.

Ten slotte werd met de publicatie van het Koninklijk besluit van 13 juli 2014 in het Belgisch Staatsblad de omzetting van de Richtlijn op federaal niveau voltooid.

C.3. Werkzaamheden van het netwerkoeverleg van federale aankopers

Het overlegplatform van federale aankopers, opgericht door de FOD Personeel en Organisatie, heeft als belangrijkste opdracht het uittekenen van het Federaal aankoopbeleid. Het wordt in de omzendbrief van 16 mei 2014 opgeroepen om concrete voorstellen te overwegen m.b.t. de integratie duurzame ontwikkeling, met inbegrip van sociale clausules en maatregelen ten voordele van kleine en middelgrote ondernemingen.

In 2014 kwam dit interdepartementaal overlegorgaan 9 keer samen. Het thema duurzame ontwikkeling, mede op vraag van het FIDO, staat vanaf februari 2014 permanent op de agenda. Volgende thema's werden besproken:

- Op vraag van het FIDO werd de benchmark rond een aankoopcentrale voor lampen voor de federale overheid aangepast. De oorspronkelijke zuiver financieel georiënteerde benchmark werd uitgebreid naar een benchmark voor de aankoop van duurzame lampen op levenscycluskost basis;
- De uitwerking van het federale beleidskader in de omzendbrief van 16 mei 2014;
- Toelichting bij ECOPROCURA en MEET YOUR BUYER van september 2014 door de stad Gent en het inventariseren van deelnemers;
- Het benadrukken van het aspect duurzame ontwikkelingen in de opleidingen van het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid;
- Grondige marktverkenning voor een nieuw FOR raamcontract voor een maximaal aantal ecologische schoonmaakproducten;
- Presentatie van een onderneming gespecialiseerd in de recyclage van bestaand

meubilair en kantoorinrichting als alternatieve dienstverlening voor de aankoop van nieuwe meubelen.

Sinds september worden zeer expliciet de mogelijkheden m.b.t. sociale clausules in de federale overheidsopdrachten en het werken met sociale economiebedrijven onderzocht. Daartoe werd een inventarisatie van de huidige praktijken gemaakt en werden de leden gevraagd naar toekomstige engagementen. Ook werd een spreker van de Waalse sociale economiekoepel SAW-B uitgenodigd. Op vraag van de ICDO-CCIM werkgroep zullen begin 2015 ook toelichtingen van ACTIRIS en SPW (pilootproject m.b.t. de samenwerking met de sociale economie) voorzien worden.

C.4. Werkzaamheden rond een ontwerp van herziening van omzendbrief 307 sexies m.b.t. de aankoop en leasing van milieuvriendelijke wagens

Een bijzondere werkgroep van het overlegplatform van federale aankopers is reeds een tweetal jaar actief rond de herziening van de omzendbrief 307 quinquies, het federale instrument rond leasing en aankoop van wagens voor de federale diensten. De werkgroep bevat vertegenwoordigers van de FOD Economie, het FIDO en de FOD P&O. M.b.t. de vergroening van het federale wagenpark werden volgende punten opgenomen in het ontwerp van tekst:

- Realistische en ambitieuze ecoscores. Deze werden vastgelegd op basis van een grondige analyse van het Belgisch wagenpark (via FEBIAC en VITO databank 2013 en rapporten van VUB 2014);
- Bepalingen rond rapporteringsverplichtingen voor het federaal wagenpark (in lijn met de vroegere afspraken in de ICDO werkgroepen Mobiliteit en EMAS 2013-2014);
- Het gewicht voor de gunningscriteria voor ecoscores (25%), gekoppeld aan duidelijke evaluatiemethodes;
- Aankoop van een bepaald percentage elektrische, hybride en CNG wagens (50% in 2015, 75% in 2016 en 100% in 2017), in lijn met het federaal regeerakkoord;
- Het uitvoeren van TCO berekeningen van het huidige wagenpark om de budgetplafonds voor aankoop en leasing te bepalen.

C.5. Monitoring duurzame overheidsopdrachten

Naar aanleiding van de discussie over de federale omzendbrief van 16 mei 2014 werden in 2014 twee vergaderingen georganiseerd m.b.t. de mogelijkheden tot organisatie van de monitoring. Een overzichtsnota werd opgesteld door het FIDO en besproken met de cellen duurzame ontwikkeling en EMAS coördinatoren op 30 september en op 17 november 2014. De nota

identificeert 5 pistes om monitoring op het federale niveau door te voeren:

- Via de jaarlijkse ICDO rapportering;
- Via e-notification (verwijzing naar de aankondiging van de opdrachten);
- Via FEDCOM;
- Via E-catalog en FEDCOM (voor de bestelbonnen);
- Via de rapporteringsinitiatieven van de Europese Commissie.

Verschillende diensten zijn gestart met de opmaak van een procedure om de verduurzaming van de aankopen intern mogelijk te maken. De procedures dienen tegen 31 december 2014 klaar te zijn.

C.6. Hernieuwing bestek voedselbanken

De voedselbanken hebben de hulp ingeroepen van het FIDO m.b.t. de beoordeling van het aanbod van voedingsproducten ter waarde van 11 miljoen euro. De verduurzaming van het aanbod zal in twee stappen gebeuren. In de eerste plaats werd de huidige lijst geëvalueerd en verbeterd op basis van gezondheids- en voedingsgehalte. In een tweede fase zullen bijkomende duurzame aspecten (bio, fair trade) onderzocht worden.

C.7. Vorming

Op 27 november 2014 organiseerde de FOD Justitie een interne vormingssessie rond de implementatie van de nieuwe omzendbrief. Een 100-tal experts hadden zich ingeschreven. Het FIDO en de FOD Personeel en Organisatie gaf een toelichting over het beleid en het instrumentarium.

D. Samenwerkingen tussen de federale overheid en de gewesten

D.1. 'Duurzame overheidsopdrachten' in de regeerakkoorden van de federale overheid en de gewesten

Referenties naar milieuvriendelijke en sociaal verantwoorde overheidsopdrachten evenals innovatief aanbesteden komen terug op verschillende plaatsen in de federale en gewestelijke regeerakkoorden van 2014. Hieruit blijkt dat duurzaam aankopen aanzienlijk aan politieke interesse blijkt te winnen.

D.2. Ondersteuning vanuit het FIDO bij gewestelijke initiatieven

De Vlaamse helpdesk duurzame overheidsopdrachten, een samenwerking tussen Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (BBLV) en de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSg), organiseert geregeld workshops rond het inkopen van duurzame producten/

dienstverlening en lerende netwerksessies. Ze maakt hiervoor intensief gebruik van de federale gids voor duurzame aankopen. Ook in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest en binnen de Waalse administraties worden gelijkaardige vormingssessies duurzaam aankopen georganiseerd.

Op 20 mei en op 27 mei 2014 organiseerde de Vlaamse helpdesk lerende netwerksessies 'Levenscycluskost (LCC) integreren in een milieubewust aankoopbeleid'. Verschillende Vlaamse steden namen hieraan deel om de toepassing van LCC vanuit praktisch oogpunt te onderzoeken. Het FIDO gaf ondersteuning aan de hand van haar vroeger ontwikkeld instrumentarium rond LCC.

Op 18 november organiseerde Service Public Wallonne haar Colloque marchés publics durables. 130 experts hadden zich ingeschreven. Het FIDO werd gevraagd om toelichting te geven bij het federale beleid.

Op 19 november 2014 vroeg de Vlaamse Task Force duurzame overheidsopdrachten het FIDO om toelichting te geven bij het federale beleid, in het bijzonder de omzendbrief van 16 mei 2014.

Verder werkte het FIDO mee aan gewestelijke initiatieven rond criteriaontwikkeling. Via haar website verwijst zij naar de resultaten van deze initiatieven. Voor 2014 kan in het bijzonder verwezen worden naar:

- Het OVAM stakeholderinitiatief rond duurzame materiaalcriteria voor wegsignalisatie voor niet-energiegerelateerde signalisatie (reflectoren, vangrails, enz.);
- Het OVAM stakeholderinitiatief rond Fair Phone;
- Het LNE stakeholderinitiatief rond criteriaontwikkeling voor tuindiensten en machines;
- Het LNE stakeholderinitiatief rond de ontwikkeling van criteria voor constructiematerialen.

D.3. Interministeriële Conferentie Duurzame Ontwikkeling (IMCDO) rond de nationale nota duurzame overheidsopdrachten

Op 14 oktober 2013 kwamen vertegenwoordigers van de federale en gewestelijke ministers, verantwoordelijk voor duurzame ontwikkeling, samen. De conferentie had onder andere tot doel om:

- Een werkmethode en werkafspraken te maken voor haar volgende bijeenkomsten;
- Het startsein te geven voor het uitwerken van een nationale strategie duurzame ontwikkeling;

- Het politiek kader uit te tekenen voor het uitwerken van een nationale coördinatie op het vlak van duurzame ontwikkeling op internationaal niveau en;
- Om concrete samenwerkingsinitiatieven inzake voorbeeldfunctie van de overheid op te starten.

Wat betreft de voorbeeldfunctie van de overheid werden er discussies gehouden over de samenaankoop van groene stroom en de promotie van duurzame overheidsopdrachten.

Het voorzitterschap van deze IMCDO voor de eerste 6 maanden van 2014 was in handen van het Waalse Gewest en werd in de 2^e helft van 2014 doorgegeven aan Vlaanderen. Begin 2015 neemt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de fakkel over.

Met betrekking tot het 4^e thema, voorbeeldfunctie van de overheid, deel duurzame overheidsopdrachten, besliste de IMCDO te werken rond de volgende actieterreinen:

- Het opzetten van een gemeenschappelijke communicatie met betrekking tot het instrumentarium (gemeenschappelijk e-platform): verzameling op korte termijn van bestaande onlineplatformen (1);
- Het uitwerken van gemeenschappelijke minimumcriteria duurzame ontwikkeling: starten met het ontwikkelen van een set minimumcriteria, in samenwerking met de Commissie overheidsopdrachten (2);
- Monitoring: het formuleren van een voorstel voor de monitoring van het gebruik van duurzaamheidscriteria bij overheidsopdrachten via het gebruik van e-procurement (3);
- De technische werkgroep wordt tevens gevraagd voorstellen te formuleren om de bestaande wetgeving overheidsopdrachten te verbeteren met het oog op duurzame ontwikkeling (4).

Op 21 januari 2014 bespraken vertegenwoordigers van verschillende federale en gewestelijke departementen hoe de beslissingen van deze conferentie omgezet dienen te worden. Er werd beslist dat de ICDO werkgroep duurzame overheidsopdracht als technische werkgroep zou fungeren voor het uitwerken van het thema duurzame overheidsopdrachten.

De technische werkgroep, onder het voorzitterschap van het Waalse Gewest, kwam samen op 26 februari en op 3 april 2014. Ze heeft een eerste verslag m.b.t. de uitwerking van de actieterreinen afgewerkt op 20 april 2014 dat overhandigd werd aan de IMCDO. Ze concentreerde zich daarbij op actieterreinen (1) en (3). Actieterreinen (2) en (4) zouden dan uitgewerkt kunnen worden in de tweede helft van 2014. Sinds de tweede helft van 2014 is er voorlopig geen verdere

opvolging meer van de werkzaamheden.

In het verslag werd het actuele communicatielandschap rond duurzame overheidsopdrachten blootgelegd en geanalyseerd. Hieruit blijkt dat anno 2014 volgende websites zich actief richten op het beleidsthema duurzame overheidsopdrachten: 1 op niveau van de Europese Commissie (GPP toolkit), 1 op federaal niveau (gidsvoorduurzameaankopen), 3 op gewestelijk niveau (SPW, Brussel Leefmilieu en Bestuurszaken) en 1 op collectief lokaal niveau (helpdesk Vlaanderen VVSG). Naast deze websites van de overheid waren in 2014 ook nog 2 NGO sites actief (BBLV en achatsverts) rond criteria en leveranciers voor duurzame producten en 1 site rond labels (labelinfo).

Om het gemak voor de aankopers te vergroten, de doelgerichtheid van het beleid te versterken en het bestaande beleid en instrumentarium te harmoniseren stelde het verslag voor om een gemeenschappelijk e-platform op te richten voor de overheidswebsites. De gemeenschappelijke informatie dient zich te richten op productniveau, waaronder criteria en vooral ook het zichtbaar maken van goede praktijken. Accenten voor gewesten of lokale besturen zouden uitgewerkt kunnen worden in deelluiken van het e-platform.

E. Pilootproject sociale criteria in overheidsopdrachten

Het Landmark-project (*moving towards socially responsible procurement*), ondersteund door de Europese Commissie en gecoördineerd door ICLEI, heeft inmiddels drie handboeken voor aankopers en andere doelgroepen opgeleverd. Het betreft de controle van maatschappelijke verantwoordelijkheid in de keten en het voorstellen van goede voorbeelden bij overheidsopdrachten in Europa.

De ICDO-CCIM werkgroep 'Duurzame Overheidsopdrachten' vond het werkstuk een geschikte aanleiding om de kennis uit deze handboeken in de praktijk om te zetten. Daartoe organiseerden verschillende gewestelijke en federale departementen een overleg om de mogelijkheden rond een pilootproject te verkennen.

In de herfst van 2013 werd een stuurgroep opgericht tussen verschillende gewestelijke en federale besturen die besloot om het pilootproject te kaderen rond de aankoop van textiel en te onderzoeken op de naleving van ILO- en mensenrechtenclausules. De stuurgroep ging tevens op zoek naar mogelijke partners uit de overheid om de integratie van deze sociale aspecten in een concrete overheidsopdracht te testen. Het Ministerie van Defensie en AFM Vlaanderen stelden zich kandidaat om het pilootproject op termijn uit te voeren. De stuurgroep achtte het ook noodzakelijk om de kleding- en textielsector bij het voorafgaand overleg te betrekken.

In 2014 kwam de stuurgroep samen op 23 april, 3 juni en 9 juli. De stuurgroep oordeelde om in het bijzonder aandacht te besteden aan de Zweedse methode en

ontwikkelde documenten. Tijdens de vergaderingen werden vertegenwoordigers van Creamoa, Fedustria en Schone Kleren Campagne uitgenodigd om hun visie te geven.

De stuurgroep oordeelde dat aankopers van kleding of textiel best het gebruikelijke aankooptraject volgen. Wanneer de controle op de naleving van sociale clausules belangrijk wordt, dan zouden zij beroep kunnen doen op externe ondersteuning en middelen voor audit. Hiertoe heeft de stuurgroep een engagementsverklaring opgesteld. In 2014 werd er gestart met de implementatie van het pilootproject voor de aankoop van beschermkledij voor boswerkers tussen Facilitair Management en de dienst Werk en Sociale Economie. Op federaal niveau werden nog geen middelen vrijgemaakt om dergelijk project op te starten.

F. Instrumentarium en ondersteuning

De geactualiseerde versie van gidsvoorduurzameaankopen.be is sinds 23 januari 2014 online. Het beheer van de site werd naar FEDICT overgebracht.

Tussen 1 januari 2014 en 12 december 2014 werd de website door 6121 bezoekers bezocht. De gemiddelde verblijfsduur op de site was 3 minuten en 32 seconden. Deze lange verblijfsduur is ook te verklaren door het feit dat verschillende vormingsinitiatieven in de gewesten gebruik maken van de gids om praktische oefeningen (workshops, lerende netwerken e.d.) te maken.

Meer dan 28% van de bezoekers maakt regelmatig gebruik van de gids (returning visitors). Tijdens de weekends, de zomermaanden en de Kerstvakantie loopt de consultatie van de site steeds opvallend terug. Dit wijst er vermoedelijk op dat het instrument wordt bezocht door professionele gebruikers.

Tussen 1 juli en 1 december ontving het FIDO 117 vragen m.b.t. het beleid en het instrumentarium duurzame overheidsopdrachten. Meer concreet gaat het om hulp bieden bij de opmaak van bestekken, allerlei vragen van aankopers, NGO's en sectorfederaties of buitenlandse organisaties om toelichting te geven bij het beleid, vragen naar concrete criteria of clausules voor milieuvriendelijk en sociaal verantwoord aankopen, vragen rond (de organisatie van) monitoring, vragen over specifieke instrumenten als LCC en circulair aankopen enz.

4.3.5. Vooruitzichten 2015

De ICDO werkgroep duurzame overheidsopdrachten zal in 2015 vooral volgende zaken verder opvolgen:

- De ontwikkelingen rond de ISO norm 20400;
- De internationale bijeenkomsten (G11 en de Advisory Group van de Europese Commissie), gepland tussen 27 en 29 april 2015 in Stockholm;

- De omzetting van de richtlijn overheidsopdrachten 2014/24/EC in Belgisch recht;
- De opvolging van de verdere implementatie van de omzendbrief van 16 mei 2014, in het bijzonder de organisatie van de monitoring;
- Het bewaken van het agendapunt 'duurzame ontwikkeling' op het overlegplatform van federale aankopers;
- De werkzaamheden rond de herziening van omzendbrief 307 quinquies voor het federale wagenpark;
- De verdere opvolging van de werkzaamheden in het kader van de Interministeriële Conferentie Duurzame Ontwikkeling (IMCDO);
- Verdere uitwerking van het pilootproject sociale clausules in overheidsopdrachten.
- Bepaling van duurzaamheidsindicatoren afhankelijk van het soort evenement en selectie van criteria;
- Toepassing van duurzaamheidscriteria op enkele gerichte evenementen, bijvoorbeeld proefprojecten, om hun toepassing na evaluatie vervolgens uit te breiden naar alle overheden;
- Betrekken en sensibiliseren van actoren uit de evenementensector;
- Verzameling van informatie over andere voorbeelden en praktijken.

4.4.3. Activiteiten 2014

De tool is klaar en werd ter goedkeuring aan de WG voorgelegd. Deze goedkeuring kwam er in september 2014. Omwille van budgettaire beperkingen kon de overheidsopdracht voor het omzetten van deze tool, momenteel nog in excel-formaat, in een online tool die op de website van de ICDO ter beschikking wordt gesteld, nog niet worden gelanceerd. Dit zal in de loop van 2015 gebeuren. Er werd ook een gids voor de verantwoorde organisatie van evenementen opgesteld. Deze gids moet nog door de WG worden goedgekeurd.

4.4.4. Vooruitzichten 2015

De tool en de gids zullen in de loop van 2015 op de website van de ICDO worden gepubliceerd. Vervolgens wordt de tool overal gepromoot en worden proefprojecten opgezet.

4.4. Duurzame Evenementen

4.4.1. Mandaat

Deze werkgroep ontwikkelt een methodologie en instrumenten om een verantwoorde organisatie van evenementen te bevorderen. De werkgroep werd in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie in 2009 in het leven geroepen om de federale overheden de nodige tools aan te reiken en om toe te zien op de duurzame organisatie van hun evenementen tijdens dit voorzitterschap. Naar aanleiding van het MVOverheid-programma werd het mandaat van deze werkgroep opengetrokken. De bedoeling is om de initieel ontwikkelde methodologie uit te breiden naar alle evenementen die door de federale overheden worden georganiseerd:

- Referentietools ontwikkelen voor de verantwoorde organisatie van evenementen;
- (Sociale, ecologische en economische) duurzaamheidsindicatoren en -criteria bepalen die van toepassing zijn in de evenementensector;
- Opleidingen m.b.t. een duurzame organisatie van evenementen aanbieden.

4.4.2. Opdrachten

- Uitbouw en bevordering van een netwerk als platform voor reflectie en het delen van best practices;

4.5. Duurzame Voeding

4.5.1. Mandaat

De werkgroep Duurzame Voeding is opgevat als een vormingsplatform voor de beheerders en het keukenpersoneel van de restaurants van de federale overheden die deelnemen, of hebben deelgenomen, aan het proefproject 'Duurzame voeding voor het restaurantpersoneel' van de POD DO. Dit proefproject werd door de POD DO (in 2014 omgedoopt tot het FIDO) in 2011 opgestart en is bedoeld voor het personeel van de restaurants van de federale overheden. In 2013 werd dit proefproject naar aanleiding van het MVOverheid-programma verder opengetrokken naar de restaurants die door Fedorest worden beheerd.

4.5.2. Opdrachten

- De uitwisseling van ervaringen bevorderen, een vormingsnetwerk uitbouwen, best practices delen en een antwoord bieden op de problemen waarmee de deelnemers te maken krijgen;

- Opleidingen m.b.t. de bereiding van meer duurzame menu's organiseren voor chef-koks en het keukenpersoneel;
- De beheerders van de federale restaurants helpen om te voldoen aan de duurzaamheidscriteria bij het plaatsen van bestellingen en bij het dagelijkse beheer;
- De voedingsgewoonten van de federale ambtenaren bijsturen.

4.5.3. Activiteiten 2014

A. De begeleiding van de restaurants die voor Fedorest worden beheerd, werd gespreid over twee jaar

- De restaurants die in 2014 aan het project deelnamen, waren het restaurant in Brugge, Charleroi, Doornik, Kortrijk, Luik, Bergen, Namen, North Galaxy en Vooruitgang-Regentsschap. Het officiële startsein voor het project werd gegeven op 13/05/2014, tijdens het salon 'Your Choice'. De beheerders ondertekenden een verbintenischarter en het project werd uitvoerig toegelicht. Twee beheerders, die in 2013 werden begeleid, getuigden over wat ze het jaar voordien allemaal hadden gedaan, om de nieuwe beheerders gerust te stellen omtrent de aanpassingen die van hen verwacht worden. Het project is nog niet afgelopen, maar intussen werden al enkele aanpassingen doorgevoerd;
- Bijna alle restaurants bieden voortaan vegetarische broodjes aan (naast broodjes met kaas);
- De hoeveelheid vlees werd verminderd;
- Bijna alle restaurants bieden 3 tot 5 keer per week vegetarische soep aan;
- Minstens één keer week wordt een vegetarische schotel aangeboden;
- De hoeveelheid vis werd verminderd;
- Het visaanbod werd onder de loep genomen en bedreigde vissoorten werden geschrapt, terwijl vissoorten met MSC-label worden aangemoedigd;
- De hoeveelheid groenten werd opgeschroefd;
- Er wordt vaker gebruik gemaakt van seizoensgroenten.

Communicatiemateriaal en twee gidsen, één over bioplastics en één over plantaardige eiwitten, werden onder de beheerders verdeeld. Het project loopt in februari 2015 af.

B. Er werden verschillende opleidingen voor het keukenpersoneel georganiseerd

- 30/01/2014: seizoensgroenten;
- 13/03/2014: vegetarisch koken;
- 30/09/2014: granen;
- 27/11/2014: peulvruchten.

Op 25/09/2014 konden de beheerders, vergezeld van een keukenmedewerker, een opleiding volgen over voedselverspilling. Die opleiding zette de deelnemers aan om na te denken over manieren om voedselverspilling in hun restaurant tegen te gaan.

De gids over duurzame voeding is klaar, maar moet nog door de WG worden goedgekeurd.

4.5.4. Vooruitzichten 2015

Het mandaat van deze werkgroep moet worden herbekeken met het oog op het voorontwerp van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Ook de effectieve impact van de aangeboden opleidingen en begeleiding moet worden geëvalueerd.

4.6. Maatschappelijke Verantwoordelijkheid

4.6.1. Mandaat

Deze werkgroep coördineert acties die de maatschappelijke verantwoordelijkheid van privé- en overheidsbedrijven en maatschappelijk verantwoorde investeringen in België bevorderen, vergemakkelijken en verder ontwikkelen.

4.6.2. Opdrachten

- Het Belgische referentiekader inzake MVO uitwerken;
- Overleg met stakeholders organiseren om te bepalen welke acties moeten worden ondernomen om de doelstelling van de WG te verwezenlijken en een actieplan uitstippelen;
- De acties van het Federaal Plan MVO uitvoeren en coördineren;
- Een informeel platform uitbouwen voor overleg inzake MVO en MVI tussen de federale en gewestelijke beleidsactoren.

4.6.3. Activiteiten 2014

A. Voorbereiding van het Nationaal Actieplan 'Bedrijven en Mensenrechten'

De WG MVO/MVI van de ICDO kwam in 2014 twee keer bijeen. De werkzaamheden van de werkgroep hadden voornamelijk betrekking op de uitwerking van het ontwerp van Nationaal Actieplan 'Bedrijven en Mensenrechten' en de updating van het Federaal Actieplan 'Maatschappelijke Verantwoordelijkheid'. De voortgang van die projecten werd vertraagd door de start van een nieuwe legislatuur, vermits de WG eerst het standpunt van de nieuwe regering hierover wilde kennen. Dat is ook de reden waarom de werkgroep het niet nodig achtte om vaker samen te komen.

Hoewel dit hele proces even duurde, heeft de nieuwe regering bevestigd dat ze vast van plan is om adequate actieplannen op te stellen en om transparantie en duurzame ontwikkeling als rode draad doorheen haar beleid te weven. Die verbintenissen werden vastgelegd in het Regeerakkoord en werden eveneens bekrachtigd in de beleidsnota's 2015 van de ministers belast met Duurzame Ontwikkeling en Buitenlandse Zaken. Deze documenten bepalen de acties die de ministers samen met hun respectieve besturen tijdens deze legislatuur willen ondernemen enerzijds, en voor het jaar 2015 anderzijds.

In 2014 legde de WG het verloop, de timing en de voorwaarden vast voor de uitwerking van de plannen en de organisatie van het eerste stakeholderoverleg. Die eerste overlegronde ging in april van start en werd in september 2014 afgesloten. De verschillende groepen die onze samenleving vertegenwoordigen, werden uitgenodigd om een aantal vragen te beantwoorden en hun verwachtingen mee te delen. Gemiddeld 45% van de aangeschreven organisaties nam aan de bevraging deel: 57% van de ondernemingen, 33% van de vakbondsorganisaties, 20% van de consumentenorganisaties, 50% van de ngo's en 44% van de overige organisaties. De antwoorden waren inhoudelijk verscheiden, to the point en ambitieus. De resultaten van deze eerste overlegronde werden vervolgens door de WG verwerkt. Op basis daarvan konden een aantal pertinente aanbevelingen worden geformuleerd en kon de interesse van de stakeholders voor de voortzetting van dit proces worden gemeten/bevestigd.

In 2014 werkte de WG eveneens mee aan een Mapping-analyse. Deze analyse is een essentiële stap in de voorbereiding van het Nationaal Actieplan 'Bedrijven en Mensenrechten' en peilt naar de (in)activiteit van de staat op het gebied van mensenrechten. De bedoeling is om de voornaamste actielijnen van de Belgische regering vandaag uit te tekenen en eventuele lacunes op te sporen.

De WG volgde ook de mensenrechtenactualiteit binnen de verschillende organen en internationale organisaties op de voet (Raad van Europa, Verenigde Naties, Internationale Arbeidsorganisatie,...) om toe

te zien op een coherente uitvoering van de aan haar toevertrouwde opdrachten.

B. Deelname aan Europese activiteiten m.b.t. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De WG hield toezicht op en nam deel aan de activiteiten van de EU High Level Group on CSR belast met de bevordering, ontwikkeling en uitvoering van het MVO-beleid op Europees niveau. De volgende punten stonden in 2014 boven aan de Europese agenda:

- De uitwerking van het Compendium 2014, dat het overheidsbeleid inzake MVO van de verschillende lidstaten van de EU bundelt. Dit Compendium is deels het resultaat van de 'peer reviews' over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van organisaties die in 2013 tussen de lidstaten van de Europese Unie werden georganiseerd. Het schetst een up-to-date beeld van de maatregelen die de EU-lidstaten sinds de publicatie van de Mededeling van 2011 over MVO hebben genomen. Via themarubrieken die betrekking hebben op de verschillende elementen van het MVO-beleid wordt ingezoomd op enkele goed ingeburgerde benaderingswijzen en best practices;
- De begeleiding en opvolging van de werkzaamheden voor de uitwerking van de Nationale Actieplannen 'Business & Human Rights' van de lidstaten;
- Verloop en voorwaarden voor de omzetting van de Europese Richtlijn 2014/95/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie;
- Voorbereiding van de nieuwe Mededeling over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van Europese ondernemingen 2015-2018

4.6.4. Vooruitzichten 2015

De activiteiten m.b.t. het Nationaal Actieplan 'Bedrijven en Mensenrechten' zullen in 2015 worden opgedreven. In februari wordt de laatste hand gelegd aan een eerste ontwerp, dat vervolgens in het voorjaar voor overleg aan de stakeholders en voor advies aan de voornaamste adviesorganen (FRDO, CRB, NAR, ...) wordt voorgelegd. Het ontwerp kan dan in zomer van 2015 aan de regering worden voorgelegd.

4.7. Gezondheidsongelijkheden

4.7.1. Mandaat

Het mandaat voor de oprichting van een interdepartementale werkgroep Gezondheidsongelijkheden in het kader van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) werd goedgekeurd door de

voltallige vergadering van de ICDO op 24 september 2013. Deze werkgroep moet regelmatig verslag uitbrengen bij de Interministeriële Conferentie (IMC) Volksgezondheid en moet een actieprogramma ter goedkeuring voorleggen aan de eerstkomende IMC Volksgezondheid van deze legislatuur.

4.7.2. Opdracht

De werkgroep heeft tot doel een nationaal actieprogramma uit te werken om de bestaande ongelijkheden inzake gezondheid tegen 2050 met de helft te verminderen, in overleg met alle betrokken administraties.

4.7.3. Activiteiten 2014

De vergaderingen van de ICDO werkgroep gezondheidsongelijkheden vonden plaats op 9 januari (16 leden aanwezig), 18 februari (12 leden aanwezig), 25 april (11 leden aanwezig), 9 september (13 aanwezigen) en op 19 november 2014 (16 aanwezigen). Het voorzitterschap werd tot en met 9 september 2014 waargenomen door Pol Gerits van de FOD Volksgezondheid en Sophie Sokolowski van het FIDO. Mevrouw Sophie Sokolowski werd vervangen door Martine Vandervennet van het FIDO.

Tijdens de eerste vergadering van 2014 werd een voorstelling gegeven van het onderzoeksproject "CAUSINEG" door het onderzoeksteam onder leiding van prof. S. Gadeyne. Dit onderzoek werd geselecteerd in het kader van het BRAIN-be onderzoeksprogramma, die uitging van Federaal wetenschapsbeleid. Het onderzoek heeft betrekking op het bestuderen van sociale ongelijkheid in gezondheid en sterfte in België tussen 1970 en 2010 in relatie tot wijzigingen in de werksituatie (instability of professional careers) en in de samenstelling van de gezinssituatie (instability of familial forms). De leden van ad hoc ICDO werkgroep gezondheidsongelijkheden kregen de gelegenheid om zich kandidaat te stellen voor het begeleidingscomité van dit onderzoeksproject. Dit begeleidingscomité is de eerste keer samengekomen op 16 april 2014. Verder werden de leden uitgenodigd op de "final conferentie van JA equity action", dewelke plaatsvond op 23 januari 2014.

Tijdens de tweede werkvergadering gaf prof.dr. Sara Willems van de universiteit van Gent een uiteenzetting. Zij kwam tot drie vaststellingen:

1. Er bestaan belangrijke verschillen in gezondheid tussen sociale groepen in België (opleidingsniveau, inkomensniveau, geslacht, ...);
2. De groep kwetsbare patiënten is aanzienlijk en neemt toe in België (kans armoederisico stijgt);
3. Een aantal van de verschillen in gezondheid tussen sociale groepen wordt veroorzaakt door sociale mechanismen in tegenstelling tot genetische oorzaken, individuele leefstijlkeuzes,... en vragen een specifieke aanpak.

Zij gaf de volgende aanbevelingen aan de werkgroep: onderneem acties gericht op alle determinanten van gezondheid en focus op specifieke pathways en mechanismen die bepalend zijn in het ontstaan en het bestendigen van sociale verschillen in gezondheid (plaats op de sociale ladder, hogere blootstelling aan gezondheidsrisico's, eenzelfde blootstelling aan gezondheidsrisico's maar verschillende gevolgen, lagere kans op factoren die gezondheid positief beïnvloeden, cumulatieve levensloopeffecten, verschillen in de sociale en economische gevolgen van ziekte). En tenslotte eindigt Prof. Sara Willems met de boodschap dat de aanpak van deze sociale mechanismen een kwestie is van sociale rechtvaardigheid. Tijdens de discussie werd benadrukt dat de werkgroep dient te beschikken over goede data. Dit betekent dat koppeling tussen de verschillende databanken van de verschillende overheidsdiensten noodzakelijk is. Men zou moeten onderzoeken op welke manier men overgaan kan gaan tot deze koppelingen van databanken.

Tijdens de derde vergadering geeft de voorzitter een overzicht van de bilaterale contacten die hebben plaatsgevonden met name met de FOD Mobiliteit, FOD Werkgelegenheid, FOD Economie en het Waals Gewest. De FOD Mobiliteit gaat een interne werkgroep oprichten m.b.t. de gezondheidsongelijkheden en de policy brief van de WHO m.b.t. "unintentional injuries" werd overlopen. Tijdens de bilateraal overleg met de FOD Werkgelegenheid werd sector-specifieke informatie overhandigd. De acties, die de FOD werkgelegenheid in de toekomst kan ondernemen zal afhankelijk zijn van het beschikbare budget en in welke mate men nog zal kunnen gebruik maken van Europese fondsen m.b.t. sociale cohesie. De FOD Economie gaat na in welke mate zij bepaalde doelgroepen die nog uitgesloten blijven bij het afsluiten van bepaalde verzekeringen kunnen includeren. Het Waals Gewest heeft beslist om een interne werkgroep oprichten i.s.m. Franstalige Gemeenschap m.b.t. de problematiek gezondheidsongelijkheden onder leiding van het Observatoire Wallon de la Santé en het Département du Développement Durable. Na deze vergadering hebben nog bilaterale contacten plaatsgevonden met het Brussel Hoofdstedelijk Gewest en het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Het Brussel Hoofdstedelijk Gewest gaat ook een intern werkgroep oprichten onder leiding van het Brussels observatorium voor gezondheid en welzijn. Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting heeft besloten om deel uit te maken van ICDO ad hoc werkgroep gezondheidsongelijkheden. Vervolgens werden twee nieuwe rapporten m.b.t. gezondheidsongelijkheden toegelicht met name het "Commission Staff Working Document van 4 september 2013" en het rapport "Health inequalities: final report of a consortium – Lead M. Marmot". Voor het ontwerp van plan is uiteindelijk gekozen voor een pragmatische oplossing men vraagt aan ieder departement om 1 actie tegen 30 juni 2014 te formuleren. Aan de vertegenwoordigers van de Gemeenschappen/Gewesten wordt gevraagd om de acties per Gewest/Gemeenschap te verzamelen.

Er werden geen voorstellen van acties ontvangen. Bijgevolg hebben de voorzitters zelf een voorstel uitgewerkt. Dit voorstel werd de eerste keer besproken op 9 september 2014. Op basis van de opmerkingen die werden gemaakt tijdens de vergadering werd het voorstel aangepast en via elektronische weg bezorgd aan de leden voor commentaar. De herwerkte versie van het voorstel werd besproken in de werkgroep op 19 november 2014. In functie van de opmerkingen van de leden van de werkgroep zal het plan wordt aangepast en voor een laatste keer besproken worden op de werkgroep van 29 januari 2015.

Er werd een training georganiseerd in HIA waarop de leden van de werkgroep werden uitgenodigd. Deze training vond plaats op 9 en 10 januari 2014. Op het einde van deze training werd besloten tot de creatie van subwerkgroep HIA. Deze subwerkgroep kwam voor de eerste keer samen op 26 juni 2014, waar een uiteenzetting werd gegeven van het voorstel van pensioenhervorming door Koen Vleminck van de FOD Sociale Zaken.

4.7.4. Vooruitzichten 2015

Het voorstel van plan zal worden gefinaliseerd en voorgelegd worden aan de eerste vergadering van de IMC Volksgezondheid die zal plaatsvinden in deze legislatuur. In functie van de opmerkingen van de IMC Volksgezondheid zal men overgaan tot het implementeren van het plan.

4.8. Internationaal Beleid

4.8.1. Mandaat

De werkgroep Internationaal beleid van de ICDO werd opgericht in het kader van de voorbereidingen van de Conferentie van de Verenigde Naties inzake Duurzame Ontwikkeling (Rio+20, juni 2012) en werkt voornamelijk rond de opvolging en de voorbereiding, op administratief vlak, van de processen die tijdens Rio+20 werden gelanceerd.

Het Belgisch buitenlands beleid inzake multilaterale aangelegenheden rond duurzame ontwikkeling uitstippelen, vertegenwoordigen en verdedigen behoort tot de verantwoordelijkheid van de FOD Buitenlandse Zaken via het Europees (DGE) of multilateraal (COORMULTI) overleg. Naarmate de Conferentie in Rio steeds naderbij kwam, werd de nood aan een bijkomende ruimte voor dialoog en analyse steeds groter met het oog op de voorbereiding van het standpunt en het politiek besluitvormingsproces van België. De werkgroep Internationaal beleid inzake duurzame ontwikkeling van de ICDO is het antwoord op die nood. De werkgroep wil bijdragen tot de efficiënte, open en transversale voorbereiding alsook tot de administratieve verankering van de internationale dossiers inzake duurzame ontwikkeling in de Belgische context. Deze werkgroep is zeker geen orgaan dat politieke beslissingen neemt en het Belgisch standpunt bepaalt. Na afloop van de Conferentie (juni 2012) ging de aandacht naar de opvolging van de genomen

beslissingen en meer bepaald van de processen die op Rio+20 werden gelanceerd.

4.8.2. Opdrachten

Deze werkgroep heeft dus de volgende opdrachten:

- Op efficiënte, open, participatieve, coherente en transversale wijze bijdragen tot de voorbereiding van de werkzaamheden in het kader van de internationale dossiers inzake duurzame ontwikkeling – meer bepaald ten aanzien van de opvolging van de beslissingen die tijdens de Conferentie Rio+20 werden genomen;
- Een beroep doen op de deskundigheid die beschikbaar is binnen de verschillende administraties, ook bij de deelstaten, gebruik maken van de informatie die beschikbaar is binnen de bestaande groepen van deskundigen, de positie van de leden van de WG toelichten en een dialoog op gang brengen met als doel een nuttige bijdrage te leveren tot het politiek besluitvormingsproces en het bepalen van het Belgisch standpunt;
- De resultaten van de vergaderingen en multilaterale onderhandelingen ter kennis brengen van de leden van de werkgroep met als doel een hoger bestuurlijk niveau van toe-eigening te bereiken.

4.8.3. Activiteiten 2014

Zoals vorig jaar hebben de activiteiten van de Werkgroep Internationaal Beleid van de ICDO zich toegespitst op de opvolging van de gesprekken over de voorbereiding van de *Sustainable Development Goals* (SDG) van de Verenigde Naties.

Gezien de kalender van de Open Working Group on SDG die belast is met het voorbereiden van een voorstel in dat verband, vonden de meeste van de vergaderingen plaats in het eerste halfjaar van 2014: tijdens zes vergaderingen (11/02, 28/02, 18/03, 03/04, 14/05, 16/05) konden verschillende deskundigen van de federale overheidsdiensten en de deelstaten hun standpunten (voorstelling van een tiental position papers) en prioriteiten betreffende diverse thema's kenbaar maken en konden eveneens debriefings over de lopende gesprekken in New York worden bezorgd.

Concreet kunnen wij de aandacht vestigen op de volgende werken:

- Er werd een synthesesnota voor de Belgische prioriteiten gecoördineerd betreffende de inhoud van de SDG en de post 2015-agenda, die vervolgens werd overgemaakt aan het COORMULTI Duurzame Ontwikkeling;
- Er werd een antwoord gecoördineerd op de « Questionnaire on scope and methodology of

a global sustainable development report of the UN Division of Sustainable Development”;

- Op administratief vlak werden een gemeenschappelijke analyse en voorstellen voorbereid betreffende de voorstellen inzake de SDG van de co-chairs van de OWG.

4.8.4. Vooruitzichten 2015

In 2015 zullen de activiteiten van de werkgroep worden opgeschort in afwachting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van september 2015, die de volgende SDG zal moeten goedkeuren.

4.9. Federale Strategie

4.9.1. Mandaat

De werkgroep Federale strategie van de ICDO werd opgericht om de voorbereiding en de opvolging te verzekeren van de instrumenten en projecten in verband met de federale strategie inzake duurzame ontwikkeling. Het mandaat van de werkgroep werd bijgewerkt tijdens de voltallige vergadering van 18 februari 2013. Het heeft voornamelijk betrekking op het uitwerken en opvolgen van de federale strategische langetermijnvisie op duurzame ontwikkeling, van het federaal plan voor duurzame ontwikkeling en van het onderzoek naar de gevolgen van de beslissingen voor duurzame ontwikkeling.

Zoals dit geldt voor de meeste ICDO-werkgroepen streeft ook deze werkgroep ernaar dat de federale overheidsdiensten zoveel mogelijk deelnemen aan het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling en dit door bepaalde projecten op interdepartementaal niveau te coördineren. Door de instrumenten te helpen voorbereiden wil de werkgroep zoveel mogelijk expertise samenbrengen binnen de federale overheidsdiensten en hen ertoe aanzetten zich de ontwikkelde instrumenten eigen te maken.

4.9.2. Opdrachten

De WG Federale strategie heeft de volgende opdrachten:

- De langetermijnvisie van het federaal beleid op duurzame ontwikkeling helpen uitwerken en actualiseren;
- De te bereiken doelstellingen en te voeren acties definiëren in het kader van het opmaken van de federale plannen voor duurzame ontwikkeling (FPDO);
- Opvolgingsindicatoren definiëren en de in de FPDO's voorziene acties monitoren (verslag van de leden van de ICDO en activiteitenverslagen van de ICDO);

- Binnen de federale administraties de interne toepassingsprocessen ontwikkelen met betrekking tot de beslissingen die de regering op het vlak van duurzame ontwikkeling heeft genomen. Bijvoorbeeld: bepaalde doelstellingen opnemen in de managementplannen en beheersovereenkomsten of in de eigen actieplannen van de FOD's in het kader van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling;
- Een plaats zijn van opleiding, informatie, uitwisseling en delen voor de deelnemers aan de WG;
- Gebruik maken van de verworven kennis en ervaring om elke cyclus te verbeteren en om nieuwe te voeren acties en nieuwe te nemen maatregelen te definiëren.

4.9.3. Activiteiten 2014

Gelet op de werkzaamheden in 2014 heeft de WG rond de federale strategie voor duurzame ontwikkeling zich vooral gefocust op de voorbereidingen voor het volgende voorontwerp van Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO).

Gezien de wijziging van de wet van 5 mei 1997, in het bijzonder wat betreft de koppeling van het NPDO aan de duur van een regeerperiode, liep de opmaak van de fiches met interdepartementale actievoorstellen wat vertraging op na de regeringsmededeling hieromtrent in juni 2013. De experts van de verschillende administraties hebben hun overleg voortgezet om de mogelijke samenwerkingspistes te bepalen, en het secretariaat is gestart met de bundeling van die actiefiches om tot een samenhangend document te komen.

De ICDO besliste in maart 2014 om aan elk departement te vragen toe te zien op de update van die fiches, teneinde ze in hun geheel te kunnen doornemen. De WG vergaderde op 17 juni om het te volgen proces uit te stippelen en de ontwerpstructuur op te maken. Op 1, 3, 7 en 8 juli en 4 september volgden dan een reeks aanvullende vergaderingen van thematische subgroepen rond een aantal acties.

Vervolgens maakte het secretariaat een ontwerptekst op, op basis van de ontvangen fiches. Een eerste poging tot gecompileerde tekst, met daarin een aantal transversale delen, werd op 12 november uitgestuurd om besproken te worden tijdens de werkgroepvergadering van 27 november. Na een aantal vragen tot verduidelijking hebben de deelnemers de tekst besproken en gewijzigd.

Om de planning te respecteren waarin de wet voorziet (die stelt dat de regering een plan klaar moet hebben binnen het jaar nadat ze is aangetreden), legde de WG ook een stappenplan vast om zijn bijdrage te bezorgen aan de plenaire vergadering van de ICDO, zodat het voorontwerp van Plan in januari 2015 kon worden goedgekeurd.

4.9.4. Vooruitzichten 2015

In 2015 zal de werkgroep strategie zich ongetwijfeld buigen over het resultaat van de raadpleging betreffende het voorontwerp van Plan, om op basis daarvan het ontwerp van Plan op te maken dat aan de regering zal worden overgemaakt.

The background is a solid blue color. Overlaid on this are several thin, white, curved lines that sweep across the page from the top left towards the bottom right, creating a sense of motion and design.

5

**Activiteiten van
de Cellen
Duurzame
Ontwikkeling van
Federale
Overheidsdiensten**

(de heer Christophe Cuche en mevrouw Sara Buys)

5.1.1. De Cel DO

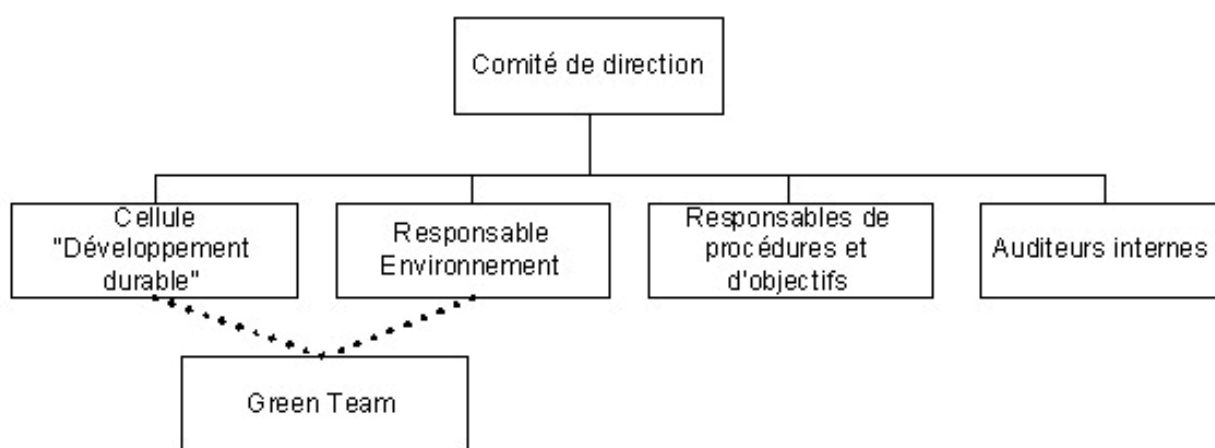
De Cel « Duurzame Ontwikkeling » van de Kanselarij van de Eerste minister werd opgericht in overeenstemming met het koninklijk besluit van 22 september 2004 houdende de oprichting van cellen duurzame ontwikkeling in de federale overheidsdiensten, de programmatorische federale overheidsdiensten en het Ministerie van Landsverdediging.

Het onderstaande organigram geeft weer welke actoren het nauwst betrokken zijn bij de duurzame ontwikkeling binnen de Kanselarij. Het bevestigt het belang van de Cel DO.

De cel “Duurzame ontwikkeling” is samengesteld uit:

- Een vertegenwoordiger van het Directiecomité (in dit geval de Voorzitster van het Directiecomité a.i.);

- Een verantwoordelijke van de dienst Budget & Beheerscontrole;
- Een verantwoordelijke van de dienst Secretariaat en Logistiek;
- Eén van de twee preventieadviseurs;
- Een vertegenwoordiger van de Algemene Directie Secretariaten en Overleg, lid van de Werkgroep "Duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling" bij de ICDO;
- Een vertegenwoordiger van de Algemene Directie Coördinatie en Juridische zaken, lid van de Werkgroep "Duurzame overheidsopdrachten" bij de ICDO;
- De vertegenwoordigster van de Kanselarij van de Eerste minister in de interdepartementale coördinatiegroep voorzien in artikel 6 van de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het

- Een vertegenwoordiger van de Beleidsorganen van de Eerste minister;
- De Milieuverantwoordelijke, vertegenwoordiger van de Kanselarij van de Eerste minister bij de Interdepartementale commissie Duurzame ontwikkeling (ICDO);
- De verantwoordelijke voor het communicatiebeleid rond duurzame ontwikkeling, vervangster van de vertegenwoordiger van de Kanselarij van de Eerste minister bij de ICDO;
- Een verantwoordelijke van de dienst ICT;

geheel van de federale beleidslijnen;

- Een vertegenwoordiger van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging;
- En de verantwoordelijke voor de opvolging van de milieu-indicatoren.

In de praktijk wordt de Cel DO ondersteund door het Green Team, een gemotiveerde ploeg van een tiental mensen uit de verschillende diensten, die concreet en proactief te werk wil gaan.

Met ondersteuning van het Directiecomité spannen de Cel DO en het Green Team zich samen in om de

volgende taken te volbrengen:

- Deelnemen aan de werkgroepen van de ICDO;
- De opvolging van de acties in de Federale Plannen inzake duurzame ontwikkeling (FPDO) waarvoor de Kancelarij verantwoordelijk is;
- De uitwerking en de opvolging van het Actieplan Duurzame ontwikkeling van de Kancelarij;
- De opvolging van de duurzaamheid van de overheidsopdrachten van de Kancelarij;
- De opvolging van de uitvoering van het beleid inzake intern milieubeheer;
- De bewustmaking van de Kancelarij voor duurzame ontwikkeling.

5.1.2. Activiteiten van de Cel DO en het Green Team

Op 26 maart 2007 kreeg de Kancelarij het ISO-certificaat 14001:2004 voor haar milieubeheersysteem (MBS) en sinds 2 april 2007 is zij geregistreerd op de Europese lijst van het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS). In september 2014 werden het ISO-certificaat ISO 14001 en de EMAS-registratie opnieuw bevestigd.

Bij het begin van de nieuwe auditcyclus in 2013 bevestigde het Directiecomité dat het deze internationale referenties wil blijven promoten. Naast de klassieke luiken rond bewustmaking, preventie van elke vorm van vervuiling, voortdurende verbetering van de milieuprestaties en de naleving van alle vereisten die van toepassing zijn inzake leefmilieu streeft de FOD Kancelarij de volgende vier doelstellingen na over de periode 2013-2015:

- De vermindering van het (direct en indirect)papierverbruik (voornamelijk door het project e-Premier);
- De vermindering van de CO₂-uitstoot;
- Meer aandacht voor maatschappelijke overwegingen en milieuoverwegingen bij overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten;
- De invoering van geïntegreerde boordtabellen die een meer geautomatiseerde en professionele transversale opvolging mogelijk maken, naast een betere communicatie.

De bewustmaking van alle personeelsleden betreffende duurzame ontwikkeling is een continu proces, via intranet, e-mails, affiches en activiteiten. Heel concreet voerde de Kancelarij volgende projecten uit in 2014:

- Op donderdag 20 maart organiseerde het Green Team een **lente-apero** om samen te klinken op de ontluikende lente. Onze keukenploeg bereidde voor de gelegenheid feestelijke, duurzame cocktails en hapjes. Tijdens de apero was er ook een presentatie van het Green Team en de Green Tips.
- Een belangrijke activiteit binnen onze organisatie is en blijft de **Week van de duurzame ontwikkeling** (DO) binnen de federale overheid. In 2014 stond die in het teken van duurzaam personeelsbeleid. Met dit thema wilden we duurzame ontwikkeling vanuit een andere invalshoek bekijken, namelijk deze van maatschappelijke verantwoordelijkheid van overheidsdiensten. Op dinsdag 21 oktober organiseerde de FOD Sociale Zekerheid en de FOD Kancelarij van de Eerste Minister een seminarie in het IPC: "HR-beleid met focus op de medewerker". In samenwerking met het team Talent+ werd eveneens een tweetalige workshop over loopbaanbegeleiding op poten gezet. Op donderdag 23 oktober startte de dag traditiegetrouw met een duurzaam ontbijt in het personeelsrestaurant. Tijdens het ontbijt nam onze voorzitter a.i. mevrouw Françoise Audag-Dechamps het woord. In haar speech over een duurzaam personeelsbeleid dat focust op de medewerker lag de nadruk op "respect" en "erkenning", hierbij een fragment: "De Kancelarij streeft de laatste jaren naar een beleid dat is toegespitst op welzijn. Dat welzijn hangt ook van u af! Ik denk daarbij spontaan aan twee woorden: "respect" en "erkenning". Respect voor de ander en erkenning van zijn werk. Voor het welzijn van iedereen moet men de ander ook leren respecteren en erkennen. Vaak leidt een gebrek aan respect en erkenning, veel meer dan de werkdruk, tot stress en burn-out. Het is de verantwoordelijkheid van het management om toe te zien op het respect en de erkenning, maar het is ook de verantwoordelijkheid van ieder van ons." Aansluitend gaf een diëtiste/voedingsdeskundige van Menssana een uiteenzetting in de perszaal rond "De 10 meest gemaakte voedingsfouten". 's Middags voorzag het keukenpersoneel naar goede gewoonte een duurzame lunch.

Bovendien stelde de Sociale Dienst een automatische massagetafel ter beschikking om gedurende 20 minuten lichaam en geest te ontspannen.

5.1.3. Activiteiten of beleid van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling moet ook een rode draad zijn in het geheel van de activiteiten en taken van de Kancelarij.

- Duurzame ontwikkeling heeft elk jaar zijn plaats in de **Algemene beleidsnota** van de Eerste minister. Bovendien is het topmanagement erg begaan met duurzame ontwikkeling.

- Alle personeelsleden van het bestuur en van de beleidsorganen zijn zich bewust van de rol die ze op dat vlak kunnen spelen, **elk** op hun niveau. Zowel in het kader van de interne activiteiten op de Kanselarij als tijdens vergaderingen buitenshuis mag duurzame ontwikkeling niet uit het oog wordt verloren.

- In dat kader neemt de Kanselarij zoveel mogelijk deel aan de **netwerken en werkgroepen** van de ICDO en de POD DO/FIDO. Dankzij de talrijke contacten is de samenwerking optimaal.

- Sinds verschillende jaren streeft de Kanselarij naar een continue verbetering van haar milieuprestaties. In dat kader beschikt ze sinds 2007 over een internationale erkenning dankzij de EMAS-registratie van haar milieubeheerssysteem. In het breder kader van de duurzame ontwikkeling probeert de Kanselarij voortaan ook haar partners hiervan bewust te maken. Daarom besliste het Directiecomité in 2011 om **promotie te maken voor onze EMAS-registratie via onze overheidsopdrachten door de vermelding:**

– “De Kanselarij van de Eerste minister beschikt over de internationale erkenningen EMAS en ISO 14001 (voor het milieubeheerssysteem dat ze opgericht heeft om het geheel van haar activiteiten te beheren in de gebouwen Wetstraat 14 en 16). Met het oog op duurzame ontwikkeling besteedt de Kanselarij veel aandacht aan het respect voor het milieu.”, indien het bestek milieuoverwegingen bevat (energiebesparing, niet-toxische producten, vermindering verpakking, duurzame mobiliteit, gerecycleerd papier, plantaardige inkt, afvalbeheer, ...);

- van het EMAS-logo in combinatie met ons registratienummer, indien het bestek geen milieuoverwegingen bevat.

- Op 21 mei 2014 verscheen de omzendbrief van 16 mei 2014—**Integratie van duurzame ontwikkeling, met inbegrip van sociale clausules en maatregelen ten voordele van kleine en middelgrote ondernemingen**, in het kader van overheidsopdrachten geplaatst door federale aanbestedende instanties. Deze omzendbrief werd opgesteld door het FIDO en de FOD P&O. Ze maakten gebruik van de expertise van de dienst Overheidsopdrachten van de Kanselarij van de Eerste Minister voor de interpretatie van de reglementering.

In het kader van de EMAS-doelstelling om het aandeel van duurzame overheidsopdrachten te vergroten besliste het Directiecomité op 3 september 2014 om het toepassingsgebied van de omzendbrief van 16 mei 2014 uit te breiden binnen de Kanselarij. Concreet betekent dit dat de bepalingen van deze omzendbrief vanaf 1 januari 2015 voor de FOD ook van toepassing zullen zijn op de opdrachten voor diensten en leveringen vanaf 5500 euro excl. btw.

- De wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging (en meer bepaald hoofdstuk 2 van titel 2) heeft een **regelgevingsimpactanalyse** (RIA) ingevoerd voor voorontwerpen van wet en ontwerpen van koninklijk of ministerieel besluit waarvoor de interventie van de Ministerraad is vereist bij wettelijke of regelgevende bepaling, voorafgaand aan de goedkeuring door de overheid. Deze analyse bundelt en harmoniseert de bepalingen die voordien de Kafkatest (specifiek betrekking hebbend op administratieve vereenvoudiging) en de DOEB-test (voor de evaluatie van de impact van de beslissingen op de duurzame ontwikkeling) regelden.

Door de eventuele gevolgen van ontwerpregelgeving op economisch, sociaal en ecologisch vlak, alsook voor de overheid, geïntegreerd te meten, zou de RIA moeten leiden tot een transversale denkoefening die de coherentie, de kwaliteit en de duurzaamheid van het beleid zal verbeteren.

Deze regelgeving is van kracht sinds 1 januari 2014. Concreet kon ze geïmplementeerd worden dankzij de efficiënte coördinatie van de Dienst Administratieve Vereenvoudiging.

- Tenslotte kunnen we ook melden dat het **Federaal instituut voor Duurzame Ontwikkeling** (de voormalige POD Duurzame Ontwikkeling) sinds 1 maart 2014 gevestigd is in de “Wetstraat 16”. De fysieke aanwezigheid van dit “speerpunt van de duurzame ontwikkeling” kan niet anders dan een positieve invloed uitoefenen op de Kanselarij.

Gedurende de cyclus 2013-2015 zal de FOD Kanselarij haar milieudoelstellingen en milieuactieprogramma permanent blijven evalueren, om ze steeds “duurzamer” te maken.

(mevrouw Rika Denduyver)

5.2.1. De Cel DO

De cel Duurzame Ontwikkeling maakt deel uit van de dienst Algemene Ondersteuning.

De voornaamste taken zijn :

- De vertegenwoordiging van de FOD Budget & Beheerscontrole bij de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling ;
- Sensibilisering voor duurzame ontwikkeling : via dienstmededelingen worden de personeelsleden op de hoogte gebracht van nuttige informatie omtrent duurzame ontwikkeling ;
- EMAS-certificaat voor de lokalen van de FOD B&B.

5.2.2. Activiteiten van de Cel DO

A. Milieubeheer

In 2013 werd het EMAS-certificaat behaald voor de lokalen van de FOD Budget & Beheerscontrole gelegen in de Koningstraat 138 te Brussel.

In 2014 werden alle procedures en registers gecontroleerd in het kader van het behoud van het EMAS-certificaat en indien nodig aangepast. Er werden doelstellingen bepaald en de personeelsleden werden geïnformeerd om deze te behalen. De doelstelling hebben betrekking op het energieverbruik, papierverbruik, dienstverplaatsingen, afvalvermindering en duurzame aankopen.

Het project “Document Management System” werd opgestart. De post wordt vanaf nu gescand en door de workflow die opgenomen is in het systeem moeten er geen documenten meer afgeprint worden en kan het definitieve document elektronisch ondertekend worden. Dit zal voor een daling in de papierstroom zorgen.

Om de personeelsleden in contact te brengen met eerlijke handel werd naar jaarlijkse gewoonte op de dag van de duurzame ontwikkeling een ontbijt met fairtradeprodukten aangeboden.

Voor de dag van de diversiteit werd een lunch georganiseerd met streekgerechten van de personeelsleden. Nadien werd een quiz georganiseerd met als thema : ‘de culturen in België’.

Er is aandacht voor duurzame criteria bij de aankoop van produkten en levering van uitrustingen.

De sensibilisering van het personeel ging vooral uit naar volgende aandachtspunten :

- Zo mogelijk kladpapier te gebruiken ;
- Lichten doven bij het verlaten van kantoren en vergaderzalen ;
- De computers (inclusief scherm) ’s avonds uitzetten ;
- Voor verplaatsingen zoveel mogelijk gebruik maken van het openbaar vervoer.

Er werd informatie bezorgd omtrent het afschakelplan in geval van elektriciteitsschaarste en er werden tips gegeven over hoe een schaarste kan worden vermeden.

In 2014 heeft de FOD Budget & Beheerscontrole deelgenomen aan de 2 proefprojecten omtrent mobiliteit opgestart door FIDO. Het eerste project was gericht op het gebruik van de wagen bij het woon-werkverkeer (Carpoolplaza). Het tweede project was het promoten van het fietsgebruik (Bike to Work).

B. Milieuprestaties voor het gebouw

De Regie der Gebouwen is verantwoordelijk voor het behalen van het EPB-certificaat, zoals gevraagd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Eind 2014 werd gestart met het verzamelen van de nodige gegevens zodat het certificaat begin 2015 zal beschikbaar zijn.

C. Milieuprestaties van de aangekochte voertuigen van de FOD Budget & Beheerscontrole

De FOD Budget & Beheerscontrole beschikt over 4 voertuigen die zijn toegekend aan de Voorzitter en de Directeur-generaals. De voertuigen voldoen aan de gevraagde normen.

(mevrouw Delphine Duprez)

5.3.1. De Cel DO

Op 1 maart heeft Fedict zijn intrek genomen in zijn nieuwe gebouwen, in het WTC III, naast het Brusselse Noordstation. De medewerkers genieten van een milieuvriendelijker gebouw (burelen en toiletverlichting met bewegingsdetectie ...). In maart 2014 heeft het Directiecomité Delphine Duprez benoemd tot nieuwe verantwoordelijke van de cel Duurzame ontwikkeling. De verantwoordelijke van de cel Procurement draagt bij aan duurzame ontwikkeling via uitwisselingen met de werkgroep “Duurzame overheidsopdrachten”, terwijl de interne adviseur voor preventie en welzijn op het werk van Fedict daartoe een bijdrage zal leveren door middel van diverse interne acties (welzijn, werkomgeving ...).

5.3.2. Activiteiten van de Cel DO

In september 2014 heeft Fedict duurzame ontwikkeling in zijn managementplan (vademecum 3.0) opgenomen als een van zijn strategische doelstellingen.

Op 8 december 2014 heeft het Directiecomité de interne procedure voor de integratie van bijlage 1 van de omzendbrief van 16 mei 2014 goedgekeurd (BS 21 mei 2014): controlelijst in het kader van marktverkenning. Vanaf € 8500 excl. btw bevat elk dossier dat wordt voorgelegd aan de Inspecteur van Financiën nu ook bijlage 1.

De verantwoordelijke van de cel Procurement heeft actief deelgenomen aan de vergaderingen van de werkgroep “Duurzame overheidsopdrachten” om in onze bestekken nog meer rekening te houden met duurzaamheidsaspecten, te beginnen met het gebruik van bijlage 1 van de omzendbrief “Duurzame overheidsopdrachten”.

Op milieugebied heeft Fedict eind 2014 selectief afvalbeheer ingevoerd en een bewustmakingscampagne gestart voor het personeel.

(de heer Christian Vanden Bilcke en de heer Koen Verheyen)

5.4.1. De Cel DO

Op de FOD Buitenlandse Zaken vormt de Cel Duurzame geen permanente structuur waarvoor een aantal personeelsleden vrijgesteld zijn. Dit neemt niet weg dat Buitenlandse Zaken deelneemt aan de verschillende ICDO-werkgroepen en in de ICDO-Werkgroep “Internationaal Beleid” het co-voorzitterschap waarneemt.

5.4.2. Activiteiten van de Cel DO

A. Intern milieubeheer

Buitenlandse Zaken blijft inspanningen doen om het intern milieubeheer te verbeteren met maatregelen als duurzame aankopen, het verbeteren van de energie efficiëntie, het scheiden van afval, het verminderen van dienstreizen door teleconferenties, het aanbieden van vegetarische schotels en fairtrade producten in het restaurant en cafetaria, ...

Niet alleen op de site van het centraal bestuur worden inspanningen voor het milieu gedaan. Ook voor onze gebouwen in het buitenland besteedt men aandacht aan het milieu impact. Bij de bouw van de nieuwe Ambassade in Kinshasa hield men bijvoorbeeld rekening met de principes van passieve woningbouw waardoor men de energie-uitgaven met 70% zal kunnen drukken.

B. Communicatie

Het interne wekelijkse personeelsmagazine “E-gmont Info” en het naar de buitenwereld gerichte magazine “Glo. Be” van de Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking besteden ruim aandacht aan duurzame ontwikkeling. Buitenlandse Zaken droeg bij aan de week duurzame ontwikkeling met een workshop rond decent work.

5.4.3. Activiteiten of beleid van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

Duurzame Ontwikkeling werd de voorbije jaren verankerd in het Belgische ontwikkelings- en buitenlands beleid. Gender en bescherming van het leefmilieu werden weerhouden als transversale thema's van het Belgische ontwikkelingsbeleid. In april 2014 werd de strategienota “Leefmilieu in de Belgische ontwikkelingssamenwerking” aangenomen. Sociale bescherming en een inclusieve, eerlijke en duurzame groei zijn assen waarrond het ontwikkelingsbeleid wordt uitgebouwd.

Buitenlandse Zaken speelt een centrale rol bij het uitwerken van de Belgische posities in aanloop van de Top rond het Post 2015 Ontwikkelingskader en de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen in september dit jaar. Binnen de FOD bestaat er een taskforce die de activiteiten rond Post 2015 tussen de verschillende directies coördineert. De vergaderingen van de Dienst Multilaterale Coördinatie (COORMULTI), mede voorbereid worden door de Directie Duurzame Ontwikkeling, vormen een onmisbaar instrument om goed onderbouwde posities uit te werken. Dankzij deze posities waarin de verschillende diensten van het federale en regionale niveau zich terugvinden kan België wegens op de voorbereidende onderhandelingen op EU en mondiaal vlak. De COORMULTI-vergaderingen laten ook toe informatie uit te wisselen over een laatste stand van zaken en laten ook ruimte voor een inbreng van het maatschappelijk middenveld.

(de heer Frank De Neve)

5.5.1. De Cel DO

De samenstelling van de Cel Duurzame Ontwikkeling werd goedgekeurd door het Directiecomité op 15 februari 2011. Gezien de omvang van de FOD en het grote aantal gebouwen die door de verschillende diensten van de FOD Binnenlandse Zaken worden bezet werd de Cel Duurzame Ontwikkeling omgevormd tot het netwerk duurzame ontwikkeling van de FOD. Het netwerk bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende Directoraten-generaal, het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, de horizontale diensten en de communicatiedienst. De stafdienst P&O verzekert de coördinatie van het netwerk Duurzame Ontwikkeling.

5.5.2. Activiteiten van de Cel DO

De rol van de stafdienst P&O bestaat erin de opvolging van het plan duurzame ontwikkeling te coördineren voor de FOD. Het plan duurzame ontwikkeling werd opgesteld in samenwerking met de verantwoordelijken duurzame ontwikkeling van de diensten die elk hun eigen bijdrage voorzien. Het plan duurzame ontwikkeling volgt twee doelen. Het eerste doel bestaat uit de vermindering van de ecologische voetafdruk van de FOD. Dat omvat verschillende acties van de verschillende directies volgens de thema's: duurzame mobiliteit, waterverbruik, papierverbruik, energieverbruik, afvalproductie, deelname aan duurzame initiatieven. Het tweede doel bestaat uit het waken over het welzijn van het personeel en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het plan wordt zesmaandelijks aan het directiecomité voorgelegd, het plan werd een laatste maal goedgekeurd in september 2014. Naar de toekomst toe zullen ook de EMAS-projecten worden geïntegreerd in het actieplan. EMAS is met de aanstelling van een voltijds EMAS-coördinator sterk gegroeid binnen de organisatie en de meeste directoraten-generaal en de horizontale diensten hebben een milieuprogramma opgesteld. In 2015 zal worden getracht het EMAS-certificaat te bekomen voor een aantal gebouwen van de FOD.

De driejaarlijkse mobiliteitsenquête voor de FOD Mobiliteit werd uitgevoerd voor alle gebouwen van de FOD met minstens 30 werknemers. De resultaten werden doorgestuurd na positief advies van het Hoger Overlegcomité op 24 oktober 2014. De bedrijfsvervoerplannen werden opgesteld voor de 5 gebouwen in Brussel met meer dan 100 werknemers en doorgestuurd naar Brussel Leefmilieu. De 'week van de vervoering' met enkele acties omtrent mobiliteit

werd georganiseerd van 16 tot 22 september 2014 in samenwerking met Leefmilieu Brussel.

Van 20 tot 24 oktober 2014 liep de week van de duurzame ontwikkeling waarbij de nadruk werd gelegd op een duurzaam personeelsbeleid. Een communicatie naar alle personeelsleden omtrent de opstart van het project 'welzijn op het werk' werd hierbij gelanceerd. Het plan Duurzame Ontwikkeling werd extra belicht.

Begin 2014 werd een dienstnota opgesteld over RIA (regelgevingsimpactanalyse). Een opleiding RIA werd begin 2014 gecoördineerd door de stafdienst P&O voor alle diensten van de FOD.

5.5.3. Activiteiten of beleid van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

In het managementplan en operationeel plan van de voorzitter van het directiecomité van de FOD Binnenlandse Zaken 2014-2020 wordt 'Duurzaam(heid)' gezien als één van de zeven basisprincipes van de bedrijfscultuur van onze FOD. Het verband tussen duurzame ontwikkeling en het opnemen van de maatschappelijke verantwoordelijkheid maakt deel uit van de bedrijfscultuur. De enorme uitdagingen in de maatschappij, de omgeving en de economie zorgen voor onvermijdelijke aanpassingen aan systemen en organisaties. De diensten van de FOD Binnenlandse Zaken hebben hier als organisatie een eigen rol te vervullen en moeten erover waken dat hun acties zich in deze processen inschrijven.

(de heer Jacques Baveye et de heer Léon Poncin)

5.6.1. De Cel DO en de Dienst DO

De Cel Duurzame Ontwikkeling (Cel DO) van de FOD Financiën werd opgericht in 2005, overeenkomstig het koninklijk besluit van 22 september 2004. De Cel ging van start met het minimum aantal leden, vastgelegd in het besluit. Gedurende de daaropvolgende jaren nam het aantal leden stelselmatig toe door de opnemings van vertegenwoordigers van alle algemene administraties en stafdiensten. Daardoor zijn er momenteel een twintigtal ambtenaren van Financiën lid van de Cel.

In 2010 werd de Dienst Duurzame Ontwikkeling opgericht (Dienst DO), onder het rechtstreekse toezicht van de Voorzitter van het Directiecomité. Deze dienst werd in de Cel DO opgenomen. Cel en Dienst vormen in zekere zin een “Eenheid DO” voor de FOD Financiën. De Dienst heeft een groot deel van de bevoegdheden van de Cel overgenomen. De Cel behoudt in hoofdzaak een raadgevende rol. De Dienst DO doet een beroep op de Cel DO wanneer hij nood heeft aan advies over acties waarbij de hele FOD wordt betrokken, bijvoorbeeld voor de organisatie van de Dag van de duurzame ontwikkeling. Wanneer een bepaalde actie alleen betrekking heeft op één algemene administratie of stafdienst, wordt er rechtstreeks contact opgenomen met de vertegenwoordiger van die diensten.

De Dienst DO is inzake duurzame ontwikkeling de bevoorrechte gesprekspartner voor de ambtenaren en de diensten van Financiën. Hij vertegenwoordigt de FOD in verschillende werkgroepen van de Interdepartementale Commissie voor duurzame ontwikkeling.

Bij de oprichting ervan telde de Dienst DO vier voltijdse medewerkers. De ambitieuze uitbreidingsverwachtingen die een jaar geleden nog bestonden, zijn niet uitgekomen, voornamelijk omwille van budgettaire besparingen. Eind 2014 stelt de dienst vier voltijdse en 2 halftijdse medewerkers tewerk.

Sedert haar oprichting is de Cel 36 keer samengekomen. Gemiddeld gaat het om een viertal vergaderingen per jaar met een uitschieter tot 10 vergaderingen in 2009.

5.6.2. Activiteiten van de Cel DO en van de Dienst DO

De Eenheid Duurzame Ontwikkeling probeert een duurzame attitude te stimuleren bij de bijna 24.000

personeelsleden van de FOD Financiën en probeert de FOD uit te bouwen tot een maatschappelijk verantwoorde overheidsdienst via de volgende opdrachten:

- Het organiseren van de Vrijwilligersdag : Ongeveer 300 vrijwilligers – waaronder de Minister van Financiën en de Voorzitter van het Directiecomité – hebben zich ten dienste gesteld van verscheidene opvangcentra, ziekenhuizen, dierenasielen, verenigingen, natuureservaten... Er kon een keuze worden gemaakt uit een vijftigtal activiteiten in het hele land, zoals het schoonmaken van rolstoelen, herstellen van kooien, kennismaking met wereldkeukens, onderhoud van paden, de oprichting van een ecocenter in een stedelijk gebied, gezelschapsspelen met gehandicapten, enz.;
- Het organiseren van de Dag Duurzame Ontwikkeling : In 2014 was deze dag gewijd aan het duurzaam en verantwoordelijk beheer van de human resources. De ambtenaren van de FOD hebben kunnen deelnemen aan activiteiten van het FIDO, maar ook aan een ‘huisprogramma’, inzonderheid ten behoeve van de ambtenaren die in de provincies tewerkgesteld zijn. Het ging om workshops van het Rode Kruis inzake eerste hulp en reanimatie, gespreksgroepen en andere workshops betreffende welzijn en persoonlijke ontwikkeling;
- Het tot stand brengen van een intern milieubeleid aan de hand van het label ‘eco-dynamische onderneming’ en de EMAS-certificering;
- Het schrijven van een duurzaam jaarverslag volgens het Global Reporting Initiative (GRI);
- Het uitwerken van ISO26000;
- Het tot stand brengen van een duurzaam mobiliteitsbeleid aan de hand van het bedrijfsvervoerplan en de federale diagnostiek woon-werkverkeer;
- Het uitwerken van een urgentieplan vervuilingsspiek in het Brussels Gewest;
- Het sensibiliseren van de dienst Aankopen voor een duurzaam aankoopbeleid;
- Het deelnemen aan de campagne OFF-ON;
- Het deelnemen aan de Federale Dag van de Diversiteit, met activiteiten in Brussel en in verscheidene provinciesteden;

- Het deelnemen aan de Move Week (een Europese campagne ter bevordering van de heilzame werking van regelmatige fysieke activiteit en sport) met vijf verschillende activiteiten op een week;
- Het deelnemen aan sociale acties of solidariteitsevenementen:
 - 20 km van Brussel;
 - Oxfam Trailwalker;
 - 11.11.11;
 - Damiaanactie;
- Het informeren en sensibiliseren van het personeel over duurzame ontwikkeling via publicaties in het bedrijfsblad Fininfo en op het intranet Duurzame Ontwikkeling;
- Het deelnemen aan het proefproject voor de inrichting van de kantoren Dynamic Office;
- Verscheidene projecten zijn ter studie, zoals:
 - Het toevoegen van het abonnement "Villo" aan de "Mobib-kaart";
 - Het verbeteren van de verhuurdienst van fietsen in North Galaxy ;
 - Het meewerken met de NMBS aan het aanbod "Blue-Bike".

professionele en strikte methodiek op het vlak van zijn kernactiviteiten. Enerzijds door het ontwikkelen van efficiëntere werkmethode die meer rekening houden met de behoeften van iedereen, anderzijds door een nieuwe bestuurscultuur op te bouwen die de medewerkers meer ruimte geeft en tegelijkertijd meer beroep doet op hun verantwoordelijkheid.

Het slagen in deze opdracht hangt af van het vermogen om de medewerkers die doelstellingen inzake kwaliteit en dienstverlening te doen nastreven, inzonderheid door zijn ambtenaren voortdurend te laten verbeteren en innoveren.

Door aan de rechtmatige verwachtingen van de maatschappij te beantwoorden, wil de FOD Financiën een vertrouwensrelatie aangaan met de burger en ervoor zorgen dat iedereen zijn verplichtingen nakomt met volledige eerbiediging van de wet.

A.3. Strategie

De FOD Financiën wil op ieder ogenblik kunnen waarborgen dat zijn opdrachten effectief en juist worden uitgevoerd, met een optimale aanwending van de middelen en binnen de vooropgestelde termijnen. Deze ambitie werd door de Voorzitter en de leden van zijn Directiecomité uitgedrukt in drie duidelijke strategische doelstellingen (2012 – 2017):

1. De doeltreffendheid - en dus de mate waarin de doelstellingen behaald worden - verhogen;
2. De efficiëntie - en dus de inzet en productiviteit van de beschikbare middelen - verbeteren;
3. Het niveau van dienstverlening verbeteren.

In elk domein wil de FOD Financiën zijn positie verbeteren ten opzichte van deze van zijn belangrijkste handelspartners. Een maximale compliance en een doorgedreven innovatie vormen de motor van deze ambitie.

Bovendien wil de FOD Financiën dit realiseren in het perspectief van duurzame ontwikkeling.

B. Ondernomen acties in het kader van de langetermijnvisie duurzame ontwikkeling

Hierna volgt een overzicht van de acties die de FOD Financiën heeft ondernomen op de vier terreinen die de duurzame ontwikkeling op lange termijn gestalte geven.

Actieterrein 1: een inclusieve en solidaire maatschappij (sociale cohesie en kansarmoedebestrijding, gezondheid, werkgelegenheid)

- De ondertekening van het Federaal Handvest voor Diversiteit;
- De aanstelling van een diversiteitverantwoordelijke;

5.6.3. Activiteiten of beleid van de FOD die bijdragen tot een duurzame ontwikkeling

A. Missie, visie en strategie

A.1. Missie

De FOD Financiën heeft verschillende opdrachten op fiscale, financiële en andere domeinen. De uitvoering van deze opdrachten situeert zich steeds op het delicate evenwichtspunt tussen de rechten en de plichten die de wet de burgers of de bedrijven verleent of oplegt.

A.2. Visie

De FOD Financiën streeft ernaar de belastingen rechtvaardig en juist te innen, dit betekent ervoor te zorgen dat elke belastingplichtige de belasting draagt die hij wettelijk verschuldigd is. Niet meer, maar ook niet minder.

De FOD Financiën wil de uitdagingen opnemen van een modern bestuur dat evolueert met de samenleving en met de economie en dat de evolutie van de informatie- en communicatietechnologieën op de voet volgt. Uit blijvende zorg voor de openbare dienstverlening hanteert en waarborgt de FOD Financiën een

- De oprichting van de Dienst Alimentatievorderingen (DAVO);
- De organisatie van de opleiding 'multiculturele contacten' voor medewerkers die met de burger in contact komen aan het loket ;
- De organisatie van een begeleiding 'einde loopbaan' voor de medewerkers die bijna op pensioen vertrekken;
- Follow-up van de gezondheidstoestand van het personeel – preventieve gezondheidszorg;
- De ondersteuning van de strijd tegen namaakgeneesmiddelen;
- De organisatie van bloedinzamelactie in samenwerking met het Rode Kruis ;
- De organisatie van cursussen EHBO en brandbestrijding;
- De organisatie van bedrijfsstages;
- De organisatie van opleidingen betreffende het welzijn;
- De organisatie van opleidingen voor hulp bij verslavingen en geweld;
- De organisatie van zitdagen waar hulp wordt geboden bij het invullen van de belastingaangifte.

Actieterrein 2: een weerbare maatschappij, die haar economie aanpast aan de economische, sociale en ecologische uitdagingen (een economie die haar consumptie en productiewijzen aanpast, energie, mobiliteit en vervoer, voeding)

- Het opnemen van ecologische gunningscriteria in alle overheidsopdrachten;
- Het trachten behalen van het label 'eco-dynamische onderneming';
- De uitwerking van een mobiliteitsbeleid aan de hand van het bedrijfsvervoerplan en de diagnostiek woon-werkverkeer;
- De organisatie van sensibiliseringscampagnes rond energie in samenwerking met Fedesco;
- Het aanbieden van dienstfietsen;
- De organisatie van coachingsessies rond duurzame voeding in verschillende restaurants;
- Het bevorderen van telewerk en werk in satellietkantoren.

Actieterrein 3: een maatschappij die haar leefmilieu beschermt (klimaatveranderingen, buiten- en binnenlucht, biodiversiteit)

- De organisatie van een cursus eco-driving voor de douaniers;
- De compensatie van de CO2-uitstoot die gepaard gaat met de verzending van de briefwisseling;
- Aandacht voor gescheiden afvalophaling;
- Het verder uitbouwen van e-government: digitale toepassingen en werkinstrumenten, zowel voor het eigen personeel als voor de burger;
- De toepassing van CITES (Convention on International Trade of Endangered Species of Wild Fauna and Flora);
- De oprichting van de FinShop die instaat voor de verkoop van goederen die de overheidsdiensten niet meer gebruiken of in beslag werden genomen. Indien de goederen niet verkocht geraken, worden zij gerecycleerd in overeenstemming met de geldende milieuregels.

Actieterrein 4: een maatschappij die wordt ondersteund door overheden die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen (overheden, overheidsfinanciën, wetenschappelijk onderzoek, ontwikkelingssamenwerking)

- De oprichting van de vereniging voor de bestrijding van namaak en piraterij;
- De oprichting van het Belgian Internet Service Center: het screenen van het internet op frauduleuze praktijken;
- De oprichting van de Cel Cybersquad: de opsporingsdienst van de Douane tegen alle vormen van internetfraude ;
- De training van geldspeurhonden – Cashdogs;
- Het gebruik van de nummerplaatscanner;
- Het fiscaal bevoordelen van milieuvriendelijke wagens;
- Het promoten van toepassingen die gebruiksvriendelijk zijn en tot papierbesparing leiden (Tax-on-web, vereenvoudigde aangifte, Zoomit, enz.);
- Het oprichten van een Contactcenter;
- Wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

- De deelneming aan het Europese programma “Asia Urbs”, inzonderheid betreffende de bijstand aan de modernisering van het kadaster in Hanoi;
- Basissteun in de Democratische Republiek Congo: toestand van de bestaande processen en formuleren van aanbevelingen.

(mevrouw Geneviève Meunier en mevrouw Els Borgers)

5.7.1. De Cel DO-EMAS

De Cel Duurzame Ontwikkeling–Emas bestaat uit de vertegenwoordigers van alle directies die door de directieverantwoordelijken worden aangewezen. Zij wordt mee gestuurd door de coordinatrice duurzame ontwikkeling en de coordinatrice Emas.

De coordinatrices werken onder de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de FOD. De cel beschikt niet over een eigen budget.

5.7.2. Activiteiten van de Cel DO-EMAS

Het actieplan 2014-2015 werd door de Directiecomité op juni 2014 goedgekeurd. De coordinatrice Duurzame Ontwikkeling heeft het Directiecomité erop gewezen dat dit actieplan opgenomen moet worden in de toekomstige Bestuursovereenkomst.

De Cel DO-Emas heeft vergaderd op 04 februari 2014, 24 april 2014, 09 september 2014 en 04 december 2014.

A. Deelname aan de werkzaamheden van de ICDD en van het FIDO

De vertegenwoordiger van de FOD WASO heeft deelgenomen aan de vergaderingen van de ICDD op 18/02, 31/03, 24/06, 16/09 en 17/11 2014.

2 vertegenwoordigers van de AD HUA hebben actief genomen aan de werkgroep « Ongelijkheid in gezondheid ».

Drie vertegenwoordigers van onze FOD hebben deelgenomen aan het seminarie, georganiseerd door het FIDO rond het thema « Mensenrechten en Bedrijven » op 09 december 2014.

De EMAS-coördinatrice en de coördinatrice Duurzame Ontwikkeling namen ook deel aan de « duurzame middagen » georganiseerd op 16 september 2014 rond het thema « circulaire economie » en op 20 oktober 2014 was het thema « duurzame groei ».

De coördinatrice EMAS nam ook deel aan de conferentie inzake duurzame ontwikkeling ("samen naar 2050?") en het jaarforum met als titel "voedselverspilling", op 25 november 2014.

B. Voorbereiding van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling

De eis van het FIDO om enkel maatregelen voor te stellen die opgesteld zijn in samenwerking met minstens twee andere FOD's maakt de uitwerking van dit Plan zeer complex. De vertegenwoordigster van de FOD heeft deelgenomen aan de werkgroep ad hoc op 08 juli, 04 september en 27 september 2014. Een keer werd ze vergezeld door een vertegenwoordiger van de AD Humanisering van de Arbeid, een andere keer door iemand van de AD Toezicht op het Welzijn op het Werk en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Tijdens de laatste vergadering was dit door de EMAS-coördinatrice die eveneens de taak van coördinatrice Duurzame Ontwikkeling op zich zal nemen.

De FOD heeft bijgedragen tot de opmaak van 4 gezamenlijke acties :

- De terugdringing van de loonsongelijkheid tussen vrouwen en mannen
- De evaluatie van de impact van de nieuwe manieren van werken
- De kwaliteit van het werk, de preventie van beroepsrisico's en sociale inclusie
- De actie voor een gezamenlijke contrôle rond chemische risico's is op niets uitgelopen.

C. Follow-up Emas

Sinds einde 2009 (uitreiking label : begin 2010) is de FOD WASO EMAS-gecertificeerd. Een registratiecyclus duurt drie jaar. Tijdens de eerste cyclus werden 7 doelstellingen weerhouden. Deze doelstellingen hadden vooral betrekking op het terugdringen van ons energieverbruik (optimalisering ICT, water, gas, elektriciteit) en het verminderen van ons papierverbruik. Begin 2013 werd de tweede registratiecyclus gestart. Het accent ligt op het verder zetten van de goede praktijken en het verder opvolgen van de doelstellingen uit de eerste registratiecyclus, en sensibilisatie.

In 2014 vonden er twee verplichte audits plaats. Een audit werd uitgevoerd door de externe firma AIB Vinçotte, de andere werd uitgevoerd door een FOD die eveneens EMAS-geregistreerd is.

In 2014 werd er vooral gewerkt rond sensibilisatie. De affiches werden in een nieuw kleedje gestoken en opnieuw uitgehangen aan de liften en in de gang naar het cafetaria. Er verschenen ook regelmatig berichtjes op het intranet met uitleg over de verschillende thema's en praktische tips.

D. Follow-up mobiliteitsplan

Het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) stelt aan de geïnteresseerde FOD's deel te nemen aan twee pilootprojecten die betrekking hebben op de verplaatsingswijzen van hun medewerkers. Het eerste project heeft tot doel het stimuleren van carpooling op het traject woonplaats-werkplaats (of op een deel van dat traject). Het tweede project wil het fietsgebruik aanmoedigen.

De deelname van de FOD WASO aan deze twee projecten wordt onderzocht.

De beschikking van onze fietsparking wordt momenteel eveneens onderzocht. Het komt erop aan om 30 fietsparkeerplaatsen te vinden voor het personeel en de bezoekers aan onze diensten.

Het bedrijfsvervoerplan dienst geactualiseerd te worden en opgestuurd naar Brussel Leefmilieu voor 15/10/2014.

E. Sensibilisering aan de Duurzame Ontwikkeling

De twee coördinatrices hebben een opleiding gegeven voor de nieuwe ambtenaren op 13.5.2014 (franstalig en nederlandstalig).

Tijdens het feest van de FOD op 16 december 2014 was er een infostand waar de resultaten van het mobiliteitsplan voorgesteld werden. De geïnteresseerden konden hier ook informatie krijgen over EMAS. Zij die wilden konden hun ecologische voetafdruk berekenen.

F. Dag Duurzame Ontwikkeling

De week van de duurzame ontwikkeling ging door in

oktober en stond in het teken van duurzaam HR-beleid. De FOD organiseerde op 23.10.2014 een middag met thema's rond ergonomie en psychosociale risico's op het werk. De organisatie verliep in samenwerking met de AD HUA en Empreva. De Cel Duurzame Ontwikkeling organiseerde een voorbereidende vergadering op 16 juni 2014 met de AD HUA en de dienst Communicatie.

G. Opvolging RIA-AIR

Op 12 juni 2014 werd er een vorming georganiseerd in samenwerking met het DAV ten behoeve van de juristen van de FOD die deze test zullen moeten uitvoeren voor de besluiten.

(mevrouw Marielle Smeets)

5.8.1. De Cel DO

In 2007 werd bij de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu een cel duurzame ontwikkeling opgericht. Deze cel functioneert evenwel niet regelmatig. Dit belet de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu niet om actief te zijn doorheen tal van eigen initiatieven of initiatieven naar aanleiding van de activiteiten van de ICDO, noch om haar verplichtingen ter zake na te komen :

- Substantiële bijdrage aan het in voorbereiding zijnde voorontwerp van federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2015-2020;
- Medewerking aan jaarverslagen en deelname aan de werking van de ICDO via onze actieve betrokkenheid bij de werkgroepen van de ICDO (EMAS, maatschappelijke verantwoordelijkheid, duurzame voeding, duurzame mobiliteit, langetermijnvisie...).
- Organisatie van de dag van de Duurzame Ontwikkeling, de dag van de diversiteit,...

In 2014 werd de vertegenwoordigster van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu herverkozen in het bureau van de ICDO. Het Bureau bereidt de vergaderingen voor van de Commissie en staat in voor de opvolging ervan, doet voorstellen over het oprichten van werkgroepen, ... Het Bureau neemt ook deel aan de initiatieven opgestart door de Groep actoren van de wet (FRDO, ICDO, FIDO, Task Force van het Planbureau), opgericht door het kabinet duurzame ontwikkeling, met als doel meer synergie en coherentie te brengen in de activiteiten van deze verschillende partners.

Al deze activiteiten zijn erop gericht om het belang dat de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu hecht aan duurzame ontwikkeling en de integratie ervan in het hele federale beleid operationeel te verankeren.

5.8.2. Activiteiten van de Cel DO

A. De dag van de duurzame ontwikkeling

Dit jaar bestond de dag van de duurzame ontwikkeling van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu uit drie fasen :

- Een duurzaam ontbijt;
- Vervolgens de mogelijkheid om deel te nemen aan een van de activiteiten die door het organisatieteam werden voorgesteld (sportieve, recreatieve, culturele activiteiten, films en debatten, ...);
- Daar 23 oktober op een donderdag viel (wekelijkse Veggiedag in het restaurant van de sociale dienst) deed het personeel van het restaurant nog een extra inspanning door aan de deelnemers aan de dag van de duurzame ontwikkeling een gerecht aan te bieden dat uitsluitend was samengesteld uit seizoensproducten.

Andere nieuwigheid van de Dag van de Duurzame Ontwikkeling in 2014, was de organisatie in de verschillende federale overheidsorganismen tijdens de week van 20 oktober, van activiteiten tijdens de middagpauze en de werkuren voor alle federale ambtenaren die daar wensten aan deel te nemen.

In onze FOD konden ook de ambtenaren van de andere federale organismen de filmprojecties van donderdag 23 oktober bijwonen.

Deze editie 2014 werd georganiseerd en gecoördineerd door de Cel « Event » van de Dienst P&O en de Cel « Milieu & Gezondheid » van de Diensten van de Voorzitter, met de hulp van interne vrijwilligers om de activiteiten te begeleiden. Meer dan 900 personen hebben de tijd genomen voor een “duurzaam” ontbijt met collega's en om deel te nemen aan de voormiddagactiviteiten.

B. EMAS-opvolging/Mobiliteit/Overheidsaankopen

B.1. Vernieuwing van de EMAS-registratie

De hoofdzetel van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (Eurostation – Victor Hortaplein – 1060 Brussel) die in 2010 het EMAS-label kreeg, heeft in augustus 2014 een vernieuwing van zijn EMAS-registratie gekregen. Aangezien de laatste versie van de milieuverklaring niet op 2014 betrekking heeft, vermelden we hier de volgende maatregelen voor het afgelopen jaar:

- Koolstofcompensatie voor de CO₂-uitstoot van verplaatsingen voor opdrachten in het buitenland met het vliegtuig, de trein of de wagen. Alle informatie in verband met het CDM-project dat sinds 2013 wordt ondersteund door de compensaties gestort door de FOD kan worden geraadpleegd op de website van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering;

- Updating van de aankoopprocedure om de duurzame ontwikkeling te integreren in het kader van de overheidsopdrachten en de rondzendbrief van 16 mei 2014 toe te passen;
- Voortzetting van de EMAS-communicatie- en sensibilisatiecampagnes met 4 EMAScottes : Energie – Mobiliteit – Papier - Afval om de milieu-impact te verminderen;
- Deelname van de FOD aan de Europese week van de Mobiliteit;
- Terbeschikkingstelling van dienstfietsen aan het onthaal van de FOD met een vereenvoudigde uitleenprocedure;
- Nieuwe informatiesessies over EMAS en Duurzame Ontwikkeling voor meer dan 200 medewerkers;
- Maandelijks monitoring van het aantal prints gemaakt door de medewerkers;
- Opvolging en uitwerking van het reglementair toezicht overeenkomstig de milieueisen.

waaronder ook de verplichting om over een actieplan te beschikken in geval van een vervuilingsspiek.

Het BVP van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu werd in die zin aangepast. Bij elke overschrijding van één van de 3 drempels herinnert de interne communicatiecel via intranet (lopende banner) aan de verplichte specifieke verkeersbeperkende maatregelen en de specifieke maatregelen van het BVP.

In 2014 hebben wij onze acties ter promotie van de zachte mobiliteit verder gezet. Er staan negen fietsen ter beschikking aan het onthaal van de hoofdzetel (Eurostation) van de FOD. De medewerkers van de FOD en de andere gebruikers van het gebouw (Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen, Pensioenen overheidsdienst) mogen deze fietsen gebruiken voor werkopdrachten of -vergaderingen in Brussel. Het aanvragen van een fiets gebeurt rechtstreeks via het onthaal om de procedure te vergemakkelijken.

De medewerkers van de FOD kunnen er ook voor kiezen om met de fiets naar het station of occasioneel naar het werk te gaan. Ze krijgen daarvoor een vergoeding van 20 eurocent per kilometer. Als werknemer van de FOD kunnen ze zich bovendien inschrijven op <http://www.biketowork.be/> en zo talrijke voordelen genieten.

Tot slot maakt onze FOD deel uit van het platform Carpoolplaza.be om carpooling te bevorderen.

B.2. Gekruiste interne audits en Conformiteitsaudit

In het verlengde van de gekruiste interne audit tussen geregistreerde FOD's hield het EMAS-team in 2014 2 interne auditdagen op de hoofdzetel van de Rijksdienst voor Pensioenen in Brussel .

Op de hoofdzetel van de FOD (Eurostation) vond een externe audit plaats van de technische conformiteit van alle verwarmings- en airconditioningsinstallaties en transformatoren om het rendement te verbeteren en zo de CO2-uitstoot te verminderen. Op basis van de resultaten van deze audit heeft het EMAS-team een actieplan opgesteld voor de Regie der Gebouwen (beheerder van het EUROSTATION gebouw).

B.3. Opname in het bedrijfsvervoerplan (BVP) van maatregelen die in geval van vervuilingsspieken genomen moeten worden – De zachte mobiliteit promoten

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een regelgeving inzake winterse luchtvervuiling uitgewerkt. Bij vervuilingsspieken neemt het Gewest (in coördinatie trouwens met de andere Gewesten) een aantal gemeenschappelijke, voornamelijk verkeersbeperkende maatregelen. Drie interventiedrempels, naargelang van de concentratie van verontreinigende stoffen in de lucht, bepalen de aangenomen maatregelen. De wetgever spoort de ondernemingen en administraties overigens aan om maatregelen te nemen in geval van pollutiepieken. Hij heeft daartoe de regionale verplichting inzake het bedrijfsvervoerplan (BVP) aangepast door hierin verplicht een aantal maatregelen op te nemen om de zachte mobiliteit te promoten,

C. “Geëngageerde” Kerstmarkt en tweede federale dag van de Diversiteit

Talenten die hun passie ten dienste willen stellen van een goede zaak ; enthousiaste en creatieve collega's... Zo ontstond het originele idee van een aantal collega's van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu om een Kerstmarkt te organiseren. De derde editie vond plaats op 4 en 5 december 2014, waardoor we de organisatie ervan konden koppelen aan de tweede editie van de federale Dag van de Diversiteit met als thema dit jaar « identiteit en cultuur » (be.origin'all).

Onze naaste omgeving, onze cultuur maar ook onze culturele herkomst zijn mee bepalend voor onze normen, waarden en gedachtegoed. Hiermee creëert iemand voor zichzelf een culturele identiteit die hij deelt met de andere leden van zijn groep, zonder dat zij daarom identiek is. Culturele identiteit is onlosmakelijk verbonden met andere aspecten zoals seksuele geaardheid, leeftijd, eventuele handicap. Binnen de federale overheid kan elke medewerker bogen op een eigen culturele identiteit. Al deze verschillende personen vormen samen een bont geheel. Dankzij haar respect voor de unieke inbreng van ieder personeelslid, is onze federale overheidsdienst een organisatie die elkeen gelijke kansen en eenzelfde stimulans biedt om zich ten volle te kunnen ontplooiën.

Naast de kerstmarkt, kon het personeel van de FOD

op 4 december 2014 ook meedoen aan verschillende diversiteitsactiviteiten rond het thema van dit jaar (improvisatietheater over het thema « identiteit en cultuur », een quiz rond « culturele diversiteit », een creativiteitswedstrijd waarbij een foto, een tekening, een gedicht, een kunstwerk, ... kon worden ingestuurd waarin volgens de deelnemers het thema « culturele diversiteit » het beste aan bod kwam).

Tijdens de week van 1 december 2014 werd ook elke middag een « diversiteitsmenu » aangeboden in het restaurant.

Dit jaar werd de opbrengst van de tweedaagse kerstmarkt (1935 euro) integraal gestort aan 2 verenigingen die door het personeel werden voorgedragen :

- De organisatie Umwana, die het psychologisch welzijn van kinderen in ontwikkelingslanden ter harte neemt ;
- De organisatie Straatverplegers, dat medische en sociale ondersteuning biedt aan daklozen in België om hun re-integratie te bevorderen.

Naast het personeel waren ook andere organisaties aanwezig op de kerstmarkt om hun zelfgemaakte kunstwerkjes te verkopen (het Universitair Kinderziekenhuis Koningin Fabiola (UKZKF), het Koninklijk Instituut van Onthaal voor personen met Motorische Handicap (IRAHM). Speciaal dit jaar, onze FOD zelf die de honing verkocht afkomstig van de bijenkasten die werden geïnstalleerd in het WIV in het kader van het bijenplan. Deze honing, die al de eerste dag van de kerstmarkt was uitverkocht, kende een geweldig succes bij al onze collega's van de FOD

5.8.3. Activiteiten of beleid van de FOD die bijdragen tot een duurzame ontwikkeling

De wet van 05/05/1997 betreffende de coördinatie van het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling werd op 30/07/2010 gewijzigd. De belangrijkste wijziging betreft het **opstellen van een Federale beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling (2050)**.

In mei 2013 (16/05/2013) werd na lange politieke besprekingen deze federale beleidsvisie op lange termijn (2050) inzake duurzame ontwikkeling uiteindelijk goedgekeurd door de Ministerraad. De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu heeft evenwel niet op deze goedkeuring gewacht om de doelstellingen van de LTV (= langetermijnvisie) die haar prioritair aanbelangen in haar werkzaamheden en beleidsprioriteiten op te nemen.

Voorbeelden van activiteiten (niet-exhaustief) die de FOD in 2014 heeft gerealiseerd en die rechtstreeks bijdragen tot de uitvoering van de LTV om deze doelstellingen te verwezenlijken en zo te komen tot de voor 2050 gewenste situatie worden hieronder geïllustreerd. **Het**

gaat daarbij allemaal om transversale projecten die geen vooruitgang konden boeken en/of konden slagen zonder de medewerking en actieve deelname van andere federale FOD's en POD's, van stakeholders,...

A. Duurzaam gebruik en bescherming van de biodiversiteit

DOELSTELLING 14 (Consumptie- en productiepatronen). Er zal rekening gehouden worden met de milieu- en sociale prestaties van alle op de markt gebrachte goederen en diensten, en dit gedurende hun hele levenscyclus.

DOELSTELLING 15 (Consumptie- en productiepatronen). Consumenten en producenten zullen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen, door duurzame productie- en consumptiepatronen aan te nemen.

DOELSTELLING 28 (Voeding). De sociale en ecologische impact van onze productie- en consumptiewijzen op het vlak van voedingsmiddelen zal aanzienlijk verlaagd zijn.

DOELSTELLING 34 (Natuurlijke hulpbronnen). Hernieuwbare grondstoffen, en met name zoet water, zullen ontgonnen worden zonder het vermogen van toekomstige generaties om die hulpbronnen te ontginnen, in het gedrang te brengen.

DOELSTELLING 37 (Biodiversiteit). De goederen en diensten die de ecosystemen leveren, zullen hersteld, gevaloriseerd en behoedzaam en duurzaam gebruikt worden, waardoor zij rechtstreeks zullen bijdragen tot het in stand houden van de biodiversiteit.

De steeds toenemende druk op de **biodiversiteit** (biologische diversiteit van de ecosystemen, de soorten en de genen) dwingt de mensheid ertoe om na te denken over oplossingen om **de impact te beperken van haar gebruik** van natuurlijke hulpbronnen en **van haar productie** van goederen en diensten die verband houdt met de exploitatie van die hulpbronnen.

A.1. 30 jaar CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora plus connue sous le nom de Convention de Washington)

Op 3 maart 2014, tijdens de « World Wildlife Day », organiseerde het DG Leefmilieu (cel CITES van de dienst Multilaterale en Strategische Zaken) een symposium om de 30ste verjaardag van het CITES-verdrag in België waardig te vieren. In 1984 ondertekende België immers het Verdrag van Washington dat de met uitsterven bedreigde dieren en planten beoogt te beschermen door hun verhandeling strikt te reglementeren. Dat verdrag beschermt vandaag meer dan 34.000 soorten die eenvoudigweg dreigen te verdwijnen, waaronder

5000 dieren en 29.000 planten. **Het DG Leefmilieu is uiteraard niet de enige actor bij de implementatie van het CITES-verdrag in België : de douanediens (FOD Financiën), het FAVV, de politie werken allemaal actief mee aan de toepassing van dit Internationaal Verdrag en vooral wat de « controles » betreft.**

Op wereldvlak is België maar een klein landje, en het herbergt niet al die soorten, maar toch speelt het een belangrijke rol:

- Op operationeel vlak (implementatie) : we hebben zwaar ingezet op de informatisering door een nieuwe CITES-gegevensbank op te richten, waardoor we vanaf 2015 de aanvragen sneller zullen kunnen behandelen en ook doelgerichter zullen kunnen controleren. Met betrekking tot de communicatie zullen we het brede publiek en de gespecialiseerde sector blijven informeren, via brochures die de producenten en handelaars in roofdieren, papegaaien, reptielen en amfibieën aan de regelgeving herinneren. We zullen ook de toeristen er blijven aan herinneren dat ze niet om het even wat als vakantiesouvenir mogen meebrengen.
- Ons land weegt ook op het Europees en internationaal beleid. Het lag immers mee aan de basis van het monitoringsysteem dat het illegaal slachten van olifanten opvolgt. Daarnaast oefenen België en andere lidstaten van de Europese Unie op internationaal vlak onophoudelijk zware druk uit om de stroperij te doen stoppen en om de meest betrokken landen te sensibiliseren. Ons land zet zich ook sterk in om het toezicht op de handel in en de identificatie van de soorten (onder meer van de schildpadden) te verbeteren, wat geleid heeft tot een beter toezicht op die soorten.
- België neemt ook actief deel aan de Conferenties van de partijen bij het Verdrag, en het verdedigt daar ambitieuze en realistische standpunten. Tijdens de laatste bijeenkomst van het CITES-verdrag in Bangkok in 2013, was de eindbalans relatief positief : de haringhaai, de witpunthaai, 3 soorten hamerhaaien en de reuzenmanta zijn voortaan beter beschermd. Er zullen beschermingsmaatregelen worden opgelegd om de illegale handel in ivoor van Afrikaanse olifanten en van het hoornpoeder van neushoorns te bestrijden. Verschillende schildpadden-, planten- en exotische houtsoorten zijn aan de lijst van de beschermde soorten toegevoegd.

Het enige maar wel grote minpunt is dat er geen enkele overeenstemming werd bereikt om de ijsbeer beter te beschermen, die ongewild het symbool is geworden van de inzet, niet alleen van CITES, maar ook van de **klimaatverandering** die het geleidelijk verdwijnen van zijn natuurlijke habitat veroorzaakt.

Het is dus verre van eenvoudig en de materies waarrond CITES werkt zijn complexer dan ze op het eerste gezicht lijken. Zomaar voorwaarden opleggen aan de handel is immers niet altijd een wondermiddel. Lokale bevolkingen zijn soms afhankelijk van de natuurlijke bronnen van hun omgeving. We moeten er dus voor zorgen dat ze duurzaam worden benut, zodat de handel het overleven van de soort niet bedreigt en de lokale bevolkingen in hun behoeften kunnen voorzien.

Maar het is vooral de illegale handel die de soorten in hun voortbestaan bedreigt. De zeer winstgevende illegale handel bestrijden is een moeilijk opgave, en ook een gevaarlijke, want de smokkel van bedreigde soorten en afgeleide producten is dikwijls met criminele netwerken verbonden.

A.2. Vernietiging van de voorraad in België inbeslaggenomen illegaal ivoor

Nog steeds in het kader van de viering van de 30ste verjaardag van het CITES-verdrag in België en van het belang van deze uitdagingen voor de instandhouding van de biodiversiteit, heeft Mevrouw Onkelinx op 9 april 2014, in navolging van de Verenigde Staten, China en Frankrijk, de in België gedurende de laatste jaren inbeslaggenomen ivoorvoorraad (anderhalve ton) laten vernietigen. Deze ivoorvernietiging (Ivory crush) werd georganiseerd in samenwerking met het IFAW (International Fund for Animal Welfare).

De douane, de politie en de inspectiedienst CITES controleren de toepassing van het CITES-verdrag in ons land en nemen regelmatig ivoor in beslag. In 2013 werd wereldwijd 41 ton ivoor in beslag genomen.

Deze datum werd niet zomaar gekozen. Op 10 en 11 april 2014 organiseerde de Europese Unie immers een belangrijke conferentie te Brussel met als doel :

- Nieuwe maatregelen uit te werken om de illegale handel in wilde dieren en planten tegen te gaan;
- Haar beleid op Europees en internationaal niveau bij te sturen en ;
- De naleving van het CITES-verdrag in de EU te versterken.

Door het vernietigen van de Belgische ivoorvoorraad aan de vooravond van deze Europese Conferentie, heeft ons land een sterk signaal willen uitsturen naar de stropers en handelaars die zich verrijken met de illegale handel in bedreigde dier- en plantensoorten, de vierde grootste illegale markt ter wereld, na de drugs-, mensen- en wapenhandel.

A.3. Federaal Bijenplan

Momenteel wordt algemeen aangenomen dat de teloorgang van de bijen te wijten is aan meerdere

factoren. Synergieën tussen die verschillende factoren lijken daarbij een niet te verwaarlozen rol te spelen. Er is echter nog heel weinig bekend over de rechtstreekse oorzakelijke verbanden tussen die factoren, waaraan dan ook tal van studies en debatten worden gewijd. Op federaal, Europees en internationaal vlak worden tal van initiatieven, wetgevende en andere, genomen. In België heeft de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu in 2012 een ambitieus 'Bijplan' uitgewerkt, dat niet minder dan 29 gerichte acties omvat die tegen juni 2014 moeten opgestart of gerealiseerd zijn.

Het Bijplan omvat **6 sleutel doelstellingen**:

- **Preventie en permanente monitoring op het vlak van bijengezondheid;**
- **De noodzaak aan onafhankelijke, wetenschappelijke expertise** bij de uitgevoerde beoordelingen en studies;
- Het zoeken naar meer **coherentie** bij de nationaal opgezette acties;
- De **integratie** van de bijenproblematiek en de diensten die ze leveren in alle relevante federale plannen;
- De **sensibilisatie en de communicatie** ten aanzien van de betrokken actoren.

B. Overgang van België naar een koolstofarme maatschappij

DOELSTELLING 31. De Belgische emissies van broeikasgassen zullen in 2050 in eigen land met minstens 80 tot 95 % gedaald zijn ten opzichte van hun niveau in 1990.

In het kader van de internationale onderhandelingen onder auspiciën van de Verenigde Naties heeft België zich ertoe verbonden een strategie voor een koolstofarme ontwikkeling uit te stippelen en uit te voeren. Een dergelijke strategie moet passen in de context van de Europese belofte om de broeikasgassen met ten minste 80 tot 95 % te verminderen tegen 2050, in vergelijking met 1990, om zo de stijging van de globale gemiddelde temperatuur te beperken tot maximaal 2°C boven de pre-industriële niveaus.

De federale regering wil dan ook een echte overschakeling naar duurzame productie- en consumptiemodellen realiseren. In haar langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling hoopt de federale regering de uitstoot van broeikasgassen op het Belgische grondgebied met minstens 80 tot 95 % te verlagen tegen 2050, in vergelijking met 1990.

Teneinde het terrein voor te bereiden heeft de Dienst Klimaatverandering van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu in

2012 een project gelanceerd onder de naam "**Een koolstofarme België tegen het jaar 2050**". Dit project heeft een **dubbele doelstelling**:

- Rechtstreeks bijdragen aan een koolstofarme strategie voor België die volledig binnen een duurzame ontwikkeling past;
- In het kader van het "transitiemanagement" een debat en initiatieven op dit vlak stimuleren en voeden teneinde zoveel mogelijk actoren bij de uitwisselingen te betrekken.

Voor meer informatie over de projecten, studies en andere initiatieven opgezet **binnen deze context in 2014**, raadpleeg de website van de Dienst « Klimaatverandering » van het DG Leefmilieu.

C. Aanpassing aan de gevolgen van de klimaatverandering

DOELSTELLING 32. België zal aangepast zijn aan de directe en indirecte gevolgen van de klimaatverandering.

De federale overheid beschikt in verscheidene sectoren over een reeks bevoegdheden en hefbomen voor aanpassingsmaatregelen. Om die hefbomen en instrumenten in werking te zetten en op federaal niveau een gecoördineerd aanpassingsbeleid te voeren, werd in 2014 een **ontwerp van Federaal Adaptatieplan inzake klimaatverandering** opgesteld.

De acties die in het kader van dit Plan worden voorgesteld, zijn uitgedacht voor tien sectoren waar de federale regering een rol te spelen heeft op het vlak van aanpassing aan de klimaatverandering: transport, economie, energie, marien milieu, onderzoek, gezondheid, ontwikkelingssamenwerking, internationale veiligheid, crisisbeheer bij natuurrampen en landbouw. Het plan bevat ook transversale maatregelen.

Dit ontwerp van Federaal Adaptatieplan is onder meer gebaseerd op een **verkennende studie over de federale bijdrage aan een coherent adaptatiebeleid**, uitgevoerd op initiatief van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

Het kadert in de voorbereiding van het **Nationaal Adaptatieplan**, waarvan het de federale bijdrage is, en ligt in de lijn van de federale beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling die in mei 2013 werd goedgekeurd.

Het ontwerp van Plan werd van 17 februari tot 18 april 2014 onderworpen aan een publieksraadpleging. Tegelijk met deze raadpleging heeft ook de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) een advies geformuleerd.

Momenteel moet het ontwerp van Plan, dat werd aangepast na de raadpleging, nog worden

goedgekeurd op politiek niveau voor het officieel wordt gepubliceerd.

D. Voorbereiding van het tweede Federaal Milieuraapport (2009-2013)

De langetermijnvisie bevat naast vier grote uitdagingen ook doelstellingen en **indicatoren**. De doelstellingen zijn verbonden aan federale competenties zoals armoedebestrijding, volksgezondheid, biodiversiteit, mobiliteit, energie, klimaatverandering, consumptie- en productiepatronen, financiën en ontwikkelingssamenwerking. **De indicatoren dienen om de evolutie op te volgen.**

Elke burger beschikt over een recht op toegang tot milieu-informatie. De Federale Staat publiceert om de vier jaar een Federaal Milieuraapport in samenwerking met alle federale administraties waarvan de bevoegdheden een impact hebben of kunnen hebben op het milieu. Om de vier jaar, twee jaar na het federaal rapport, worden ook nota's over de federale milieu-indicatoren gepubliceerd.

Dankzij het eerste federaal milieuraapport, gepubliceerd in 2010, konden de milieubevoegdheden van elke federale administratie op een zeer volledige manier in kaart worden gebracht. De daaropvolgende rapporten zijn bedoeld om de evolutie te schetsen van de stand van zaken ten opzichte van deze eerste inventaris.

Uit het eerste federale Milieuraapport kunnen we vooral besluiten dat belangrijke milieubevoegdheden, of bevoegdheden die hier verband mee houden, nog altijd voorbehouden zijn voor het federale niveau. Tal van hefboomen voor sectorale acties bevinden zich dus op federaal niveau

Voor de voorbereiding van dit tweede federaal milieuraapport (2009-2013) werden dus gedurende het ganse jaar 2014, tal van gegevens ingezameld bij alle betrokken FOD's en POD's die werden gebundeld op basis van de aanbevelingen van het wetenschappelijk comité dat hierbij optreedt als overkoepelend orgaan.

Het tweede federaal rapport, dat verwacht wordt tegen het eerste semester van 2015, zal vervolgens worden bezorgd aan de bevoegde minister en voorgelegd worden aan het Parlement.

E. Partnerschappen met de jongerenzenders van de televisiestations

In 2050 zal de federale overheid, als een belangrijke speler in de maatschappij, het algemeen en collectief belang waarborgen. De federale overheid zal transversale beleidslijnen ontwikkeld hebben om de transitie naar duurzame ontwikkeling te bewerkstelligen. Meer specifiek wat betreft de werking van de overheden en de overheidsfinanciën enerzijds, en het wetenschapsbeleid en de ontwikkelingssamenwerking anderzijds. Voortbouwend op de bestaande inspanningen zal een nieuwe politieke governance opgezet zijn. Dit houdt in dat de federale overheid een stimulerende en regulerende rol vervult ten opzichte van welomschreven en afgesproken doelstellingen.

Er wordt overlegd en er kunnen onder andere partnerschappen worden gecreëerd met alle actoren van het maatschappelijk middenveld (sociale partners en niet-gouvernementele organisaties) en innoverende financieringsmechanismen opgezet worden om snel een antwoord te bieden op de veranderingen in de maatschappij. De federale overheid zal ook een waakhondfunctie vervullen om te anticiperen op de gevolgen van het overheidsbeleid en nieuwe maatschappelijke uitdagingen voor alle burgers en in het bijzonder voor de meest kansarmen.

DOELSTELLING 41. De federale overheid zal alle gebruikers, ongeacht hun sociale en culturele status, een dienstverlening bieden die aan hun verwachtingen beantwoordt, rekening houdend met het algemeen belang.

In het kader van een samenwerking opgestart met de kinderzender OUFIVI (RTBF), tracht de FOD Volksgezondheid een jong publiek te sensibiliseren door het verspreiden van algemene informatie over milieu- en gezondheidsthema's via 10 korte modules/reportages (3 over « gezondheid » en 7 over « milieu »). Wat heel bijzonder is : de reporter is telkens een kind van rond de 8 jaar dat het thema inleidt en de vragen stelt aan de experts. Om die reporters te vinden, werden er castings georganiseerd in de FOD, voor de kinderen van het personeel.

Deze reportages worden ruimschoots uitgezonden en heruitgezonden via OUFIVI en op hun website zijn artikels te vinden in verband met de behandelde thema's die toegankelijk zijn voor kinderen en hun ouders. In 2014, werden er 7 modules uitgewerkt en uitgezonden met als thema : handhygiëne, orgaandonaties, het noodnummer 112, invasieve soorten, het CITES-verdrag, plastic afval in zee, GSM en kinderen. De andere 3 modules (2 over de etikettering van chemische producten en 1 over het klimaat) zullen worden uitgewerkt en uitgezonden in 2015.

Een gelijkaardige samenwerking werd opgezet met de VRT en diens kinderprogramma « Karrewiet » maar onder een totaal andere vorm, waarbij de VRT er de

voorkeur aan geeft om de reportages te koppelen aan de actualiteit. Zo werden met behulp van de experts van de FOD Volksgezondheid, 2 reportages (CITES, GSM) uitgewerkt.

F. Duurzamere producten voor de voedselbanken

DOELSTELLING 2. Iedereen zal beschikken over een inkomen uit arbeid, uit vermogen of afkomstig van sociale beschermingsstelsels en heeft toegang tot diensten van algemeen belang. Iedereen zal aldus gedurende alle fasen van zijn leven kunnen voorzien in alle behoeften om menswaardig te leven.

DOELSTELLING 27. Iedereen zal toegang hebben tot veilige, gezonde en voedzame voeding.

De POD Maatschappelijke Integratie is bevoegd inzake de levering van levensmiddelen aan de voedselbanken, erkende verenigingen en de OCMW's (met fondsen van het FEAD). Het jaarlijks leveringsprogramma naar de voedselbanken loopt momenteel gedurende 7 jaar voor een budget van 73.821.504 euro (voor de periode 2014-2020). Elk jaar schrijft de POD MI een overheidsopdracht voor leveringen uit voor de productie en de levering van ongeveer veertien verschillende basisproducten.

In 2014 stond de POD Maatschappelijke Integratie vooral in voor de continuïteit van de bevoorrading van de voedselbanken, maar in het tweede semester van 2014, werd er, ter voorbereiding van het bestek voor 2015, met de hulp van de FOD Volksgezondheid, en meer specifiek met het DG Dier, Plant en Voeding, samengewerkt aan het verbeteren van de duurzaamheid en de voedingswaarde van de producten die worden geleverd aan de voedselbanken door een grondige aanpassing van het bestek voor deze opdracht (producttypes).

Ter versterking van deze actie zijn we gaan nadenken hoe er op middellange en lange termijn andere maatregelen (kooklessen bij de OCMW's, verspreiden van recepten op basis van deze nieuwe producten, gezond eten hoeft niet altijd duurder te zijn, enz.) zouden kunnen overwogen worden ter ondersteuning van deze gewijzigde voedingspatronen.

G. Werkzaamheden van de werkgroep «sociale gezondheidsongelijkheden» van de ICDO

DOELSTELLING 4. De volksgezondheid is verbeterd en zal op een hoog niveau gehandhaafd worden. De levensverwachting in goede gezondheid zal gestegen zijn ten opzichte van 2010. Het verschil tussen de levensverwachting in goede gezondheid naargelang van het opleidingsniveau en naargelang het geslacht zal met gemiddeld 50 % verlaagd worden.

DOELSTELLING 5. Kwaliteitsvolle gezondheidszorg zal toegankelijk zijn voor iedereen en in het bijzonder voor kwetsbare groepen (mensen met een handicap, kansarmen, vruchtbare en zwangere vrouwen en kinderen, enz.).

Zie het hoofdstuk gewijd aan de werkzaamheden van de WG Gezondheidsongelijkheden van de ICDO

(mevrouw Cindy Renard)

Ontwikkeling.

5.9.1. De Cel DO

De cel Duurzame Ontwikkeling van de FOD Justitie telt een vertegenwoordiger van elke entiteit van de FOD Justitie (stafdienst, directoraat-generaal en andere diensten) en bestaat uit de houders van de volgende functies:

- De vertegenwoordigster van de FOD bij de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (eveneens mobiliteitscoördinator, EMAS-coördinator en hoofd van dienst van de dienst Duurzame Ontwikkeling);
- De adviseur intern milieubeheer en milieucoördinator van het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen;
- De vertegenwoordiger van het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie;
- De leidinggevende van de dienst Communicatie en Informatie aan de burgers;
- De vertegenwoordigster van de stafdienst Personeel en Organisatie;
- De vertegenwoordiger van het aankoopbeleid van de stafdienst Budget, Beheerscontrole en Logistiek;
- De vertegenwoordiger van de stafdienst Budget, Beheerscontrole en Logistiek;
- De vertegenwoordiger van de stafdienst ICT;
- De vertegenwoordigster van het directoraat-generaal Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden;
- De vertegenwoordiger van het directoraat-generaal Justitiehuisen;
- De vertegenwoordiger van het Belgisch Staatsblad;
- De vertegenwoordiger van het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie;
- De vertegenwoordiger van de Veiligheid van de Staat;
- De administratieve medewerkers van de dienst Duurzame Ontwikkeling die belast zijn met de follow-up en de uitvoering van de dossiers beheerd door de dienst Duurzame

De cel Duurzame Ontwikkeling staat onder het gezag van de voorzitter van het directiecomité die in laatste instantie de beslissingen neemt op basis van de adviezen en voorstellen van de cel.

5.9.2. Activiteiten van de Cel DO

De cel Duurzame Ontwikkeling vergadert gemiddeld twee- à viermaal per jaar naargelang van de te behandelen dossiers. Daarnaast worden de correspondenten van de cel Duurzame Ontwikkeling regelmatig op de hoogte gebracht van de activiteiten en de projecten inzake duurzame ontwikkeling die zowel door de dienst Duurzame Ontwikkeling van de FOD Justitie als door andere entiteiten van de FOD Justitie of de ICDO worden opgestart.

Er wordt hun gevraagd om advies te verlenen of informatie te geven naar aanleiding van vragen om informatie:

- Parlementaire vragen;
- Follow-up van de federale plannen inzake duurzame ontwikkeling;
- Follow-up van het federaal plan Armoedebestrijding;
- Deelname aan werkgroepen van de ICDO;
- Voorbereiding en ondersteuning bij de bewustmakingsacties (DO-dagen);
- enz.

De belangrijkste dossiers die de leden van de cel DO in 2014 hebben behandeld, zijn:

- De functiebeschrijving van de correspondent inzake duurzame ontwikkeling;
- De DO-dagen 2014.

Naast de Cel Duurzame Ontwikkeling werd in 2008 binnen de diensten van de Voorzitter een dienst Duurzame Ontwikkeling opgericht met als voornaamste operationele bevoegdheden:

- De cel ondersteunen en de tenuitvoerlegging van de beslissingen coördineren;
- Bewustmakingsactiviteiten organiseren en coördineren;
- Voldoen aan de verplichtingen inzake duurzame ontwikkeling die bij wet of door

de ministerraad zijn opgelegd (bv. invoering van een milieubeheersysteem, coördinatie en uitvoering van de verplichtingen inzake mobiliteit);

- Deelnemen aan werkgroepen, binnen of buiten de FOD.

A. Functiebeschrijving van de correspondent inzake duurzame ontwikkeling

Naar aanleiding van een in 2013 gestarte denkoefening over de rol van de leden van de Cel Duurzame Ontwikkeling werd een beschrijving van de functie van correspondent inzake duurzame ontwikkeling voorgesteld en goedgekeurd in de cel Duurzame Ontwikkeling. In die functiebeschrijving staan de volgende punten:

- Bestaansreden van de Cel Duurzame Ontwikkeling;
- Bestaansreden van de functie 'DO-correspondent'.
- Voornaamste doeleinden:
 - Als correspondent;
 - Als schakel tussen zijn entiteit en de cel Duurzame Ontwikkeling;
 - Als vertegenwoordiger van zijn entiteit.

B. Dagen van de Duurzame Ontwikkeling

Voor de tiende editie heeft de FOD Justitie zijn medewerkers uitgenodigd om deel te nemen aan de dagen van de duurzame ontwikkeling over het Europese thema van de strijd tegen de voedselverspilling.

De dagen werden georganiseerd in de gebouwen van de centrale administratie te Brussel en in de penitentiaire inrichtingen van Leuven-Centraal en Nijvel. Tal van collega's namen deel aan zeer uiteenlopende workshops over onder meer de compostering en wormcompostering, koken met loof en restjes en de ontcijfering van etiketten, of aan de wandeling.

De editie 2014 was ondanks een paar annulaties een vrij groot succes met in totaal 138 deelnemers.

De commentaren zijn positief en enthousiast. Jaarlijks wordt een evaluatie gemaakt van de activiteiten, waardoor bepaalde verbeterpunten in kaart kunnen worden gebracht (grotere betrokkenheid van het lijnmanagement, optimalisering van de communicatiekanalen, keuze van de activiteiten).

5.9.3. Activiteiten of beleid van de FOD die bijdragen tot een duurzame ontwikkeling

De FOD Justitie zet zich in om activiteiten en projecten te ontwikkelen die rekening houden met de uitdagingen van de FOD inzake duurzame ontwikkeling. Dankzij bilaterale contacten, uitwisselingen en samenwerking tussen de leden van de cel Duurzame Ontwikkeling en de coördinatrice van de cel kunnen gezamenlijke projecten worden opgezet die geheel of gedeeltelijk verband houden met duurzame ontwikkeling.

De hieronder vermelde voorbeelden illustreren enkele projecten die in de loop van 2014 binnen ons departement zijn uitgevoerd.

A. Duurzame mobiliteit (programma MVOverheid)

Op initiatief van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling heeft de FOD Justitie deelgenomen aan het proefproject rond de organisatie van carpooling voor zijn personeelsleden door één jaar gratis toegang tot het platform Carpoolplaza. Het proefproject liep van eind februari tot eind november 2014. Ondanks de vele communicatie en het grote aantal raadplegingen van de op intranet geplaatste artikels (meer dan 2700 bezoeken), was het project geen succes bij de medewerkers van FOD en werd het niet vernieuwd.

Uit de ontvangen feedback en de antwoorden op de federale mobiliteitsenquête blijkt dat de interesse voor dit project slechts matig was omdat de personeelsleden van de FOD al op niet-geformaliseerde wijze en onder collega's carpoolen.

B. Opleidingen voor de ondersteuning van de duurzame ontwikkeling

In de loop van 2014 werden drie opleidingen georganiseerd rond het thema van duurzame ontwikkeling.

Medio februari kregen contactpersonen inzake duurzame ontwikkeling van de gebouwen van de FOD Justitie een opleiding van twee dagen over de problematiek inzake papierverbruik op het werk. Bij die gelegenheid hebben de deelnemers informatie en instrumenten gekregen voor een lager papierverbruik op het werk.

De opleiding was praktijkgericht en er werd uitgegaan van de procedures ter plaatse in de diensten (drukwerk, communicatie, verbeteringen, archivering, procedures, enz.), de handelwijzen en de bestaande instrumenten (multifunctionele printers, labels, campagnes, enz.).

De opleiding was gebaseerd op tal van voorbeelden uit andere bedrijven en administraties en op eerdere ervaringen binnen de FOD Justitie en daarbij werd de deskundigheid van de deelnemers aangewend om de verworven kennis naar de dagelijkse praktijk om te kunnen zetten.

Eind februari werd een tweede opleiding van een dag

gepland voor de medewerkers van de FOD die actief zijn in de werkgroep inzake de implementatie en follow-up van de multifunctionele printers. Daarbij kwam ook het papierverbruik aan bod en werd de nadruk gelegd op de dematerialisering.

Tijdens de derde opleiding van twee dagen (opleiding en coaching) konden contactpersonen inzake duurzame ontwikkeling van de gebouwen van de FOD de duurzame ontwikkeling toepassen op hun business.

Deze opleiding, die in juni en in september werd georganiseerd, strekte ertoe om hen ertoe in staat te stellen:

- Inzicht te krijgen in het concept van duurzame ontwikkeling in al zijn facetten;
- Die beginselen toe te passen in hun dagelijkse functies;
- Een actieplan uit te werken en in te voeren voor hun inrichtingen;
- Inzicht te krijgen in de theorie en de praktijk inzake het toezicht op de geïnstitutionaliseerde verandering;
- Kennis te maken met de instrumenten inzake bewustmaking en communicatie met het oog op de gedragsverandering.

De opleiding was praktijkgericht, aangepast aan de behoeften en gebaseerd op de ervaring van de deelnemers en sloot aan bij hun dagelijkse realiteit.

C. Informatiesessie over de circulaire van 16 mei 2014 inzake duurzame overheidsopdrachten

Sinds mei 2014 beschikt de federale staat over een nieuwe hefboom om een duurzaam aankoopbeleid ten uitvoer te leggen binnen de federale overheid. De omzendbrief van 16 mei 2014 toepassen voorziet in de integratie van milieuclausules en sociale clausules in overheidsopdrachten en beoogt de federale overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten toegankelijker te maken voor de kleine en middelgrote ondernemingen. In oktober 2014 werd een toelichtende dienstorder ter attentie van de medewerkers van de FOD opgesteld en verspreid.

Om de aankopers van onze diensten vertrouwd te maken met de nieuwe vereisten en verplichtingen die in deze circulaire worden opgelegd, vond op donderdag 27 november 2014 in het auditorium van de FOD Justitie een informatiesessie plaats, in samenwerking met de dienst Logistiek Beleid van de SD BBL en directie Competentie- en Kennismanagement van de SD P&O.

Hierna volgt het programma van die informatievoormiddag:

- 8.30 – 9.00 uur: Onthaal
- 9.00 – 10.00 uur: Voorstelling van de duurzame overheidsopdrachten - Jo VERSTEVEN en Hamida IDRISSE (IFDD)
- 10.00 – 11.00 uur: De invoeging van sociale clausules in overheidsopdrachten (Actiris) - Stéphanie LECLERCQ en Yves De MUIJLDER (ACTIRIS)
- 11.00 - 11.15 uur: pauze
- 11.15 – 12.15 uur: De opdrachten FOR-CMS - Urbain BRUGGEMAN (FOD P&O)
- 12.15 – 12.30 uur: De rol van de FOD Justitie bij de monitoring van duurzame overheidsopdrachten - Cindy RENARD en Olivier VANDERICK (FOD Justitie)

Op de informatiesessie waren behalve de medewerkers van de FOD ook de leden van het overlegnetwerk van federale aankopers uitgenodigd. In totaal waren er 67 deelnemers.

(de heer Geoffroy Blondiaux
en mevrouw Emilie Zadunayski)

5.10.1. De Cel DO

De Cel Duurzame Ontwikkeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie werd een tiental jaren geleden opgericht. Op aandringen van het Directiecomité kreeg de Cel in 2012 een nieuwe dynamiek, een nieuwe coördinator en werden nieuwe vertegenwoordigers binnen de algemene directies en stafdiensten aangeduid om het bestaand kader aan te vullen. In aansluiting daarop heeft de Cel haar actiekader herdefinieerd door de strategische, functionele en organisatorische aspecten erin op te nemen.

De Cel DO is het overleg- en coördinatieorgaan voor het beleid inzake duurzame ontwikkeling van het departement. Elke algemene directie en stafdienst is erin vertegenwoordigd. De Cel vergadert maandelijks (behalve in juli en augustus). De taken van de Cel DO:

- De diverse initiatieven in verband met de uitwerking en toepassing van het Federaal plan voor duurzame ontwikkeling coördineren;
- De bestaande synergie tussen de verschillende initiatieven inzake duurzame ontwikkeling binnen ons departement versterken;
- Bijdragen tot de ontwikkeling van transversale initiatieven alsook nieuwe acties of mogelijkheden voorstellen, zowel strategisch (ICDO, Rio+20, strategie van de FOD) als functioneel (toepassing van het Federaal plan voor duurzame ontwikkeling, interdepartementaal strategisch plan, gedeelde competenties tussen algemene directies, ..) maar ook persoonlijk (« MVOverheid! », dag van de duurzame ontwikkeling, duurzame initiatieven van de ambtenaren, ...), en zowel wettelijk geregeld als vrijwillig.

5.10.2. Activiteiten van de Cel DO

De FOD Economie is EMAS-gecertificeerd en wil haar milieuprestaties dan ook continu blijven verbeteren. Om de drie jaar moet er een hercertificatie audit gebeuren waarin heel het systeem wordt geauditeerd. Deze externe audit heeft in 2014 plaatsgevonden op 31 oktober en 5 en 6 november. Het volledige milieubeheer werd met succes doorgelicht, want het EMAS certificaat werd immers herbevestigd door een team van externe milieuauditoren. De leden van de

interne cel duurzame ontwikkeling zijn belangrijke actoren in het milieubeheer-systeem van de organisatie. De EMAS-coördinator contacteert hen om milieu-informatie te verzamelen over de opdrachten (cfr. milieuanalyse) en projecten van hun algemene directie. Ze nemen eveneens deel aan de externe audit van hun directie.

In het kader van de toepassing van de omzendbrief van 16 mei 2014 betreffende de integratie van duurzame ontwikkeling in overheidsopdrachten heeft de Aankoopdienst van de FOD Economie, in nauw overleg met de Cel DO, een voorstel van protocol opgemaakt ter uitvoering van de omzendbrief. Dit protocol berust op een nauwe samenwerking tussen de verschillende tussenpersonen (Aankoopdienst, Cel DO, projectverantwoordelijke). Het protocol wordt binnenkort aan het Directiecomité voorgelegd en zal eveneens het voorwerp uitmaken van een interne richtlijn die voor alle diensten van toepassing zal zijn. De diensten krijgen bovendien een opleiding in de letterlijke zin van de omzendbrief. Het protocol identificeert 3 integratiefasen in het aankoopproces: de “voorbereidende” fase die bestaat in een grondig onderzoek van de behoeften en van de integratiemogelijkheden van het duurzaam karakter, de fase “behoefteanalyse” en de fase “opmaak van het bestek”. De Cel heeft een voorlopige kalender opgemaakt voor de uitvoering van de omzendbrief die half januari van start gaat. De doorslaggevende stap situeert zich rond november-december met de goedkeuring door de bevoegde ministers van het aankoopprogramma.

Ten slotte en zoals elk jaar heeft de FOD Economie, gesteund door de Cel DO, deelgenomen aan de Week van de duurzame ontwikkeling. Een rijk en gevarieerd programma werd er voorgesteld rond het thema “een duurzaam personeelsbeleid gericht op de medewerkers”. In het kader van deze week werd een door een lokale BIO-landbouwbedrijf gekweekte peer aan alle personeelsleden aangeboden.

De Cel heeft bovendien ook deelgenomen aan de actie “Viva for Life”/“Music for Life” die door de FOD Economie werd ondersteund dankzij de organisatie van een duurzaam ontbijt.

5.10.3. Activiteiten of beleid van de FOD die bijdragen tot een duurzame ontwikkeling

De bijdrage van de Cel aan de strategie vertaalde zich concreet in de vorm van informatie en intern overleg over de rol van de FOD Economie bij de toepassing van de langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling die door de regering werd goedgekeurd. Deze visie is sindsdien het richtsnoer voor de adviezen van de Cel DO. De Cel werkte ook nog actief mee aan de opmaak van het Federaal plan voor duurzame

ontwikkeling door actiefiches voor te stellen, o.a. aangaande het efficiënt gebruik van hulpbronnen, de energieopslag, de koopkracht en de innoverende overheidsopdrachten.

Op het vlak van competenties ondersteunde de Cel DO talrijke initiatieven, zowel in samenwerking met andere federale overheidsdiensten (Federaal Plan Aanpassing aan de Klimaatwijzigingen, Federaal Milieu rapport, stappenplan inzake circulaire economie, ...) als intern (sensibilisering van ondernemingen, interne opleidingen, artikels gepubliceerd op de website,...). Er werden thematische artikelen samengesteld om de bedrijven ertoe aan te zetten de weg van de duurzame economie in te slaan. Deze zijn beschikbaar op de website van de FOD Economie.

Tot slot, de activiteiten uitgevoerd tijdens het jaar 2014 tonen aan dat de Cel Duurzame Ontwikkeling volledig kadert in de strategie van de FOD Economie die, in samenwerking met de andere departementen, wil bijdragen tot de overgang naar een meer duurzame economie.

(de heer Jean-Marc Dubois)

de sociale grondrechten aan iedereen op duurzame wijze gegarandeerd worden.

5.11.1. De Cel DO

De cel DO van de POD Maatschappelijke Integratie werd eind 2004 opgericht, overeenkomstig het KB van 22/09/2004.

De verschillende diensten van de POD waren hierin vertegenwoordigd: Begroting, Logistiek, Communicatie, Subsidies en Overheidsopdrachten, HRM, Organisatieontwikkeling, Armoede, Grootstedenbeleid en Europees Sociaal Fonds.

Eind 2011 hebben de leden van deze cel collectief ontslag genomen en werd de cel vervangen door een groep EMAS, die was samengesteld uit de belangrijkste medewerkers die betrokken waren bij het plan EMAS. Deze groep vergadert vier maal per jaar en vervult twee taken: de samenwerking versterken in de uitvoering van het plan EMAS en, voor zover dit mogelijk is, sensibiliseringsacties te voeren voor de duurzame ontwikkeling.

5.11.2. Activiteiten van de Cel DO

Sinds zijn samenstelling, eind 2011, heeft de groep EMAS/cel DO niet de tijd of de energie gevonden om sensibiliseringsacties te voeren in verband met de thema's inzake DO. Hij heeft zich beperkt tot de organisatie van een middagatelier in het kader van de dag DO, en dit elk jaar (behalve in 2013), in oktober. In 2014 heeft dit atelier een dertigtal medewerkers verzameld rond het thema een duurzaam personeelsbeleid.

De belangrijkste taken van de cel, opgesomd in het KB van 22/09/2004, werden overgenomen door de milieucoördinator, namelijk: het opstellen van een actieplan, de vertegenwoordiging van de POD bij de ICDO, de opvolging van de acties van de POD in het kader van het FPDO 1 en 2, de deelname aan het opstellen van het voorproject van FPDO 3, het opstellen van het verslag van de leden van de ICDO en van het activiteitenverslag van de cel.

Naast de vaste vertegenwoordiger bij de ICDO stuurt de POD, voor zover dit mogelijk is, medewerkers naar verschillende werkgroepen van de ICDO (WG EMAS, WG MVO, WG federale strategie, WG internationaal beleid, WG Communicatie DO).

5.11.3. Activiteiten of beleid van de POD die bijdragen tot een duurzame ontwikkeling

De POD Maatschappelijke Integratie heeft als missie het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van een inclusief federaal beleid voor maatschappelijke integratie, zodat

Op deze manier is de POD MI rechtstreeks betrokken bij de invoering van de reglementering. De POD informeert zijn doelpubliek en zijn partners en geeft hen raad over de maatregelen en acties en beheert de financiële stromen van en naar zijn partners.

De belangrijkste partners van de POD zijn de **OCMW's**, die werken op het terrein om de integratie te bevorderen van de meest kansarmen in onze maatschappij, met behulp van verschillende instrumenten: het leefloon, tewerkstelling en arbeidstrajectbegeleiding, dringende medische hulp, de verwarmingstoelage, schuldbemiddeling en budgetbegeleiding, enz. Andere partners zijn de werkwinkels, de sociale huizen, het sociaal stookoliefonds, enz.

De POD is ook actief in het domein van het voorkomen en bestrijden van armoede, en is hiervoor belast met de opvolging van het federaal plan armoedebestrijding. Het derde en laatste verslag van dit plan werd in april 2014 voorgelegd aan de Ministerraad.

Via het project "ervaringsdeskundigen" tracht hij de federale overheidsdiensten dichter bij de personen in armoede te brengen.

Via het project FEAD (Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen) verdeelt hij voedselpakketten via de OCMW's. Hij promoot en steunt de sociale economie in al haar vormen, van winkels met tweedehandsartikelen tot ondernemingen met een sociaal oogmerk en tot het Belgisch Sociaal Label, via de buurt- en nabijheidsdiensten. Zijn doel is enerzijds het verspreiden van de waarden van de sociale economie in een groeiend aantal structuren, initiatieven en projecten en anderzijds het bevorderen van de invoering van de waarden van het maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Tot slot voert hij het grootstedenbeleid (GSB) uit, dat in 1999 werd gelanceerd door de federale regering om probleemwijken te steunen. Het programma GSB financiert projecten in 17 Belgische steden. In elke stad worden de projecten gegroepeerd in een jaarlijks contract "duurzame stad" dat ondertekend wordt tussen de stad en de federale Staat.

Zoals je ziet werkt de POD, via zijn basismissies, hoofdzakelijk aan het **sociale luik** van de duurzame ontwikkeling. De twee andere luiken van de duurzame ontwikkeling worden echter niet vergeten.

Het **economische luik** van de duurzame ontwikkeling is aanwezig in het dagelijkse werk van de dienst Sociale Economie en in de samenwerking van de POD met het Europees Sociaal Fonds. In dit kader probeert de

POD de mogelijkheden tot opleiding en tewerkstelling uit te breiden voor de kansarmen, bij voorkeur voor jongeren, gezinshoofden van eenoudergezinnen en personen die afkomstig zijn uit landen van buiten de Europese Unie.

Het **milieuluik** wordt uitgevoerd in het kader van het plan EMAS. De POD MI heeft het EMAS-certificaat in augustus 2010 behaald. In 2014 streefde het milieubeheerssysteem zes doelstellingen na: de vermindering van het verbruik van elektriciteit en papier, een duurzaam aankoopbeleid, een vermindering van de mobiliteitsnoden, de verkleining van de ecologische voetafdruk van de steden in het kader van het programma Grootstedenbeleid en de bewustmaking voor energiebesparing van de OCMW-gerechtigden in het kader van het fonds Gas-Elektriciteit.

(de heer Benoît Vandervaeren en mevrouw Marie Masquelier)

5.12.1 De Cel DO

De Cel DO werd opgericht in december 2004 en had zijn eerste vergadering in februari 2005. Sinds 2012, was de Cel DO "Green Team" benoemd.

Milieubescherming en duurzame ontwikkeling belangen duidelijk iedereen aan. Het onderstaande organigram presenteert een aantal actoren die in 2013 direct betrokken zijn bij het goed doen slagen van het milieumanagement systeem en van sensibilisatie i.v.m. duurzame ontwikkeling.

5.12.2. Activiteiten van de Cel DO

De activiteiten van de Cel DO (Green Team) zijn:

- Jaarlijks communicatieplan betreffende DO communicatie;
- Uitvoering van EMAS;

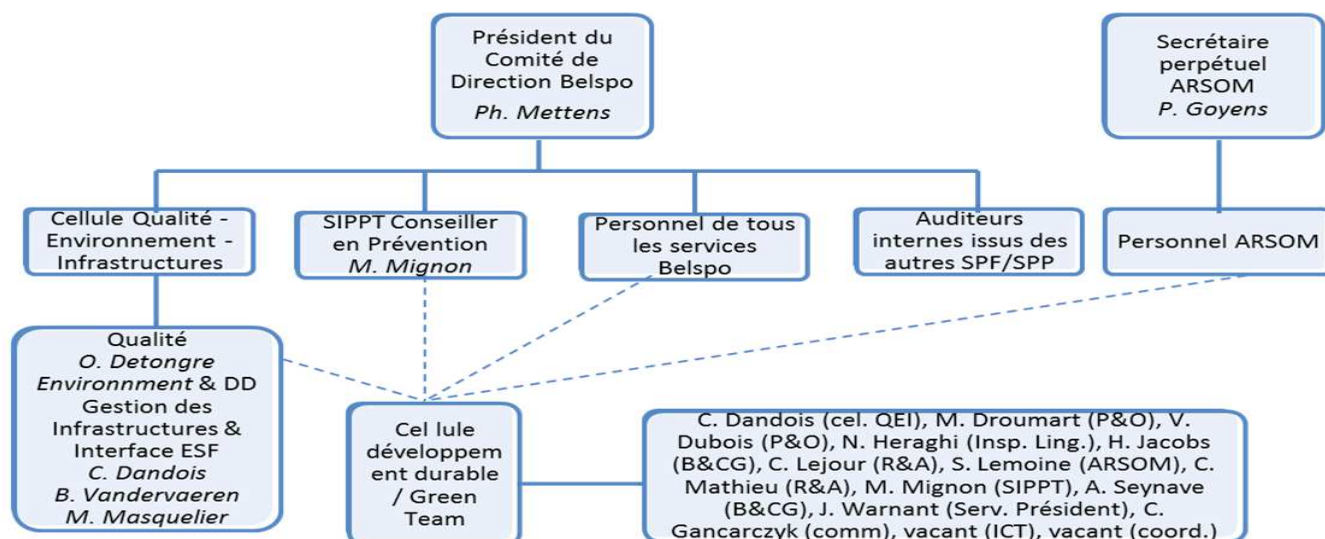
- Follow-up van de duurzaamheid van de overheidsopdrachten;
- Follow-up van andere initiatieven met betrekking tot DO: lancering onderzoeksprogramma's en -projecten die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op duurzame ontwikkeling, initiatieven inzake bewustmaking, informatie-uitwisseling en andere initiatieven om de duurzame ontwikkeling te promoten : conferenties, ontmoetingen, colloquium, enz.

In 2013 heeft de Cel DO (Green Team) 4 keer vergaderd (met een rondleiding van een moestuin op een dak).

Hier zijn de bewustmakingsacties die ze heeft georganiseerd:

- Week van vervoering : Distributie van communicatiemateriel aan de fietsers
- Realisatie van een mini-film over de week van de afvalvermindering van 2013;
- Week voor Duurzame ontwikkeling op het thema "Duurzaam personeelsbeleid focust op medewerkers":

Organigramme de la Green Team

- hulp aan de uitvoering van de RIA;
- Bewustmakingsacties: Dag van de DO, middag van DO, nieuwsletters, enz.;
- Interne coördinatie van de uitvoering van de maatregelen van de federale plannen voor duurzame ontwikkeling;

- Studienamiddag duurzaam Human Resources Management voor federale ambtenaren en voor onderzoekers (op inschrijving);
- Verschillende workshops georganiseerd in medewerking van IDPBwen internedienst P&O;

- Proeverij van biosoep.

Voor meer details over de activiteiten van de Cel in 2014, we verwijzen naar de jaarlijkse milieuverklaring beschikbaar op

<http://www.belspo.be/belspo/organisation/doc/Env/MV-2014-final.pdf>.

5.12.3. Activiteiten of beleid van de POD die bijdragen tot een duurzame ontwikkeling

A. Inleiding

A.1. Het Federaal Wetenschapsbeleid

Het is een open deur intrappen door te stellen dat ons land voor belangrijke uitdagingen staat. We denken bijvoorbeeld aan het verderwerken aan het halen van de Barcelona-doelstelling (3% van het BBP besteden aan onderzoek en ontwikkeling), meewerken aan het creëren van jobs en welzijn door innovatie, optimaliseren van de werking van de Belgische onderzoeksruimte en strijden tegen de klimaatwijzigingen. Het departement van het Federaal Wetenschapsbeleid en zijn 2.800 medewerkers dragen daar ruimschoots toe bij.

Met de door ons Departement beheerde onderzoeksprogramma's reiken we de regering betrouwbare en valabele gegevens aan waarmee zij onderbouwde beslissingen kan nemen op het gebied van duurzame ontwikkeling, strijd tegen de klimaatwijzigingen, biodiversiteit, energie, gezondheid, mobiliteit en de informatiemaatschappij.

We beheren tevens de Belgische bijdrage aan de Europese ruimtevaartorganisatie. Die deelname van België, als vijfde grootste financier van de ESA, is van strategisch belang voor ons land en van essentieel belang voor onze bedrijven. Wij bieden bedrijven die aan de verschillende AIRBUS-programma's wensen deel te nemen O&O-steun die onmisbaar is om zich te kunnen positioneren, nu er wereldwijd een onverbidde strijd woedt in die sector.

De 10 Federale Wetenschappelijke Instellingen, die deel uitmaken van het departement, bieden wetenschappers een uitzonderlijk onderzoekskader en –instrumentarium aan en huisvesten eveneens kunst- en historische collecties die jaarlijks meer dan 1,2 miljoen bezoekers komen bewonderen.

A.2. Bestuursovereenkomst 2012-2015

De Bestuursovereenkomst omschrijft de respectieve verplichtingen van de bevoegde minister enerzijds en die van Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO) anderzijds, en bepaalt de voorwaarden voor de verwezenlijking van de opdrachten van openbare dienst die bij of krachtens de wet aan het Federaal Wetenschapsbeleid zijn toevertrouwd.

Het bevat 60 projecten, waaronder "Onderzoeksprogramma's 2.0" en "EMAS milieu management systeem".

A.3. Het management plan 2009-2015

Het managementplan een strategische doelstelling "Duurzame ontwikkeling integreren in het dagelijkse management van de diensten".

A.4. Milieubeheer

Door een milieumanagementsysteem te onderschrijven toont het Federaal Wetenschapsbeleid zijn belangstelling en zijn inzet voor duurzame ontwikkeling, de bescherming van onze leefomgeving en zijn wil om de impact van zijn activiteiten op het milieu te verminderen. De registratie van ons Eco Management en Audit Scheme - EMAS in 2006 is de externe herkenning van ons engagement voor duurzame ontwikkeling en ons respect voor het milieu.

Door een voluntaristische aanpak gericht op een continue verbetering, is het Federaal Wetenschapsbeleid van plan een voorbeeldrol te spelen. Daar ons departement via zijn onderzoeksprogramma's het meest heeft geïnvesteerd in duurzame ontwikkeling, was het logisch dat het een stuwende kracht werd voor wat goede milieupraktijken betreft.

De milieudoelstellingen van de derde EMAS-cyclus (2013 -2015) zijn: (zie de grafiek op pagina 60)

B. Beleidslijnen die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

Ziehier de bekwaamheden en het gevoerde beleid die tot de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling hebben bijgedragen gedurende deze laatste jaren. Ze worden per algemene directie voorgesteld.

B.1. AD Onderzoek en Toepassingen

B.1.1. Directie Onderzoeksprogramma's

De directie 'Onderzoeksprogramma's' zet meerjarige onderzoeksprogramma's op het getouw met als referentiekader internationale beslissingen en -overeenkomsten of regerings- en ministeriële verklaringen.

Die programma's zijn multidisciplinair en bieden onderzoek in netwerkverband aan. Europese onderzoeksploegen krijgen de kans zich bij projecten aan te sluiten wanneer er oproepen voor voorstellen worden gelanceerd, terwijl de POD Wetenschapsbeleid op haar beurt kan aansluiten op het programma ERA-NET van de Europese Commissie.

De volgende programma's bevinden zich in verschillende

Milieudoelstellingen van de derde EMAS-cyclus

MINDER PAPIER: Het papierverbruik verminderen.

Doel: Acties opzetten voor het personeel en externe correspondenten om het papierverbruik jaarlijks met 3% te verminderen per VTE door intensiever de informatie- en communicatietechnologieën te gebruiken en papieren documenten beter te beheren.

Acties:

Diagnose van het interne papierverbruik.
Diagnose van het papierverbruik voor externe publicaties.
Overleg en dialoog over het papierverbruik tijdens dienstvergaderingen of vergaderingen van het Green Team
Verder kringlooppapier aankopen.
Inlassing van milieubeschouwingen in externe publicaties.

MISSIES: Het positieve potentieel op de duurzame ontwikkeling opkrikken in de basissmissies van Belspo.

Doel: Profijt trekken van de invloed van het Federaal Wetenschapsbeleid in het kader van zijn opdrachten om onderzoeksacties en toepassingen met een positieve impact op de duurzame ontwikkeling te ontwikkelen en te verhogen.

Acties:

Bekijken of bij de evaluatie van de projecten een DO-criterium kan worden toegevoegd.
De basissmissies opwaarderen die positief inwerken op het milieu en/of de DO in de milieuverklaring.
Meewerken aan het federaal plan voor duurzame ontwikkeling 2013-2017.
Deelnemen aan de vergadering van de WG federale strategie van de ICDO.

INVLOED: Onze partners meer bewust maken van de duurzame ontwikkeling.

Doel: Profijt trekken van de invloed van het Federaal Wetenschapsbeleid om de belangstelling aan te wakkeren en te vergroten voor duurzame ontwikkeling van de actoren waarmee het interageert.

Acties:

Een agendapunt ISO 9001 en EMAS inpassen in alle stafvergaderingen van de dienst Communicatie.
Een agendapunt DO inpassen in alle vergaderingen van het netwerk van communicatoren POD-FWI.
Een lijst van evenementen opstellen en de mogelijkheid onderzoeken of bij elk soort van evenement aandacht kan worden besteed aan DO.
Bijwonen van de vergaderingen van de WG Duurzame Evenementen van de ICDO om een beleid voor duurzame evenementen uit te stippelen voor alle federale overheidsdiensten.
Eenmaal per jaar een artikel opstellen over het milieumanagementsysteem van Belspo-Louiza en/of van de federale wetenschappelijke instellingen in de e-Science Connection.
Het milieu als besluitvormingscriterium inpassen in het volledige besluitvormingsproces van het Federaal Wetenschapsbeleid door een milieumanagementsysteem in te voeren in elk van de FWI's.

DUURZAME AANKOPEN: Een aankoopbeleid voeren dat de duurzame ontwikkeling bevordert.

Doel: Nadenken over de ecologische, maatschappelijke en economische dimensie van elke aangekocht product of dienst.

Acties:

Een overzicht maken van de aankopen van het departement Wetenschapsbeleid en de prioritaire acties vastleggen inzake "groene" aankopen.
Opstellen van een aankoopprocedure waarbij milieubeschouwingen worden ingepast.
Bestuderen van mogelijke alternatieven voor typeproducten.
De kopers bewust maken van de verschillende samenstellende delen van een duurzame aankoop.
Intern communiceren over ons aankoopbeleid en de duurzame producten.
Clausules over milieu/duurzame ontwikkeling in de overheidsopdrachten inpassen.
Aandacht hebben voor bewustmaking voor en/of ervaring met duurzame aankopen bij de indienstneming van de medewerkers belast met aankopen.
Deelnemen aan de WG Overheidsopdrachten van de ICDO.

KAOW: De positieve impact op de duurzame ontwikkeling in de werking en de basissmissies van de KAOW verhogen.

Doel: Het milieu als besluitvormingscriterium inpassen in het volledige besluitvormingsproces van de KAOW. Profijt trekken van de invloed van de KAOW om de belangstelling voor duurzame ontwikkeling aan te wakkeren en te verhogen van de actoren waarmee zij interageert.

Acties: Duurzame aankopen: een lijst opmaken van de aankopen en prioritaire acties vastleggen voor "groene" aankopen; Papier: de redenen identificeren waarom er papier wordt gebruikt; inpassen van milieubeschouwingen voor extern gedrukte publicaties; Interne communicatie: het nieuwe in dienst genomen personeel een EMAS-opleiding geven; Externe communicatie: zorgen voor een hoofdstuk EMAS op de website; Missies: de basissmissies van de KAOW valoriseren die een potentieel positieve impact hebben op het milieu; Invloed: tellen van de georganiseerde evenementen of evenementen waaraan de KAOW elk jaar deelneemt; kijken hoe bij elk soort evenement mensen bewust kunnen worden gemaakt van de duurzame ontwikkeling.

onderzoeksstadia:

- Het fundamenteel onderzoeksprogramma 'Interuniversitaire attractiepolen' brengt steeds Nederlandstalige en Franstalige ploegen bijeen rond door onderzoeksstrategieën vastgelegde thema's;
- Thematische programma's die grote maatschappelijke problematieken aansnijden zoals klimaatverandering en de sociaal-economische en milieugebonden gevolgen ervan, energie, transport, het mariene milieu en zoet water, biodiversiteit en Antarctica, de problemen in verband met immigratie, sociale zekerheid, drugs, gezondheid, vergrijzing, veiligheid... ;
- Een programma 'Technologische attractiepolen' voor de verbetering van de relatie tussen onderzoek en ontwikkeling.

De POD Wetenschapsbeleid ondersteunt ook meer structurele activiteiten, te weten:

- Thematische platformen ter ondersteuning van de besluitvorming onder andere op het gebied van de biodiversiteit en de klimaatwijziging;
- De Belgische verzamelingen voor microorganismen, als drager van het universitair en industrieel onderzoek. Zij bieden ook zeer gespecialiseerde diensten aan alle categorieën van particuliere en publieke gebruikers;
- Een programma Agora ter ondersteuning van de ontwikkeling, de oprichting en de valorisatie van de federale gegevensbanken, met name inzake werkgelegenheid, sociale zekerheid, armoede, criminologie....

Multidisciplinaire programma's

BRAIN-be: Belgian Research Action through Interdisciplinary Networks

BRAIN-be beoogt zowel tegemoet te komen aan de wetenschappelijke kennisbehoeften van de Federale Departementen als het wetenschappelijk potentieel van de Federale Wetenschappelijke Instellingen (FWI's) te ondersteunen

De strategische doelstellingen van het BRAIN-be programma werden gedefinieerd in functie van de federale visies en prioriteiten.

BRAIN-be is opgebouwd rond 6 thematische assen:

- Ecosystemen, biodiversiteit, evolutie;

- Geosystemen, heelal en klimaat;
- Cultureel, historisch en wetenschappelijk erfgoed;
- Strategieën van de federale overheid;
- Belangrijke maatschappelijke uitdagingen;
- Collectiebeheer.

IUAP: Interuniversitaire attractiepolen

Het doel van het IUAP programma is steun te verlenen aan in netwerkverband werkende excellerende ploegen inzake fundamenteel onderzoek uit de verschillende Gemeenschappen van ons land om hun gezamenlijke bijdrage te vergroten aan de algemene vooruitgang van de wetenschap en, in voorkomend geval, aan internationale wetenschappelijke netwerken.

Duurzame Ontwikkeling

SSD: Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling

Op 4 maart 2005 heeft de Ministerraad het onderzoeksprogramma "Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling" (2005-2009, Science for a Sustainable Development -SSD) goedgekeurd. SSD is het vervolg op het eerste en tweede Plan voor wetenschappelijke Ondersteuning van een beleid gericht op Duurzame Ontwikkeling (PODO I (1996-2001) en PODO II (2000-2005)). In vergelijking met het PODO I en II integreert het Programma nieuwe thema's, met name "Gezondheid en milieu" en "Normalisatie".

Op 9 juli 2010 keurde de Ministerraad de verlenging van het programma goed. Het SSD programma bestaat uit 8 prioritaire onderzoeksdomeinen: Energie, Transport en mobiliteit, Agro-voeding, Gezondheid en milieu, Klimaat (inclusief Antarctica), Biodiversiteit (inclusief Antarctica en de Noordzee), Atmosfeer en terrestrische en mariene ecosystemen (inclusief Antarctica en de Noordzee) en Transversaal Onderzoek.

Geselecteerde projecten, die nog in uitvoering zijn, zullen worden afgerond tegen eind 2015.

Antarctica: Belgisch "Poolplatform"

De website "Belgisch Poolplatform" van en voor wetenschappers actief in het Belgisch polair onderzoek, voor beleids mensen en het grote publiek. Deze webstek wil informatie bieden over:

- De geschiedenis en het huidige polair wetenschappelijk onderzoek in België;
- Publicaties, workshops en evenementen

met betrekking tot poolactiviteiten, inclusief educatieve projecten;

- De polaire expedities uitgevoerd door Belgische wetenschappers;
- Wetten en verdragen die de poolactiviteiten en de Belgische betrokkenheid regelen;
- De regels en verplichtingen aangaande de planning van poolactiviteiten.

North Sea: Belgisch Noordzeeonderzoek en het onderzoeksschip Belgica

Dit programma wil de Belgische wetenschappelijke expertise over het ecosysteem van de Noordzee uitbreiden en versterken en beleidsmakers de nodige wetenschappelijke ondersteuning bieden bij het opstellen en uitvoeren van beleidsplannen die verband houden met de Noordzee. Het Noordzeeonderzoeksprogramma wordt sinds 1970 in verschillende meerjarige fases uitgevoerd. Momenteel loopt de achtste fase van het Noordzeeonderzoek(2012-2017). Deze fase kadert in het programma Brain-be.

Sociaal

AGORA: onderzoeksinfrastructuur voor sociale wetenschappen

Voor goed onderzoek zijn goede gegevens nodig. Die gegevens worden zo mogelijk rechtstreeks door onderzoekers zelf verzameld (via bijvoorbeeld ad-hoc-enquêtes) of ook gelicht uit de talrijke geregistreerde administratieve informatie bij de federale overheid. Net zoals het laboratoriummateriaal bij de exacte wetenschappen vormen de gegevens dus, voor de vakgebieden met betrekking tot de sociale wetenschappen, een onderzoeksinfrastructuur.

Het programma AGORA beoogt bij te dragen tot het samenstellen/versterken/valoriseren van een kwalitatief hoogstaande onderzoeksinfrastructuur in België.

TA: Samenleving en Toekomst

Aan het begin van het nieuwe millennium beweegt België zich binnen een alsmaar complexer wordende sociale en economische realiteit. Het doel van dit programma is deze complexiteit te ontwarren en de wetenschappelijke kennis aan te reiken om de federale Staat de mogelijkheid te bieden de uitdagingen voor de toekomst aan te gaan. Het programma "Samenleving en Toekomst" is opgebouwd rond de behoeften aan kennis – in het kader van de bevoegdheden van de federale Staat – waarvoor de sociale wetenschappen antwoorden kunnen aanreiken. De bedoeling van dit programma

is onderzoek te bevorderen dat aan de volgende drie criteria beantwoordt:

- Relevant onderzoek voor de besluitvorming;
- Onderzoek van hoog wetenschappelijk niveau;
- Onderzoek waar de burgers bij zijn betrokken.

DR: Drugs

Daar drugmisbruik in de samenleving een ernstig volksgezondheidsprobleem is wil dit programma een antwoord bieden op de meest prangende problemen rond druggebruik en drugverslaving. Voorkomen is beter is dan genezen, er wordt in dit programma dan ook gepleit voor doorgedreven preventie.

Biological Resource Centre

BCCM

De Belgian Co-ordinated Collections of Micro-organisms (BCCM™) bestaat uit zeven complementaire dienstverlenende cultuurverzamelingen voor onderzoeksdoeleinden.

De coördinatie van deze verzamelingen berust bij een centraal team van het Belgisch Federaal Wetenschapsbeleid. Het BCCM™-consortium heeft als opdracht om het biologisch materiaal van zijn verzamelingen, de bijbehorende informatie en zijn ervaring en technische kennis op het vlak van fundamentele en toegepaste (micro)biologie te delen met zijn partners uit academische en industriële kringen. De BCCM™-verzamelingen slaan zo de brug tussen wetenschappelijke expertise en hoogstaande dienstverlening.

Biodiversity

Het Belgisch Biodiversiteitsplatform is het informatie- en communicatieplatform over wetenschappelijk onderzoek naar biodiversiteit in België. Het platform verleent bevoorrechte toegang tot basisgegevens en onderzoeksinformatie over biodiversiteit. Het bevordert de multidisciplinaire samenwerking tussen wetenschappers onderling en tussen wetenschappers en beleidsmakers.

B.1.2. Het poolsecretariaat

Het Belgisch Poolsecretariaat werd in het leven geroepen om het federaal onderzoeksstation 'Prinses Elisabeth' op Antarctica een administratief en financieel kader te geven dat snel kan inspelen op zijn zeer specifieke

behoefden. Het is een publiek-privaat organisme waarin het Federaal Wetenschapsbeleid de departementen Buitenlandse Zaken, Defensie, Duurzame Ontwikkeling en de Internationale Poolstichting, die de bouw ervan verzorgt, verenigd heeft.

Als bestuursorgaan beheert het secretariaat het logistieke onderhoud van de basis, met inbegrip van het afvalbeheer, de bevoorrading en de herstelling van het materiaal. Het staat ook in voor de coördinatie, de uitvoering en de promotie van de wetenschappelijke activiteiten van het station en de verspreiding van de wetenschappelijke kennis inzake onderzoek op Antarctica en klimaatveranderingen

B.1.3. Directie Lucht en ruimtevaarttoepassingen

De directie lucht- en ruimtevaarttoepassingen is belast met het dagelijks beheer van de Belgische ruimtevaartinspanningen, op Europees niveau (Europese ruimtevaartorganisatie of Europese Unie) of op bilateraal niveau (Frankrijk, Rusland, Argentinië). Zij is ook verantwoordelijk voor de bijdrage van de Belgische Staat aan de luchtvaartprogramma's Airbus.

België is sinds een dertigtal jaar actief op ruimtegebied en stond mee aan de basis van de oprichting van de Europese ruimtevaartorganisatie (ESA). De ruimtevaartactiviteiten zijn goed voor 178 miljoen euro waarvan 167 miljoen euro is vastgelegd voor de deelname aan de ESA-programma's. Met zijn inzet beheert de dienst alle ruimteprogramma's inzake ruimtewetenschappen, aardobservatie, navigatie, telecommunicatie, internationaal ruimtestation, ruimteverkenning, lanceerraketten en technologische en wetenschappelijke programma's.

In het kader van een nationaal onderzoeksprogramma inzake aardobservatie (STEREO III "Support to Exploitation and Research on Earth Observation" 2014-2020) worden de gegevens afkomstig van die satellieten wetenschappelijk geëxploiteerd, waarbij de nodige knowhow wordt gecreëerd om de gegevens te interpreteren.

B.2. AD Internationale en interfederale coördinatie & wetenschappelijke indicatoren

En ook via de DG 'Internationale en Interfederale Coördinatie & Wetenschappelijke Indicatoren' kan Belspo de zorg voor het milieu en duurzame ontwikkeling internationaal aanwakken, vooral door middel van de internationale overeenkomsten die het afsluit of die het in naam van het hele land implementeert. De dienst Indicatoren kan deze dimensie in bepaalde statistieken opnemen en zo helpen om de externe effecten die door ondernemingen en overheidsdiensten die in de onderzoeksector actief zijn, gegenereerd worden, in cijfers te kwantificeren.

B.3. AD van Federale Wetenschappelijke Instellingen

De 10 Federale Wetenschappelijke Instellingen, die deel uitmaken van het departement, bieden wetenschappers een uitzonderlijk onderzoekskader en –instrumentarium aan en huisvesten eveneens wetenschappelijke, kunst- en historische collecties die jaarlijks meer dan 1,2 miljoen bezoekers komen bewonderen.

De 5 laatste DG (polen Ruimte en Natuur) zijn in het bijzonder betrokken bij projecten m.b.t. duurzame ontwikkeling.

- AD Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de provincien;
- Directie Studie en documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse maatschappij (SOMA);
- AD Koninklijke Bibliotheek van België;
- AD Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium;
- AD Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis;
- AD Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België;
- AD Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen;
- AD Koninklijk Museum voor Midden-Afrika;
- AD Belgisch Instituut voor Ruimte-aëronomie;
- AD Koninklijke Sterrenwacht van België en Planetarium;
- AD Koninklijk Meteorologisch Instituut.

(de heer Peter Vanderstuyf)

5.13.1. De Cel DO

De voorzitter van de Cel Defensie DO is de Chief of Defense, maar deze wordt waargenomen door de commandant van het stafdepartement Welzijn. Het stafdepartement Welzijn heeft trouwens de bevoegdheid over DO. Het secretariaat van de Cel DO Defensie wordt waargenomen door de Coördinator DO.

Verder bestaat de Cel DO uit afgevaardigden van volgende stafdepartementen: Operaties en Training, Strategie, Material Resources, Vorming, Budget en Financiën, Human Resources, Communicatie en de Juridische dienst. Alhoewel conform het KB er maar alleen een vertegenwoordiger van de stafdepartementen : Material Resources, Communicatie en Budget en Financiën moet worden voorzien, vonden wij het nuttig om binnen Defensie de Cel DO uit te breiden met vijf vertegenwoordigers van andere stafdepartementen.

Deze uitbreiding volgt niet alleen uit de bekommernis om met kennis van zaken beslissingen te kunnen nemen (zo heeft elke beslissing bijna steeds een impact op het personeel), maar daarenboven creëren we in een organisatie van maar liefst meer dan 30.000 personeelsleden een groter draagvlak.

5.13.2. Activiteiten van de Cel DO

Niettegenstaande de vaststelling dat er nog steeds geen nieuw Federaal plan Duurzame Ontwikkeling (DO) werd opgesteld heeft Defensie toch besloten om zelf een jaaractieplan DO Defensie op te stellen. Defensie wenst hiermee aan te tonen dat zij, ondanks de moeilijke budgettaire toestand waarin zij zich bevindt, het toch de moeite acht om de nodige inspanningen in dit domein te verwezenlijken.

In het jaaractieplan DO 2014 werden acties opgenomen die al deel uitmaakten van eerdere jaaractieplannen van Defensie. Dit is vooral te wijten aan het feit dat sommige acties nooit gedaan zijn. Zo is het bijvoorbeeld absoluut noodzakelijk om de herstelde natuurwaarden op onze militaire domeinen te blijven opvolgen en beheren, of bijvoorbeeld te blijven inzetten op Eco-driving,...

In 2014 werd een studie 'Onderzoek naar de maaltijddistributie in militaire restaurants' door Professor Mullie uitgevoerd. De bedoeling van deze studie was een beeld te krijgen van de maaltijddistributie in functie van het voorkomen van obesitas binnen Defensie. Op basis van dit onderzoek zullen binnen de Cel DO Defensie de nodige richtlijnen worden opgesteld ten einde beter te kunnen inspelen op duurzame en gezonde voeding. Op deze wijze dragen we niet alleen bij tot de DO maar op de koop toe blijft de operationaliteit van ons personeel op peil.

(Mevrouw Cindy Dequesne)

5.14.1 De Cel DO

In 2005 werd de Cel Duurzame ontwikkeling opgericht bij de FOD Mobiliteit en Vervoer; sinds januari 2014 behoort deze cel tot de strategische diensten van de Voorzitter.

Ze is samengesteld uit:

- een door het Directiecomité aangewezen coördinatrice
- een secretaris
- een verantwoordelijke voor de begroting
- verschillende vertegenwoordigers inzake eco-beheer
- een verantwoordelijke duurzame aankopen
- een verantwoordelijke diversiteit
- een verantwoordelijke 'contact handicap'
- een verantwoordelijke Gender mainstreaming

De leden vergaderen meermaals per jaar om de stand van zaken van de lopende projecten door te nemen.

5.14.2. Activiteiten van de Cel DO

A. De milieupijler

Rekening houdend met de druk van onze activiteitensector op het milieu, werd deze pijler bijzonder ontwikkeld. Onze milieugerichte acties worden uitvoerig uitgelegd in de Milieuverklaring EMAS, die men hier terugvindt:

<http://www.mobilit.belgium.be/nl/overons/emas/>

Er dient onderlijnd te worden dat dit jaar de scope van EMAS tot de Directie Vervoerinfrastructuur werd uitgebreid. Deze heeft als opdracht de uitvoering van het BELIRIS-samenwerkingsakkoord. Ook deze acties worden uitvoerig beschreven in de Milieuverklaring.

B. De economische pijler

Vervoer is een belangrijke vector van de economie. Aangezien de doelstellingen met betrekking tot duurzame ontwikkeling nu in het managementplan

zijn opgenomen, waakt de FOD erover dat zijn visie inzake duurzame mobiliteit omgezet wordt in concrete maatregelen door de Voorzitter, en de directoraten-generaal Wegvervoer en Verkeersveiligheid, Maritiem Vervoer, Spoorvervoer en Luchtvaart. Vaak stemmen de concrete acties van de economische pijler overeen met ons geauditeerde milieubeleid (EMAS). Bovendien, zodra een synergie met andere departementen of stakeholders mogelijk wordt, draagt de FOD ertoe bij.

Voorts werd er bijzonder aandacht besteed aan de duurzaamheidscriteria in de specificaties voor openbare aanbestedingen in het raam van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) teneinde zo bij te dragen tot de oprichting van een markt voor duurzame producten.

C. De sociale pijler

C.1. Gender mainstreaming

De coördinatrice Gender mainstreaming neemt deel aan en maakt deel uit van de interdepartementale coördinatiegroep van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen bepaald door artikel 6 van de wet van 12 januari 2007 en conform artikel 2 van het koninklijk besluit van 26 januari 2010. Ze woont de halfmaandelijke vergaderingen bij.

De coördinatrice Gender mainstreaming maakt tevens deel uit van de werkgroep "Gender en statistieken" die werd opgericht binnen de Hoge Raad voor de Statistiek. Hun eindverslag is in april 2015 verschenen.

In het raam van de invoering van artikel 4 van het koninklijk besluit van 26 januari 2010 heeft de ICG de opdracht om een halfjaarlijks verslag op te stellen van het toezicht op de uitvoering van het federaal plan voor Gendermainstreaming. Dit document vat het werk samen, dat de groep sinds zijn oprichting in april 2012 heeft uitgevoerd. Wij hebben deelgenomen aan de redactie van het verslag voor 2014.

Wij hebben ook meegewerkt aan de redactie van het verslag op het einde van de legislatuur over het beleid dat werd gevoerd naar aanleiding van de doelstellingen van de vierde Wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad.

De nieuwe cel "Overheidsopdrachten" werd op de hoogte gesteld van de wet van 12 januari 2007, die voorziet dat elke minister "waakt, in het kader van de procedures voor de toekenning van overheidsopdrachten en de toekenning van subsidies, over het in aanmerking nemen van de gelijkheid van vrouwen en mannen en de integratie van de genderdimensie."

C.2. Diversiteit

Acties zoals de aanpassing van de werkplekken, de bevordering van de gelijkheid van de geslachten, de onderlinge afstemming van het beroeps- en het privéleven, werden gerealiseerd (terugkerende acties). Bovendien organiseerde het netwerk van de federale diversiteitsverantwoordelijken in 2014 de tweede federale dag van de diversiteit met als thema “.be. origin’al” (identiteit en cultuur).

De FOD Mobiliteit en Vervoer presenteerde aan zijn personeel het “diversiteitstheater” rond dit thema .

C.3. Contact Handicap

In 2014 werd de meeste aandacht besteed aan de deelname aan de redactie van het eerste Belgische verslag dat voor het comité van de VN werd verdedigd. De finale evaluatie ervan ging door in september. In oktober ontving België de conclusies. Het volgende Belgische verslag zal in 2019 moeten worden gepresenteerd.

5.15. FOD Personeel en Organisatie

5.16. FOD Sociale Wkerheid

The background is a solid blue color. Overlaid on this are several thin, white, curved lines that sweep across the page from the top right towards the bottom left, creating a sense of motion and depth.

6

Afkortingen

AD HUA	Algemene Directie Humanisering van de Arbeid
BVP	Bedrijfsvervoerplan
BWLKE	Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing
CCIM	Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid
COORMULTI	Multilaterale Coördinatie Dienst van FOD Buitenlandse Zaken
CRB	Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
DO	Duurzame Ontwikkeling
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme
FANC	Federaal Agentschap voor nucleaire controle
FAVV	Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen
FEAD	Fonds voor Europese Hulp aan de meest behoeftigen
FIDO	Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling
FOD	Federale Overheidsdienst
FPB	Federaal Planbureau
FPDO	Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling
FRDO	Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling
FWI	Federale Wetenschappelijke Instellingen
HIA	Health Impact Assessment
IAO	Internationale Arbeidsorganisatie
ICDO	Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling
ICLEI	International Council for Local Environmental Initiatives
IDPBW	Interne Dienst voor preventie en bescherming op het werk
KB	Koninklijk Besluit
KBB	Koninklijke Bibliotheek van België
KMI	Koninklijk Meteorologisch Instituut
KMO	Kleine en Middelgrote ondernemingen
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie
LTV	Langetermijnvisie inzake Duurzame Ontwikkeling
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Investeren
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NAP	Nationaal Actieplan
NAR	Nationale Arbeidsraad

NGI	Nationaal Geographisch Instituut
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
OCMW	Openbare Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
POD	Programmatorische Overheidsdienst
RIA	Regelgevingsimpactanalyse
SPW	Service Public de Wallonie
TFDO	TaskForce Duurzame Ontwikkeling
WG	Werkgroep
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie

7

Bijlagen

Programma

8.30 Onthaal

Sessie: De partnerschappen voor een duurzame ontwikkeling
Onder leiding van M. Aelvoet, voorzitter van de FRDO

09.15 Verwelkoming (door Staatssecretaris S. Verherstraeten)

09.30 Rondetafelgesprek over de meerwaarde van partnerschappen binnen de dynamiek van een duurzame ontwikkeling ([Business and Society](#), [Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling](#), [Kauri](#), [Stichting Toekomstige Generaties](#))

10.15 Q&A

10.30 De uitdaging om de consumptie- en productiepatronen te wijzigen ([FPB-TFDO](#))

11.00 Inspirerende partnerschappen: doelstellingen, hinderpalen en opportuniteiten - 3 parallelle themaworkshops:

1/ Maatschappelijke prestaties van producten en diensten ([Fair Wear Fondation](#), [FSC](#), [ProjetX](#))

2/ Efficiëntie en limieten in het gebruik van de natuurlijke hulpbronnen ([\[het\]gebruik van niet verkochte voedingsmiddelen](#), [MSC](#), [NNOF](#))

3/ functionaliteitseconomie ([Cambio](#), [Tabachem](#), [Opwielekes](#))

12.30 Lunch

Sessie: De plaats van de partnerschappen in de governance van duurzame ontwikkeling
Geleid door J. Verschooten, Adjunct-commissaris van het Federaal Planbureau en Eresecretaris van de ICDO

13.30 De plaats van de partnerschappen in de governance van duurzame ontwikkeling (E. Paredis, UGent – CDO en S. Mertens ULG – CES)

14.30 Inspirerende partnerschappen: welke governance? (Rondetafelgesprek aan de hand van concrete gevallen - [Alliance Emploi Environnement](#), [Energy Savings Pioneers](#), [Stadslab Antwerpen](#), [Tabachem](#), [TWEED](#))

15.30 Koffiepauze

15.45 Samenvatting van de workshops (verslaggevers)

16.15 Q&A

Secretariaat van ICDO
Hertogstraat 4
1000 Brussel

Tél : 02 501 04 62

cidd-icdo@fido.fed.be
www.cidd.belgium.be/nl

© Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling 2014

Niets uit deze online publicatie mag overgenomen worden zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling. Indien u meer informatie wenst over de gegevens in dit jaarverslag kunt u contact opnemen met de dienst Communicatie, via communicatie@fido.fed.be of via 02/501 04 62

Verantwoordelijke uitgever : Dieter Vander Beke, Directeur a.i.

Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling Hertogstraat 4, 1000 Brussel.

Wettelijk depot : D/2015/11945/9